

Handreiking

Ammoniak en veehouderij

Ammoniak en veehouderij

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de handreiking ammoniak en veehouderij. Aanleiding voor het opstellen van deze handreiking is de inwerkingtreding op 8 mei 2002 van de Wet ammoniak en veehouderij. Deze informatiebrochure is samengesteld door InfoMil in samenwerking met het ministerie van VROM en de VNG.

De handreiking is in eerste instantie bestemd voor medewerkers van gemeenten die met de Wet ammoniak en veehouderij te maken hebben. Maar ook medewerkers van provincies en andere overheden, en adviseurs in de agrarische sector kunnen er hun voordeel mee doen. Het bevoegd gezag wordt hiermee informatie gegeven over de wijze waarop de ammoniakemissie van dierenverblijven getoetst moet worden bij het beoordelen van een vergunningaanvraag op grond van de Wet milieubeheer. Tevens zijn de teksten van de Wet ammoniak en veehouderij en de Regeling ammoniak en veehouderij als bijlage toegevoegd. In de toekomst zullen nog aanvullingen op deze handreiking verschijnen.

De handreiking heeft een informerende status. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Met vragen over deze handreiking of met andere vragen over milieuregelgeving kunt u bellen met de helpdesk van InfoMil, telefoon (070) 361 0575, of mail naar info@infomil.nl.

Een uitgave van InfoMil, mei 2002.

InfoMil

Grote Marktstraat 43
2511 BH Den Haag
Postbus 30732
2500 GS Den Haag
Telefoon (070) 361 0575
Fax (070) 363 3333
E-mail info@infomil.nl
Website www.infomil.nl

Vormgeving

Conefrey/Koedam BNO, Almere

Foto omslag

Joop van Reeken Studio

Druk

PlantijnCasparie (ISO14001), Den Haag

Papier en productie

Het binnenwerk van deze publicatie is gedrukt op 100% kringlooppapier. Bij de productie is gebruik gemaakt van Computer To Plate (CTP).

Ondanks het feit dat bij de samenstelling van deze publicatie grote zorgvuldigheid in acht is genomen, kunnen er geen rechten aan worden ontleend.

InfoMil is een gezamenlijk project van Novem en Senter

© InfoMil, Den Haag 2002.

Inhoud

Leeswijzer 7

Stroomschema's

- I Beginschema 8
- II Beoordeling ammoniakemissie dierenverblijven 9
- III Melkrundveehouderij/akkerbouwbedrijf met vee 10
- IV Beoordeling melding ex artikel 8.19 Wm 11

1 Hoofdpijnen van de nieuwe ammoniakregelgeving 12

- 1.1 Algemeen emissiebeleid 12
 - 1.2 Aanvullend zoneringsbeleid 12
- Samenvatting 13

2 Verhouding tot andere regelgeving 14

- 2.1 Verhouding Wet ammoniak en veehouderij – Wet milieubeheer 14
 - 2.1.1 Ammoniakemissie uit dierenverblijven 14
 - 2.1.2 Ammoniakemissie uit andere bronnen dan dierenverblijven 14
 - 2.2 Verhouding Wet ammoniak en veehouderij – Europese richtlijnen 14
 - 2.3 Verhouding Wet ammoniak en veehouderij – Reconstructiewet concentratiegebieden 15
- Samenvatting 16

3 Kwetsbare gebieden 17

- 3.1 Voor verzuring gevoelige gebieden 17
 - 3.2 Ecologische hoofdstructuur (EHS) 17
 - 3.2.1 Begrenzing EHS 17
 - 3.2.2 Gevolgen ontbreken provinciaal besluit 18
 - 3.2.3 Bekendmaking EHS 18
 - 3.2.4 Wijziging begrenzing EHS 18
 - 3.3 Kaartmateriaal kwetsbare gebieden 18
 - 3.4 Vaststelling ligging bedrijf ten opzichte van kwetsbaar gebied 18
 - 3.4.1 Wat is een dierenverblijf? 18
 - 3.4.2 Afstandsmeting 19
- Samenvatting 20

4 Vergunningen in de 250 meter-zone 21

- 4.1 Oprichtingsvergunningen 21
 - 4.1.1 Amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden 21
 - 4.1.2 Oprichting veehouderij met dieren ten behoeve van natuurbeheer 21
 - 4.2 Veranderings- of revisievergunningen 21
 - 4.2.1 Uitbreidingen zonder ammoniakplafond 22
 - 4.2.2 Meer dieren of andere diercategorieën binnen het ammoniakplafond 23
 - 4.2.2.1 Vaststelling van het ammoniakplafond 23
 - 4.2.2.2 Vaststelling van de aangevraagde ammoniakemissie 25
 - 4.2.2.3 Aangevraagde ammoniakemissie versus het ammoniakplafond 25
- Samenvatting 26

5	Melkrundveehouderijen en akkerbouwbedrijven	27
5.1	Definities	27
5.2	Oprichtingsvergunning voor voormalige amvb-bedrijven	27
5.2.1	Randvoorwaarden voor het verkrijgen van een oprichtingsvergunning	28
5.2.2	Vergunning voor hetzelfde aantal dieren als onder de amvb	28
5.2.3	Extra melkrundvee boven het eerder gemelde aantal dieren	29
5.2.4	Meer of andere dieren binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie	29
5.3	Veranderings- of revisievergunning melkrundveehouderijen	31
5.3.1	Hetzelfde aantal dieren als eerder vergund	31
5.3.2	Extra melkrundvee boven het eerder vergunde veebestand	31
5.3.3	Meer of andere dieren binnen het ammoniakplafond	31
	Samenvatting	31
6	Emissiearme huisvestingssystemen	32
6.1	Toekomstig besluit huisvesting	32
6.2	Toepassing alara-beginsel	32
6.3	Voor welke huisvestingssystemen kan een alara-norm bepaald worden?	33
6.4	Vanaf welk moment moet een stal voldoen aan de alara-emissienorm?	33
	Samenvatting	33
7	Europese richtlijnen	34
7.1	MER-richtlijn	34
7.1.1	Algemeen	34
7.1.2	Welke veehouderijen zijn MER-plichtig?	34
7.1.3	Mer-toets in de Wav	35
7.2	IPPC-richtlijn	35
7.2.1	Algemeen	35
7.2.2	Welke veehouderijen vallen onder de IPPC-richtlijn?	36
7.2.3	IPPC-toets in de Wav	36
7.2.4	Belangrijke (toename van) verontreiniging	37
7.3	Vogel- en Habitatrichtlijn	38
7.3.1	Algemeen	38
7.3.2	Wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998	39
7.3.3	Habitattoets en Wav	40
	Samenvatting	41
8	Anticipatieregeling	42
8.1	Uitgangspunten van de anticipatieregeling	42
8.2	Situaties waarin de vergunning vervalt	42
8.3	Wat te doen als de vergunning is vervallen?	44
8.4	Hoe om te gaan met 8.19-meldingen?	44
	Samenvatting	45
9	Overgangsrecht	46
9.1	Lopende aanvragen van vóór 8 december 2000	46
9.2	Lopende beroepszaken tegen 'anticipatie'-vergunningen	47
9.3	Lopende beroepszaken tegen 'anticipatie'-meldingen 8.19 Wm	47
	Samenvatting	47

Bijlagen

1	Casussen	48
2	Begrippenlijst	54
3	Gebruikte afkortingen	55
4	Brief minister VROM d.d. 26 maart 2002, kenmerk BWL/2002 027 327	56
5	Tekst Wet ammoniak en veehouderij	67
6	Tekst Regeling ammoniak en veehouderij met toelichting	74

Leeswijzer

Bij het hanteren van deze handreiking vormt een concrete vergunningaanvraag het startpunt.

Via stroomschema I wordt u, eventueel via andere stroomschema's, verwezen naar de paragrafen in de handreiking die voor de beoordeling van de vergunningaanvraag relevant zijn.

Geadviseerd wordt om voordat u deze handreiking toepast op concrete vergunningaanvragen eerst hoofdstuk 1, hoofdstuk 2 en de begrippenlijst in bijlage 2 door te lezen. Vervolgens starten bij stroomschema I.

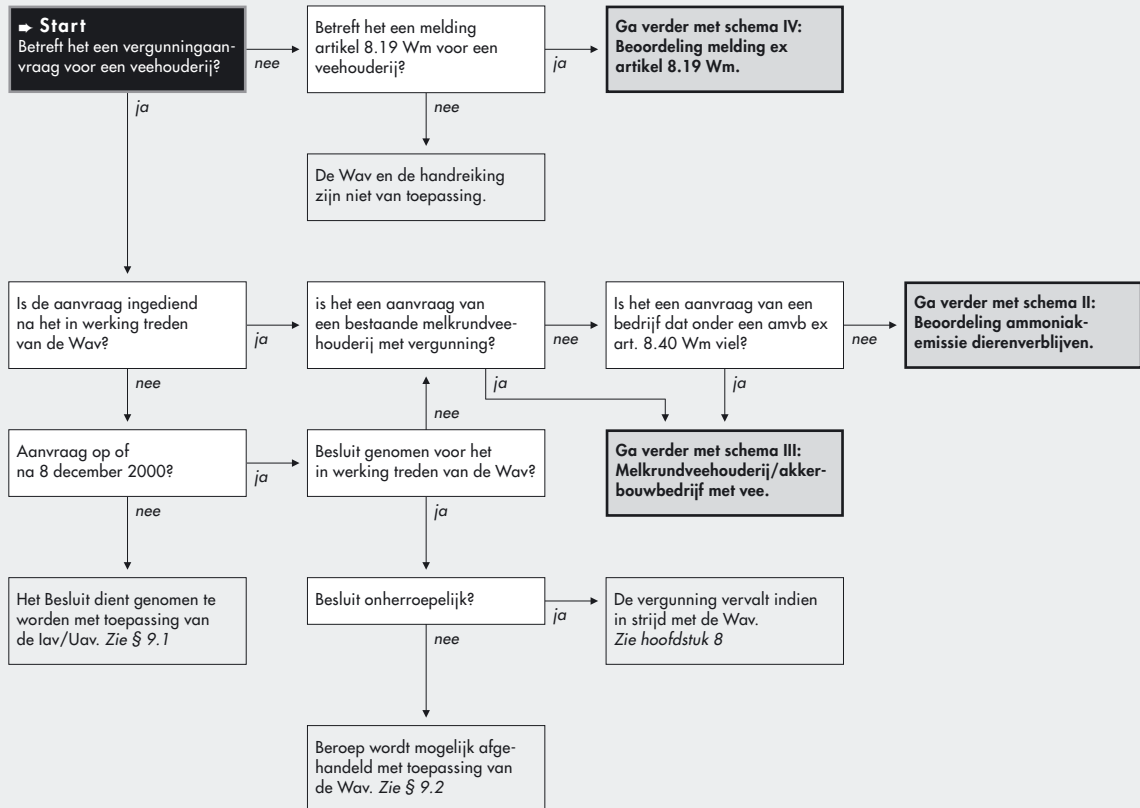
Hoofdstuk 1 gaat in op de hoofdlijnen van de Wav, hoofdstuk 2 op de verhouding met andere regelgeving. In hoofdstukken 3 tot en met 9 wordt ingegaan op de inhoudelijke beoordeling van de ammoniakemissie van dierenverblijven.

Van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is momenteel alleen nog een ontwerp bekend. Over de inhoud en strekking van dit besluit wordt u daarom later apart geïnformeerd. Wel wordt ingegaan op de manier waarop de ammoniakemissie van huisvestingssystemen beoordeeld moet worden zolang het besluit huisvesting er nog niet is (hoofdstuk 6).

Aan de handreiking zijn zes bijlagen toegevoegd. Deze bestaan uit een aantal casussen (bijlage 1), een begrippenlijst (bijlage 2), een lijst met gehanteerde afkortingen (bijlage 3), de brief van de minister van VROM aan gemeenten d.d. 26 maart 2002 met informatie en advies over de nieuwe ammoniakwetgeving (bijlage 4), de tekst van de Wet ammoniak en veehouderij (bijlage 5) en de tekst van de (ministeriële) Regeling ammoniak en veehouderij inclusief toelichting (bijlage 6).

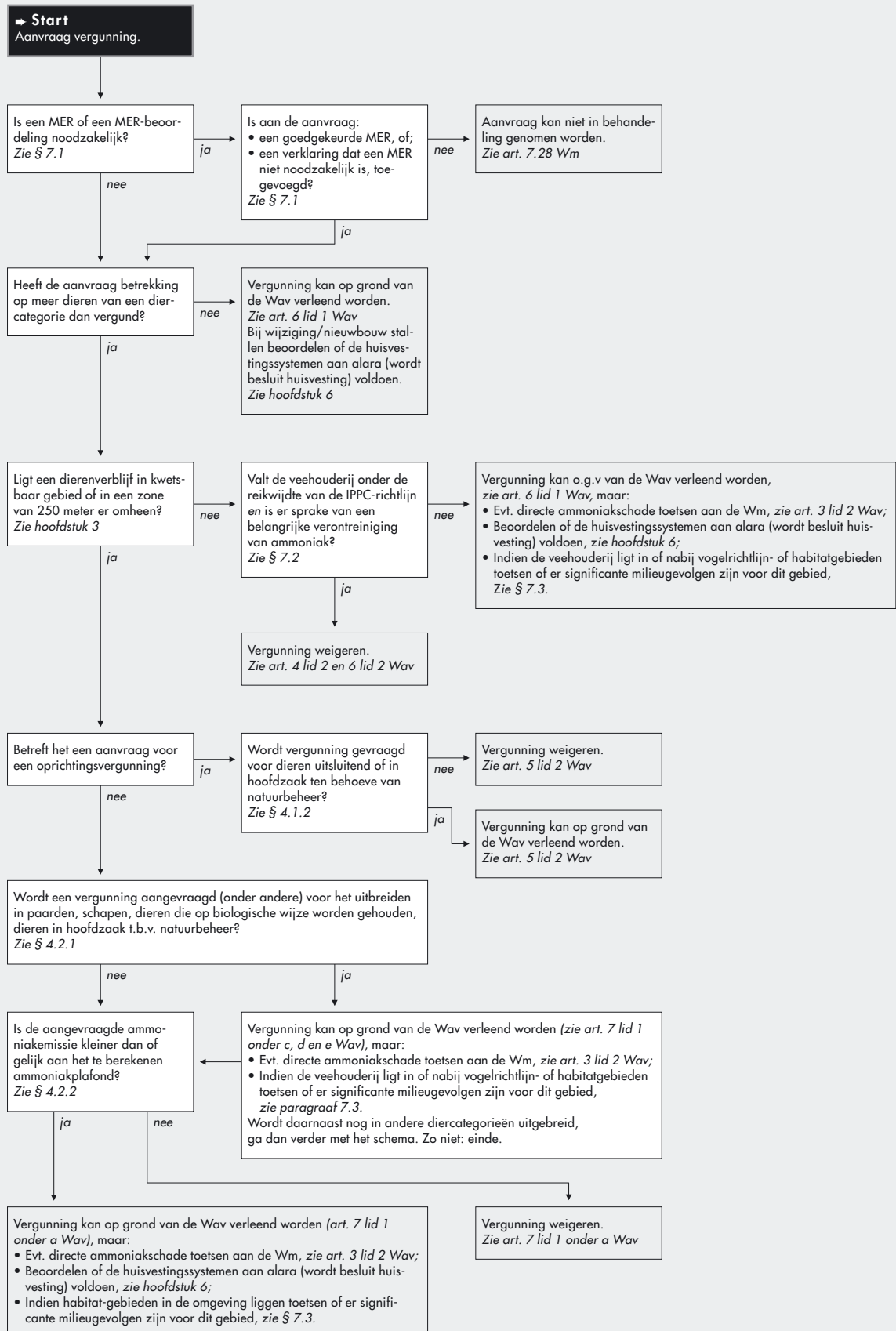
Stroomschema I

Beginschema

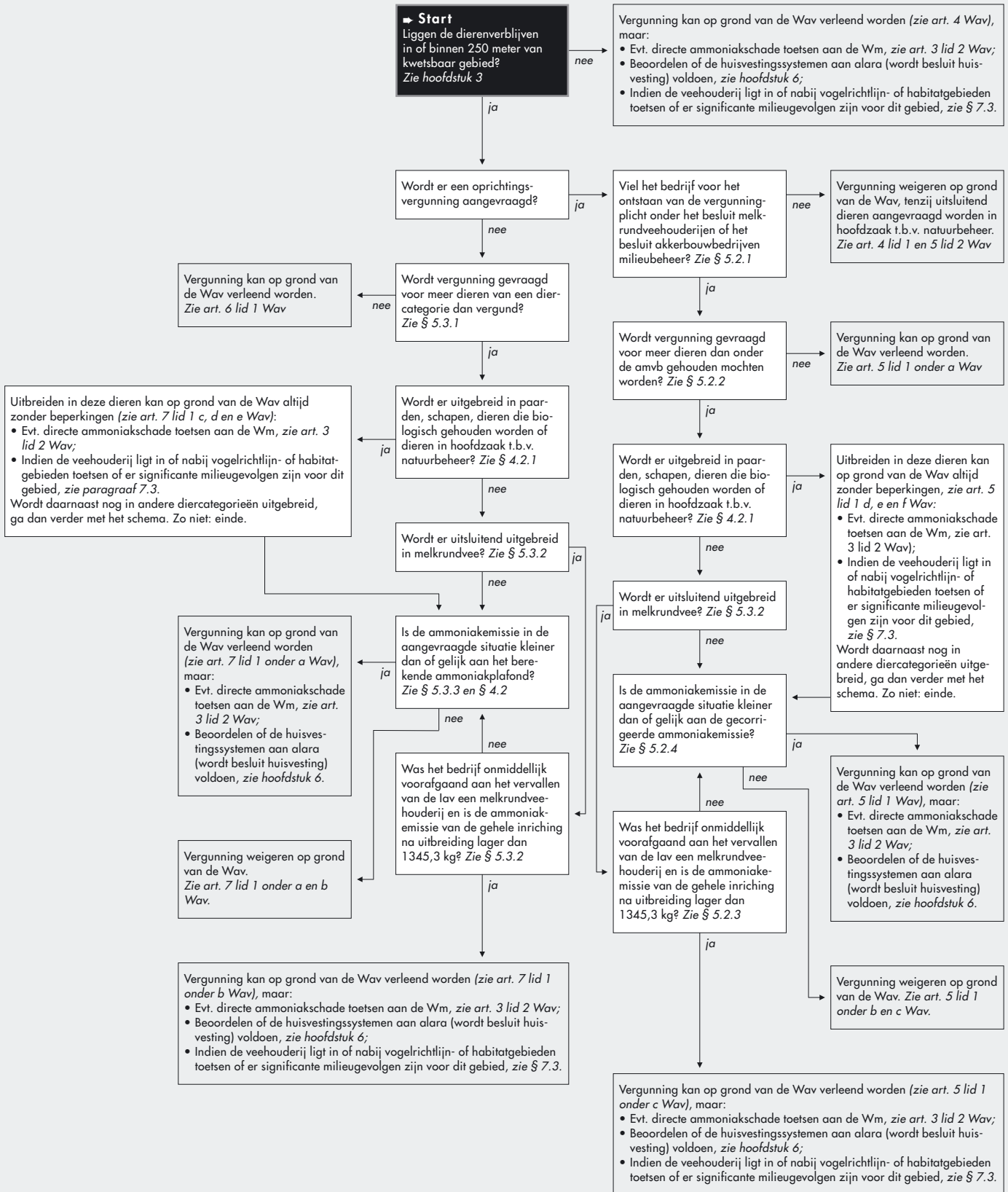
Stroomschema II

Beoordeling ammoniakemissie dierenverblijven

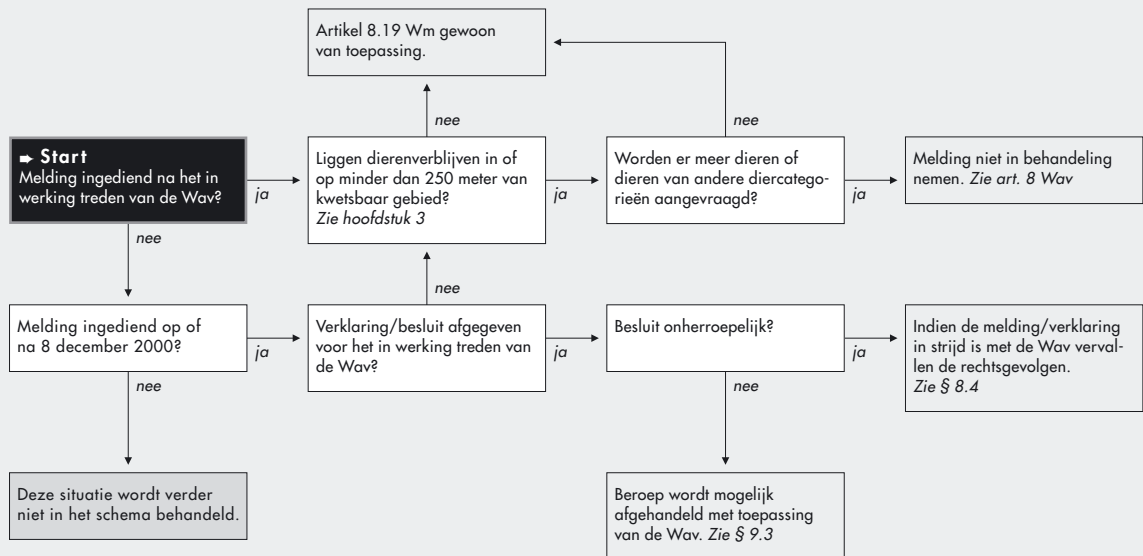

Stroomschema III

Melkrundveehouderij/akkerbouwbedrijf met vee

Stroomschema IV

Beoordeling melding ex artikel 8.19 Wm

1 Hoofdpijnen van de nieuwe ammoniakregelgeving

Met de nieuwe ammoniakregelgeving voor de dierenverblijven van veehouderijen is gekozen voor een meer emissiegerichte benadering van de ammoniakproblematiek. Dit is conform het Regeerakkoord waarin is afgesproken om van een depositiebeleid (zoals in de Interimwet ammoniak en veehouderij) over te gaan naar een meer emissiegericht beleid¹. De nieuwe regelgeving bestaat uit een algemeen emissiebeleid voor heel Nederland, aangevuld met aanvullend zoneringsbeleid² voor een deel van Nederland, namelijk voor de kwetsbare gebieden. Het nieuwe beleid krijgt gestalte via de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Verder is er nog de Regeling ammoniak en veehouderij. Deze op de Wav gebaseerde ministeriële regeling bevat de emissiefactoren die nodig zijn om in de vergunde en in de aangevraagde situatie de ammoniakemissie van een veehouderij te berekenen.

1.1 Algemeen emissiebeleid

Aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland wordt onder meer invulling gegeven via het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (besluit huisvesting). Het besluit huisvesting zal bepalen dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingsystemen voor beschikbaar zijn (alara), op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Het besluit huisvesting wordt van toepassing in heel Nederland. Het besluit huisvesting gaat zogenaamde maximale emissiewaarden bevatten. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingsystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk aan de maximale emissiewaarde, toegepast worden. Tot het moment dat het besluit huisvesting in werking treedt, zal de gemeente zelf moeten beoordelen of het aangevraagde huisvestingssysteem voldoet aan het alara-beginsel van artikel 8.11 Wm.

Ook in de Wav komt het meer emissiegerichte ammoniakbeleid tot uitdrukking. Veehouderijen gelegen buiten kwetsbare gebieden of een zone van 250 meter eromheen, kunnen op grond van de Wav zonder beperkingen een oprichtings- of veranderingsvergunning krijgen. Deze veehouderijen mogen, wat betreft de ammoniakemissie uit dierenverblijven, net zoveel dieren houden als ze maar willen. Hier bevat de Wav slechts één uitzondering op. De vergunning voor een veehouderij die onder de werking van de IPPC-richtlijn valt moet namelijk geweigerd worden als de ammoniakemissie uit de dierenverblijven een 'belangrijke verontreiniging' veroorzaakt.

1.2 Aanvullend zoneringsbeleid

De Wet ammoniak en veehouderij bevat aanvullend zoneringsbeleid. Dit aanvullende beleid is van toepassing op veehouderijen gelegen in kwetsbare gebieden en in een zone van 250 meter rondom de kwetsbare gebieden. Op grond van de Wav mogen in die gebieden geen nieuwe veehouderijen opgericht worden en hebben bestaande veehouderijen slechts beperkte uitbreidingsmogelijkheden.

Geen nieuwe veehouderijen

De hoofdregel is: geen nieuwe veehouderijen erbij in een kwetsbaar gebied of binnen een zone van 250 meter daar omheen. De enige uitzondering hierop betreft nieuwe veehouderijen met dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden. De reden voor deze uitzondering is dat beweiding essentieel kan zijn voor de instandhouding van natuurgebieden.

Bedrijven in deze gebieden en de zones er omheen die onder het besluit melkrundveehouderijen of onder het besluit akkerbouwbedrijven vallen, kunnen wel een oprichtingsvergunning krijgen als ze vergunningplichtig worden. Het betreft hier echter geen nieuwe veehouderijen omdat ze al feitelijk (en legaal) bestaan.

Bestaande veehouderijen

Veehouderijen binnen de zone krijgen te maken met een emissieplafond. Binnen dit plafond mogen veehouders zelf weten welke en hoeveel dieren ze willen houden. Wordt een vergunning aangevraagd die boven dit plafond uitkomt, dan moet die geweigerd worden. Het plafond wordt in beginsel berekend op basis van de vergunde situatie. De ammoniakemissie die op dat moment is vergund wordt gecorrigeerd door in plaats van de emissiefactoren van de op dat moment vergunde stalsystemen de maximale emissiewaarden van het besluit huisvesting te hanteren. Dit wordt de gecorrigeerde ammoniakemissie genoemd. Indien de vergunde emissie lager is dan de gecorrigeerde ammoniakemissie, dan zal deze laagste waarde bepalend zijn. Totdat het besluit huisvesting er is, zijn de maximale emissiewaarden in de Regeling ammoniak en veehouderij opgenomen.

¹ Kamerstukken II, 1997/1998, 26024, nr. 10, blz. 58.

² Achtergrond van dit aanvullende beleid is het feit dat de belasting van het milieu met ammoniak per oppervlakte eenheid dicht bij het emissiepunt vele malen hoger is dan op grotere afstanden. Op korte afstand van kwetsbare gebieden zal het effect van een geringe uitbreiding van een veehouderij op dat kwetsbare gebied aanzienlijk zijn. Om te voorkomen dat de algemene inspanningen op het gebied van emissiebeperking teniet worden gedaan door de invloed van deze bedrijven gelegen op zeer korte afstand van deze kwetsbare gebieden, is voor bedrijven gelegen in die gebieden en een zone van 250 meter daaromheen aanvullend beleid gemaakt.

Op de regel dat niet boven de gecorrigeerde of de vergunde ammoniakemissie mag worden uitgekomen gelden enkele uitzonderingen. Voor melkrundveehouderijen die uitsluitend in melkrundvee willen uitbreiden, geldt namelijk een hoger emissieplafond. Voor uitbreidingen in schapen, paarden, biologisch gehouden diersoorten en dieren die in hoofdzaak voor natuurbeheer worden gehouden, geldt helemaal geen emissieplafond.

Samenvatting

- De nieuwe regelgeving voor ammoniakemissie uit dierenverblijven van veehouderijen kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van kwetsbare gebieden.
- Het emissiebeleid voor heel Nederland wordt onder meer via het besluit huisvesting vormgegeven.
- Het aanvullend zoneringsbeleid geldt voor bedrijven in kwetsbare gebieden en in een zone van 250 meter eromheen.
- Het aanvullend zoneringsbeleid houdt in dat nieuwe veehouderijen niet toegestaan zijn en dat bestaande bedrijven slechts beperkte mogelijkheden hebben om meer dieren te gaan houden.

2 Verhouding tot andere regelgeving

Voor het beoordelen van de milieugevolgen van de ammoniakuitstoot uit veehouderijen is niet alleen de Wet ammoniak en veehouderij van belang. Ook de Wet milieubeheer speelt nog een belangrijke rol. Hoe de verhouding is tussen deze twee komt in paragraaf 2.1 aan de orde. Daarnaast hebben bepaalde delen van Nederland ook te maken met de Reconstructiewet concentratiegebieden. In paragraaf 2.2 wordt de verhouding tussen de Wav en de Reconstructiewet concentratiegebieden besproken.

2.1 Verhouding Wet ammoniak en veehouderij – Wet milieubeheer

2.1.1 Ammoniakemissie uit dierenverblijven

Bij het beoordelen van aanvragen voor een milieuvergunning moeten de milieugevolgen die veroorzaakt worden door de ammoniakemissie uit dierenverblijven uitsluitend via de Wav beoordeeld worden. De Wav heeft de beoordeling van de ammoniakemissie uit dierenverblijven van veehouderijen, zoals die op grond van de Wm moet plaatsvinden, als het ware ingevuld. Als 'lex specialis' gaat de Wav voor op de Wm. In de Wav zelf wordt echter aangegeven dat op een aantal onderdelen de Wav niet van toepassing is. Dit betekent dat op die onderdelen niet de Wav maar de Wet milieubeheer het toetsingskader is.

Directe ammoniakschade

De zogenaamde 'directe ammoniakschade' die door de ammoniakemissie van dierenverblijven wordt veroorzaakt, moet niet via de Wav beoordeeld worden (artikel 3, lid 2 Wav). Dit betekent dat dit aspect via de Wm getoetst wordt. Directe ammoniakschade is schade die wordt veroorzaakt aan planten en bomen door de directe opname van ammoniak uit de lucht. Deze schade blijkt in de praktijk vooral plaats te vinden bij coniferen en fruitbomen. Ook andere gewassen zijn er echter gevoelig voor. Of er sprake is van onaanvaardbare ammoniakschade kan beoordeeld worden aan de hand van het rapport 'Stallucht en Planten' van het IMAG in Wageningen uit juli 1981.

Het wijzigen of intrekken van vergunningen

De Wav heeft uitsluitend betrekking op beslissingen inzake de oprichting of verandering van een veehouderij. Dus alleen bij het beslissen op een aanvraag voor een oprichtingsvergunning en bij het nemen van een beslissing op een aanvraag voor een veranderings- of revisievergunning is de Wav het toetsingskader. Bij alle andere besluiten die op grond van de Wet milieubeheer genomen kunnen worden ten aanzien van een

milieuvergunning is niet de Wav maar de Wm zelf het toetsingskader. Het gaat daarbij om besluiten omtrent het actualiseren van vergunningvoorschriften, omtrent het ambtshalve of op verzoek wijzigen, intrekken of aanvullen van vergunningvoorschriften en besluiten omtrent het intrekken van milieuvergunningen. Kortom de beslissingen genoemd in Afdeling 8.1.2 van de Wet milieubeheer³.

Alara en algemene regels

In de Wav is bepaald dat de Wav niet het toetsingskader is bij het aan een vergunning verbinden van voorschriften op grond van het alara-beginsel (art. 8.11 Wm) of door middel van algemene regels (art. 8.44, 8.45 en 8.46 Wm). Door deze bepaling blijft het mogelijk om op grond van de Wet milieubeheer emissiearme huisvestingssystemen voor te schrijven. Dit kan dus (en moet soms ook) zowel via de individuele milieuvergunning op grond van het alara beginsel als ook via algemene regels voor een hele groep inrichtingen. Indien gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot het stellen van algemene regels, is er geen mogelijkheid meer voor een individuele alara toets op dat onderdeel.

2.1.2 Ammoniakemissie uit andere bronnen dan dierenverblijven

De ammoniakuitstoot die niet afkomstig is van dierenverblijven van veehouderijen wordt evenmin beoordeeld met toepassing van de Wav. Voorbeelden zijn de ammoniak die vrijkomt bij het bewerken of verwerken van mest en de opslag van mest buiten het huisvestingssysteem. De ammoniakemissie die uit deze bronnen afkomstig is moet beoordeeld worden op grond van de Wet milieubeheer⁴.

2.2 Verhouding Wet ammoniak en veehouderij – Europese richtlijnen

Bij het beoordelen van de aanvaardbaarheid van de ammoniakemissie van een dierenverblijf, zijn behalve de Wav en de Wm ook enkele Europese richtlijnen van belang. Het gaat hierbij om de IPPC-richtlijn, de MER-richtlijn, de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Implementatie van zowel de MER-richtlijn als de IPPC-richtlijn heeft plaatsgevonden in de Wm en de daarop gebaseerde regelgeving. De Wav geeft voor de beoordeling voor het aspect ammoniak echter een specifieke, van de Wm afwijkende regeling. Om te voorkomen dat daardoor strijdigheid met genoemde richtlijnen zou ontstaan, zijn in de Wav speciale voorzieningen getroffen. Wat de MER-richtlijn betreft is in de Wav bepaald dat het bevoegd gezag bij het nemen van een besluit

³ Zie de Nota van Wijziging op dit punt: TK 2001-2002, 27 836, nr. 6, pagina 6.

⁴ De richtlijn Mestverwerkingsinstallaties (InfoMil, LA01) en de Handreiking juridische aspecten vergunningverlening mestbewerking en -verwerking (InfoMil, LA02) kunnen u bij deze beoordeling op weg helpen als het gaat om mestbe- en verwerking.

over een vergunningaanvraag rekening dient te houden met alle gevolgen (dus ook die van de ammoniakemissie) die de betreffende activiteit voor het milieu kan hebben (art. 3, lid 4 Wav). Naar de IPPC-richtlijn wordt zelfs expliciet verwezen. Bepaald is in welke gevallen een vergunning voor een veehouderij die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn valt moet worden geweigerd (in art. 4, lid 2 en art. 6, lid 2 Wav). Zonder deze voorzieningen in de Wav was de kans groot geweest dat in sommige situaties rechtstreeks aan deze richtlijnen getoetst had moeten worden.

In paragrafen 7.1 en 7.2 wordt nader ingegaan op de MER- respectievelijk de IPPC-richtlijn en op de wijze waarop de toetsing aan deze richtlijnen in het kader van de Wav vormgegeven kan worden.

Hoewel noch de Vogelrichtlijn noch de Habitatrichtlijn in de Wav worden genoemd, kunnen deze richtlijnen toch belangrijke consequenties voor de vergunningverlening aan veehouderijen hebben. In sommige gevallen kan toetsing aan deze richtlijnen het beoordelingskader van de Wav zelfs opzij zetten.

De Europese Commissie heeft geoordeeld dat implementatie van deze richtlijnen onvoldoende is en heeft Nederland daarom in gebreke gesteld. Om alsnog een correcte en volledige implementatie te realiseren, is voorzien in een wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998. Het betreffende wetsvoorstel is momenteel in behandeling bij de Tweede Kamer. Het is de bedoeling dat de gewijzigde Natuurbeschermingswet eind 2002 in werking treedt.

De onvolledige implementatie kan in de praktijk tot gevolg hebben dat rechtstreeks aan deze richtlijnen moet worden getoetst. Wat de Vogelrichtlijn betreft is dat inmiddels vaste jurisprudentie⁵. Bij de Habitatrichtlijn is dat veel minder duidelijk. Wel staat het inmiddels vast dat bij vergunningverlening aan veehouderijen in of nabij een bij de Europese Commissie aangemeld habitatgebied in elk geval rekening met deze richtlijn moet worden gehouden⁶.

In paragraaf 7.3 wordt nader ingegaan op beide richtlijnen en op toetsing aan deze richtlijnen bij de vergunningverlening in het kader van de Wav.

2.3 Verhouding Wet ammoniak en veehouderij – Reconstructiewet concentratiegebieden

De Reconstructiewet concentratiegebieden is, zoals de naam al zegt, uitsluitend van toepassing op de zogenaamde concentratiegebieden⁷. Met de Reconstructiewet wordt beoogd door middel van wijziging van de ruimtelijke inrichting een integrale en samenhangende oplossing te bieden voor een aantal structurele problemen waarmee de concentratiegebieden te kampen hebben. De milieuproblemen veroorzaakt door ammoniakemissies vanuit veehouderijen is er hier één van.

Voor deze concentratiegebieden worden reconstructieplannen vastgesteld. In het reconstructieplan worden gebieden aangewezen waar de functies wonen en natuur het primaat krijgen (extensiveringsgebieden), gebieden primair bestemd voor de ontwikkeling van de veehouderij (landbouwontwikkelingsgebieden) en gebieden waar deze functies samen kunnen gaan (verwevingsgebieden). De reconstructieplannen moeten daarom maatregelen en voorzieningen bevatten die vestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen in extensiveringsgebieden voorkomen of beperken en tegelijkertijd hervestiging en uitbreiding in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden mogelijk maken. In het reconstructieplan zullen de exacte ligging van landbouwontwikkelingsgebieden en sterlocaties in verwevingsgebieden op basis van een integrale afweging worden vastgelegd.

Tussen de Wav en de Reconstructiewet bestaat geen formele juridische relatie. Bij de beoordeling van een vergunningvraag voor een veehouderij kan dan ook niet (direct) worden getoetst aan de Reconstructiewet of een daarop gebaseerd reconstructieplan. Indirect is de Reconstructiewet wel degelijk van belang voor de vergunningverlening. In de praktijk zal er namelijk sprake zijn van een zekere wisselwerking tussen beide wetten. Het reconstructieplan speelt daarbij een belangrijke rol.

Kwetsbare gebieden en de zones daaromheen zullen veelal onderdeel gaan uitmaken van een extensiveringsgebied; het is echter zeker niet uitgesloten dat delen van deze gebieden en zones binnen de verwevingsgebieden komen te vallen. Voor zover kwetsbare gebieden en de omliggende zones echter ook als extensiveringsgebied zijn aangemeld, is vestiging van intensieve veehouderijen reeds op grond van de Wav onmogelijk en is uitbreiding ervan aan strenge beperkingen gebonden.

Verder zal nieuwvestiging en hervestiging van intensieve veehouderijen in het kader van de reconstructie alleen nog plaats mogen vinden binnen de landbouwontwikkelingsgebieden en (delen van) de verwevingsgebieden. Doorslaggevend op dit punt is hetgeen daaromtrent in het reconstructieplan is vastgelegd. Het is de bedoeling dat, indien nodig, bestaande bestemmingsplannen in overeenstemming worden gebracht met het reconstructieplan. Voor de tussenliggende periode is in de Reconstructiewet voorzien in de mogelijkheid van doorwerking van het reconstructieplan in het bestemmingsplan (het reconstructieplan geldt dan als voorbereidingsbesluit in de zin van de Wet op de Ruimtelijke Ordening). Het zal daardoor in de praktijk voorkomen dat op grond van de Wav oprichting of uitbreiding is toegestaan, maar dat dit door de werking van het reconstructieplan toch onmogelijk is.

⁵ Zie voor een recent voorbeeld ABRVS d.d. 20 februari 2002, nr. 200100018/1, JM 2002/48.

⁶ ABRVS d.d. 11 juli 2001, nr. 200004042, Nieuwsbrief Stab 2001-4/01-73.

⁷ Concentratiegebieden zijn gebieden als bedoeld in bijlage B bij de Wet herstructurering varkenshouderij (Staatsblad 1999, 30).

Bij de voorbereiding van een reconstructieplan moet een milieu-effectrapport worden opgesteld. In de praktijk zal dit rapport een belangrijke rol spelen bij de vergunningverlening in het kader van de Wav, met name bij oprichting of uitbreiding van veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen. In hoofdstuk 7 wordt hierop nader ingegaan.

Samenvatting

- Bij de beoordeling van een vergunningaanvraag is de Wav het toetsingskader als het gaat om de ammoniakemissie van dierenverblijven.
- Hierop bestaan enkele uitzonderingen. In de volgende gevallen is de Wm het toetsingskader:
 - de beoordeling van de directe ammoniakschade;
 - beslissingen over het wijzigen of intrekken van een vergunning;
 - het opleggen van voorschriften op grond van alara;
 - het toetsen aan algemene regels (bijvoorbeeld het besluit huisvesting).
- Ook voor de beoordeling van de ammoniakemissie afkomstig uit andere bronnen dan dierenverblijven is de Wm het toetsingskader.
- Verder zijn nog enkele Europese richtlijnen relevant bij het beoordelen van de ammoniakemissie van dierenverblijven.
- Formeel-juridisch gezien is er geen directe relatie tussen Wav en Reconstructiewet. Bij beslissingen op concrete aanvragen om een milieuvergunning kan dan ook niet worden getoetst aan de Reconstructiewet. Indirect is de Reconstructiewet, zeker als er een reconstructieplan is vastgesteld, wel degelijk van invloed op de mogelijkheden tot oprichting en uitbreiding van veehouderijen.

3 Kwetsbare gebieden

Onder de Wav worden de kwetsbare gebieden extra beschermd. Gebieden zijn kwetsbaar als ze voor verzuring gevoelig zijn en tevens binnen de door de provincie begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS) liggen

3.1 Voor verzuring gevoelige gebieden

Artikel 2, lid 1 Wav

Als kwetsbaar gebied worden aangemerkt gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur, en:

- a onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij als voor verzuring gevoelig krachtens artikel 1, tweede lid, van de Interimwet ammoniak en veehouderij waren aangemerkt, of;
- b waarop onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij (Fav) een convenant als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder b van de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij (Uav) van toepassing was, met ingang van het tijdstip waarop dat convenant niet meer van toepassing is.

De Wav gaat voor het bepalen van de kwetsbare gebieden uit van die gebieden die op grond van de Iav in de Uav als voor verzuring gevoelig waren aangewezen.

Gebieden die op het moment van vervallen van de Iav, dat wil zeggen op 31 december 2001, voor verzuring gevoelig waren worden als kwetsbaar aangemerkt. Voor zover ze tenminste binnen de begrensde EHS vallen, zie paragraaf 3.2.

Op grond van de Uav zijn bossen, natuurterreinen en landschapselementen groter dan 5 ha die gelegen zijn op voor verzuring gevoelige grond voor verzuring gevoelig. Bij schraallanden, duinterreinen, hoogveen en bloemdijken geldt niet de voorwaarde dat ze op voor verzuring gevoelige grond moeten liggen.

Voor alle soorten gebieden geldt dat alleen bestaande natuur die is aangelegd of begrensd vóór 1 mei 1988 als voor verzuring gevoelig wordt beschouwd (artikel 3 lid 1 onder a Uav).

Verder bood de Uav de mogelijkheid dat de gemeente voor verzuring gevoelige gebieden aanwees bij verordening. Bossen, natuurterreinen en landschapselementen kleiner dan 5 ha die bij verordening waren aangewezen, zijn dus ook voor verzuring gevoelig. Heeft een gemeente de verordening vóór het vervallen van de Iav ingetrokken, dan zijn deze gebieden voor de toepassing van de Wav geen kwetsbare gebieden. Op het moment van vervallen van de Iav (dus 31 december 2001) waren ze immers niet meer voor verzuring gevoelig. Het intrekken van de verordening na 1 januari 2002 heeft geen effect. Peildatum was immers 31 december 2001.

Ook het na 31 december 2001 bij verordening aanwijzen van nieuwe voor verzuring gevoelige gebieden heeft geen zin.

Onder de Uav was het mogelijk om voor bepaalde voor verzuring gevoelige gebieden een convenant af te sluiten. In zo'n convenant zijn met het oog op de instandhouding van die gebieden afspraken gemaakt over het onderhoud en het beheer. Als voor een gebied een dergelijk convenant geldt, wordt deze onder de Iav en Uav niet meer aangemerkt als voor verzuring gevoelig. Gebieden waarvoor een convenant geldt zijn onder de Wav niet voor verzuring gevoelig en worden dus niet als kwetsbaar aangemerkt (art. 2 lid 1 onder b Wav jo. art. 3 lid 1 onder b Uav). Als het convenant afloopt en het gebied ligt binnen de EHS, dan krijgt dit gebied het predikaat kwetsbaar vanaf het moment dat het convenant afloopt. Ook voor convenanten geldt, dat het na 31 december 2001 niet meer mogelijk is om een nieuw convenant af te sluiten.

Zoals gezegd kunnen alleen de gebieden die onder de Iav en de Uav voor verzuring gevoelig waren, kwetsbare gebieden in de zin van de Wav zijn. De jurisprudentie die over dit onderwerp gevormd is, blijft dan ook relevant. In de jurisprudentie⁸ gaat het vaak om problemen als:

- Moeten gebieden als één gebied of als aparte gebieden gezien worden?;
- Horen uitlopers ook tot het voor verzuring gevoelig gebied?;
- Wat zijn schraallanden en bloemdijken?

3.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

3.2.1 Begrenzing EHS

Artikel 2, lid 2 Wav

Voor de toepassing van het eerste lid stellen gedeputeerde staten bij besluit vast welke gebieden in hun provincie deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur voorzover dat onderscheidenlijk op zodanige wijze als noodzakelijk is om te kunnen vaststellen welke van de in het eerste lid, onder a of b, bedoelde gebieden als kwetsbaar moeten worden aangemerkt. Een zodanig besluit gaat vergezeld van een of meer kaarten.

De provincies moeten de begrenzing van de EHS vaststellen. Dit is echter nog niet overal gebeurd. Bovendien is daar waar de begrenzing wel al heeft plaatsgevonden, deze begrenzing niet altijd zodanig uitgewerkt dat duidelijk is of een voor verzuring gevoelig gebied binnen of buiten de EHS ligt.

⁸ Een overzicht van de jurisprudentie over voor verzuring gevoelige gebieden is onder meer te vinden in 'Regelgeving ammoniak en stank agrarische bedrijven'; losbladige uitgave M71; Vermande.

Mede om die reden is in de Wav een speciale regeling opgenomen. Gedeputeerde Staten moeten in een apart besluit vaststellen waar de begrenzing van de EHS loopt en dit op kaarten vastleggen en bekendmaken. Die kaarten moeten het mogelijk maken om eenduidig vast te stellen of een bepaald voor verzuring gevoelig gebied binnen of buiten de EHS ligt.

3.2.2 Gevolgen ontbreken provinciaal besluit

Artikel 2, lid 3 Wav

Voorzover binnen een provincie of een deel van de provincie het in het tweede lid bedoelde besluit niet is bekend gemaakt, worden in die provincie of dat deel van die provincie als kwetsbaar gebied aangemerkt alle gebieden, bedoeld in het eerste lid onder a en b.

Bij het inwerkingtreden van de Wav zullen de provincies veelal nog geen besluit bekend hebben gemaakt. Zolang Gedeputeerde Staten geen besluit hebben bekend gemaakt (met bijbehorende kaarten), worden alle voor verzuring gevoelige gebieden in de provincie beschouwd als kwetsbaar gebied. Er is dus altijd een besluit op grond van de Wav nodig! Indien de EHS nog niet is vastgesteld, maar ook indien de EHS wel gedetailleerd is aangegeven in bijvoorbeeld streekplannen of andere plannen en besluiten, maar nog geen besluit is genomen op grond van de Wav, dienen alle voor verzuring gevoelige gebieden in de provincie nog als kwetsbaar te worden aangemerkt.

3.2.3 Bekendmaking EHS

Vanaf het moment dat het besluit tot vaststelling van de EHS op grond van de Wav bekend is gemaakt, moeten gemeenten hiermee bij hun beslissingen op vergunningaanvragen rekening houden. De bekendmaking gaat volgens artikel 3:42 Awb door kennisgeving van het besluit in een van overheidswege uitgegeven blad of in een dag-, huis-aan-huis-blad of op andere geschikte wijze. Veelal zal de provincie de gemeenten binnen de provincie schriftelijk informeren over de vaststelling van de EHS. Het besluit en de kaarten zullen, voor zover niet meegestuurd, in ieder geval in het provinciehuis ter inzage liggen.

Het kan zijn dat ten tijde van het nemen van het ontwerpvergunningbesluit alle voor verzuring gevoelige gebieden als kwetsbaar moeten worden aangemerkt, omdat er nog geen EHS besluit is bekendgemaakt. Mogelijk moet om die reden het ontwerp-besluit een voornemen tot weigering van de vergunning inhouden. Als vervolgens bij het nemen van het besluit de EHS inmiddels is bekendgemaakt, kan de vergunning mogelijk wel verleend worden, omdat bepaalde voor verzuring gevoelige gebieden niet meer als kwetsbaar gebied worden aangemerkt nu ze buiten de EHS vallen. Het is daarom belangrijk om deze besluitvorming nauwlettend te volgen. Overigens wordt ervan uitgegaan dat de provincies gemeenten tijdig zullen informeren.

3.2.4 Wijziging begrenzing EHS

Artikel 2, lid 4 Wav

Bij een wijziging van de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur die gevolgen kan hebben voor het aanmerken van de in het eerste lid, onder a of b, bedoelde gebieden als kwetsbaar gebied, wijzigen Gedeputeerde Staten tegelijkertijd ook het in het tweede lid bedoelde besluit. Deze wijziging wordt tegelijk met de wijziging van de begrenzing bekend gemaakt.

Provincies kunnen de begrenzing van de EHS wijzigen. Gebeurt dit dan zullen ze een nieuw besluit op grond van de Wav moeten nemen (met kaartmateriaal). Vanaf de bekendmaking van dit nieuwe besluit moeten gemeenten er rekening mee houden.

3.3 Kaartmateriaal kwetsbare gebieden

De provincies moeten kaarten maken om te kunnen vaststellen welke voor verzuring gevoelige gebieden binnen of buiten de begrenzing liggen en dus kwetsbaar zijn. Gemeenten hebben vaak kaarten in huis waarop alle voor verzuring gevoelige gebieden zijn aangegeven. Door deze twee kaarten te combineren krijgt men een overzicht van alle kwetsbare gebieden in de gemeente. Het verdient aanbeveling om een dergelijke combi-kaart ook te maken. Overigens heeft een dergelijke combi-kaart geen juridische status. Of een gebied voor verzuring gevoelig is of niet wordt bepaald door de Uav en niet door de gemeentelijke kaart met voor verzuring gevoelige gebieden. Desondanks kan een dergelijke kaart voor de praktijk erg nuttig zijn.

3.4 Vaststelling ligging bedrijven opzichte van kwetsbaar gebied

3.4.1 Wat is een dierenverblijf?

Artikel 1, lid 1 Wav

Dierenverblijf: al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden.

Meestal zal het duidelijk zijn wat een dierenverblijf is en wat niet. In sommige situaties, bijvoorbeeld bij stallen met een uitloop of bij dieren die in de open lucht gehouden worden, kan er onduidelijkheid bestaan. Een verblijf is alleen een dierenverblijf voorzover het tot de inrichting behoort. De Wav heeft immers alleen betrekking op inrichtingen (dit blijkt uit de definitie van veehouderij in artikel 1). Weilanden en dergelijke horens in ieder geval niet tot de inrichting. De dieren die daarin staan, staan dus niet in een dierenverblijf. Dat geldt ook voor schapen in een weiland met een schuilhok⁹. In bijzondere gevallen zijn dieren die op een open terrein gehouden worden, wel aan te merken als (onderdeel van) een inrichting. Bijvoorbeeld

⁹ Zo vond de Afdeling dat een weiland waarin een schuilhok/schuur voor maximaal 10 schapen aanwezig was, waarbij er veel meer schapen in de wei werden gehouden, geen inrichting was (ABRV d.d. 31-8-2000, nrs. 200002942/1 en 2; JM 2000-II/158).

¹⁰ Bijvoorbeeld ABRVS d.d. 29-9-2001, nr. 199900940/1, Sint Oedenrode (Nieuwsbrief Stab 2001-1/k84) waarin een weiland waarop intensief struisvogels gehouden werden en dat direct naast de bedrijfsgebouwen lag, als onderdeel van de inrichting werd aangemerkt.

struisvogels op een terrein aangrenzend aan de veehouderij¹⁰. In dat geval is de verblijfplaats van de dieren wel een dierenverblijf als bedoeld in de Wav, waarmee bij de afstandsbeoordeling rekening gehouden moet worden.

Ook een uitloop van een stal maakt onderdeel uit van de inrichting en is daarmee een (onderdeel van) een dierenverblijf. Bij een uitloop gaat het altijd om een situatie waarin tevens een stal aanwezig is. Het begrip uitloop doelt immers op de uitloop van een stal. Hoewel er geen definitie in de Wav staat, zou een uitloop als volgt gedefinieerd kunnen worden:

Een uitloop is een geheel of gedeeltelijk in de buitenlucht afgebakend terrein dat in directe verbinding staat met een stal en dat in beginsel gedurende het gehele jaar door de in de stal te houden dieren als leefruimte gebruikt kan worden.

De uitloop ligt altijd in de buitenlucht, maar kan voorzien zijn van een luifel of afdak. De uitloop moet altijd afgebakend zijn. Verder moet de uitloop direct vanuit de stal bereikbaar zijn voor de dieren en in beginsel het hele jaar. Het is niet nodig dat de dieren dag en nacht van de uitloop gebruik kunnen maken.

Een uitloop zoals hier omschreven dient dus aange-merkt te worden als – onderdeel van – een dierenverblijf.

3.4.2 Afstandsmeting

De gemeente moet de afstand van bedrijf tot kwetsbaar gebied meten vanaf de uiterste rand van het dierenverblijf (dus niet vanaf het emissie- of het middelpunt) tot het dichtstbijzijnde punt van het kwetsbare gebied. Het gaat om de afstand hemelsbreed.

Beslissend is of een dierenverblijf binnen de inrichting geheel of gedeeltelijk binnen de zone valt. Als er binnen de inrichting meerdere dierenverblijven zijn waarvan slechts één geheel of gedeeltelijk binnen de zone ligt, dan valt voor de Wav de hele inrichting binnen de zone. De vergunning zou eventueel geweigerd moeten worden, ook al ligt het merendeel van de dierenverblijven van die inrichting buiten de zone van 250 meter.

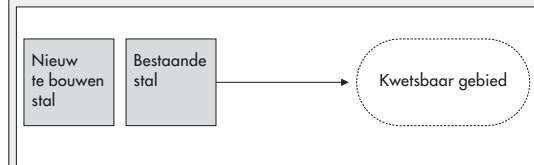
Voor het bepalen van de afstand zijn alle dierenverblijven binnen de inrichting relevant. Ook de dierenverblijven die er al stonden tellen dus mee. Ook als alle nieuwe dierenverblijven buiten de zone liggen en de bestaande diervverblijven er binnen.

Verder is het niet zo dat alleen dierenverblijven van dieren waarvoor emissiefactoren op grond van de Rav gelden relevant zijn.¹¹ Alle diervverblijven binnen de inrichting zijn relevant.

¹¹ Uit de jurisprudentie van de Afdeling blijkt dat ook hobbymatig gehouden dieren meetellen voor de beoordeling van stank en ammoniak. Zie onder meer 199901152/1, 8-3-2001, Ravenstein, M en R 2001-100K, AgriSelect 2001-3/4.4 en G05.93.0865, 7-7-1994, Uden (niet gepubliceerd).

Voorbeeld

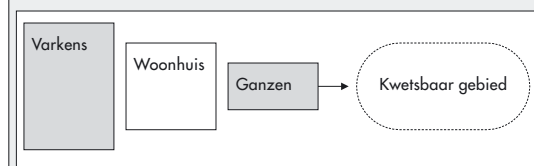
Een bedrijf met een bestaande varkenstal wil een nieuwe stal bouwen gelegen buiten de zone van 250 meter.

De afstand van de al bestaande (vergunde) stal tot het kwetsbare gebied is bepalend.

Voorbeeld

Een bedrijf met 500 varkens en 200 ganzen.

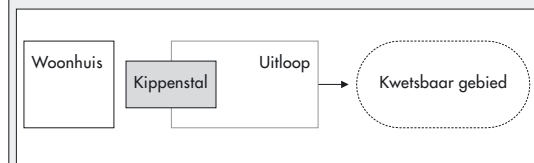

De afstand van de ganzen tot het kwetsbare gebied is bepalend.

Het is niet relevant dat voor deze dieren geen maximale emissiewaarden bestaan en dat er evenmin emissiefactoren voor zijn.

Voorbeeld

Een bedrijf met 7000 kippen met een uitloop.

De afstand van de uitloop tot het kwetsbare gebied is bepalend.

Samenvatting

- Onder de Wav worden de kwetsbare gebieden beschermd. Kwetsbare gebieden zijn gebieden die onder de lav (peildatum 31 december 2001) voor verzuring gevoelig waren én die binnen de door de provincie bij besluit vastgestelde EHS liggen.
- De provincie moet bij besluit, vergezeld van kaarten, de begrenzing van de EHS vastleggen en dit besluit ook bekendmaken.
- Zolang zo'n besluit nog niet bekend is gemaakt, moeten alle voor verzuring gevoelige gebieden in de provincie ook als kwetsbaar gebied worden aangemerkt.
- Onder een dierenverblijf wordt behalve een stal, ook een uitloop verstaan.
- De afstand wordt gemeten vanaf de uiterste rand van het dichtstbijzijnde dierenverblijf tot het dichtstbijzijnde punt van het kwetsbare gebied.

4 Vergunningen in de 250 meter-zone

Veehouderijen waarvan de dierenverblijven geheel of gedeeltelijk in een kwetsbaar gebied of op minder dan 250 meter van een kwetsbaar gebied liggen, worden door de Wav beperkt in hun uitbreidingsmogelijkheden. Voor veehouderijen waarvan alle dierenverblijven in zijn geheel op meer dan 250 meter van kwetsbaar gebied liggen gelden nauwelijks beperkingen¹².

De mogelijkheden voor bedrijven in kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter er omheen, om een vergunning te krijgen zijn onder meer afhankelijk van de soort vergunning die gevraagd wordt (oprichten of veranderen), de diercategorie die gehouden wordt en de wijze waarop de dieren gehuisvest worden. In paragraaf 4.1 en 4.2 worden de verschillende mogelijkheden die veehouderijen hebben om meer dieren of andere diercategorieën te houden, uitgewerkt. Hoofdstuk 4 gaat niet in op de mogelijkheden die melkrundveehouderijen hebben. Voor melkrundveehouderijen gelden namelijk gedeeltelijk andere regels. In hoofdstuk 5 wordt specifiek op melkrundveehouderijen ingegaan.

4.1 Oprichtingsvergunningen

Artikel 4, lid 1 Wav

Een vergunning voor het oprichten van een veehouderij wordt geweigerd, indien een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

In kwetsbare gebieden en in de 250 meter zone daaromheen mogen zich geen nieuwe veehouderijen vestigen. Om die reden is in artikel 4 eerste lid van de Wav opgenomen dat voor deze veehouderijen geen oprichtingsvergunningen verleend mogen worden. Het oprichtingsverbod geldt voor alle bedrijven die als veehouderij aan te merken zijn. Dus ook voor bijvoorbeeld veehouderijen met dieren die niet genoemd worden in de Rav.

Op de regel dat oprichtingsvergunningen niet mogelijk zijn, kent de Wav twee uitzonderingen. Namelijk bestaande amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden en nieuwe veehouderijen waar dieren in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

4.1.1 Amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden

Bestaande bedrijven die onder het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer of het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer vallen en vergunningplichtig worden, kunnen onder bepaalde voorwaarden een oprichtingsvergunning krijgen. In paragraaf 5.2 wordt hier uitgebreid op ingegaan.

4.1.2 Oprichting veehouderij met dieren ten behoeve van natuurbeheer

Artikel 5, lid 2 Wav

In afwijking van artikel 4, eerste lid, wordt een vergunning eveneens niet geweigerd, indien in de veehouderij dieren worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.

De tweede uitzondering heeft betrekking op veehouderijen waar dieren gehouden worden ten behoeve van natuurbeheer. Indien een oprichtingsvergunning aangevraagd wordt voor het houden van dieren uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer, dan dient deze vergunning verleend te worden. Onder natuurbeheer wordt bijvoorbeeld verstaan het houden van schapen om een natuurterrein te begrazen en mede daardoor in stand te houden. De dieren moeten dus gehouden worden voor het in stand houden van 'echte' natuur. Het begrazen van een weiland is niet aan te merken als natuurbeheer. Van geval tot geval zal beoordeeld moeten worden of de dieren waarvoor vergunning gevraagd wordt inderdaad in hoofdzaak voor natuurbeheer ingezet worden. Het bevoegd gezag kan onder meer bij de natuurbeherende instantie (bv. Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten) die het betreffende natuurgebied in eigendom of beheer heeft, achterhalen of de gevraagde dieren inderdaad in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden ingezet. Vrijwel altijd is de veehouderij waar de dieren gehouden worden in of vlakbij het natuurgebied gelegen.

4.2 Veranderings- of revisievergunningen

Artikel 6, lid 1 Wav

Een vergunning voor het veranderen van een veehouderij wordt geweigerd, indien de aanvraag betrekking heeft op een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën en een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

Als een veehouderij gelegen in een kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter daar omheen een veranderingsvergunning (of revisievergunning) aanvraagt is het uitgangspunt van de Wav dat deze vergunning geweigerd moet worden indien de aanvraag een toename van het aantal dieren van een bepaalde diercategorie betreft.

Onder diercategorie wordt verstaan een diercategorie zoals opgenomen in bijlage 1 van de Rav.

¹² Wel moeten van die bedrijven de stallen mogelijk emissiearm uitgevoerd worden (zie hoofdstuk 6) en moeten nieuwvestigingen of uitbreidingen met kippen of varkens in bepaalde gevallen aan de IPPC-richtlijn getoetst worden (zie paragraaf 7.2).

Diercategorieën zijn dus bijvoorbeeld schapen ouder dan 1 jaar inclusief lammeren, gespeende biggen, kraamzeugen, vleesvarkens/opfokberen/opfokzeugen, vleeskuikens, etc. Diersoorten die niet in de Rav genoemd worden, zijn ook geen diercategorie. Dat betekent dat in deze, niet in de Rav opgenomen dieren, gewoon uitgebreid kan worden¹³.

Als een vergunningaanvraag geen toename van het aantal dieren in een diercategorie betekent dan kan de vergunning niet op grond van de Wav geweigerd worden. Zelfs niet als door de wijziging de veehouderij een grotere ammoniakemissie veroorzaakt. Voorbeeld hiervan zijn veehouderijen die vanwege dierenwelzijns-wetgeving overschakelen op een welzijnsvriendelijker huisvestingsstelsel, zonder het aantal dieren uit te breiden.

Voorbeeld

Een varkensmesterij wil de vergunde vleesvarkens op een welzijnsvriendelijkere manier huisvesten. Het bedrijf wil verder niet uitbreiden in dieraantallen. Er is momenteel vergunning voor 1900 vleesvarkens (biologisch luchtwas-systeem met 70% emissiereductie hokoppervlakte maximaal 0,8m²; emissiefactor 0,8 kg). Het bedrijf wil de hokoppervlakte per dier vergroten van 0,7 m² naar 1,0 m². De emissiefactor per dier neemt hierdoor toe van 0,8 naar 1,1 kg. Kan deze vergunning verleend worden op grond van de Wav?

Het aantal dieren neemt niet toe en bovendien wordt niet overgestapt op een andere diercategorie, het waren en blijven vleesvarkens. De vergunning kan dus op grond van de Wav verleend worden. Daarbij is niet relevant dat de ammoniakemissie van de inrichting toeneemt van 1520 kg (1900 x 0,8) naar 2090 kg (1900 x 1,1).

Op de regel dat een vergunningaanvraag die een toename van het aantal dieren van een bepaalde diercategorie betekent, geweigerd moet worden, gelden enkele uitzonderingen. Op de eerste plaats zijn er diercategorieën waarin uitgebreid kan worden zonder dat de Wav daar een beperking aan stelt. Op de tweede plaats zijn uitbreidingen mogelijk zolang de ammoniakemissie binnen de reeds vergunde, maar wel gecorrigeerde, ammoniakemissie blijft. Deze uitzonderingen worden onder 4.2.1 respectievelijk 4.2.2 behandeld. De uitzondering die specifiek voor melkrundveehouderijen geldt, wordt in hoofdstuk 5 behandeld.

4.2.1 Uitbreidingen zonder ammoniakplafond

Artikel 7, lid 1, onder c, d en e Wav

In afwijking van artikel 6, eerste lid, wordt de vergunning niet geweigerd, voorzover:

- de uitbreiding schapen of paarden betreft;
- de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van de biologische productiemethoden, of;
- de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer

In de volgende diercategorieën kunnen veehouderijen onbeperkt uitbreiden. Voor uitbreidingen in deze diercategorieën geldt dus geen emissieplafond.¹⁴

a Uitbreiding met paarden of schapen

(art. 7 lid 1 onder c)

Een veranderings- of revisievergunning wordt niet geweigerd indien de uitbreiding schapen of paarden (met inbegrip van pony's) betreft.

b Uitbreiding met dieren die biologisch worden gehouden (art. 7 lid 1, d)

Veehouderijen kunnen zonder dat de Wav daar beperkingen aan stelt, uitbreiden met dieren die op een biologische wijze gehouden worden. Onder het op biologische wijze houden van dieren wordt in de Wav verstaan het houden van dieren overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van biologische productiemethoden. Op grond van artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet is het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische produktiemethode¹⁵ vastgesteld. Een productiemethode is pas biologisch als aan alle in het Landbouwkwaliteitsbesluit gestelde voorwaarden is voldaan. De Stichting Skal is bij wet belast met het toezicht op de biologische productie in Nederland. Alle veehouderijen in Nederland die overeenkomstig artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet op biologische wijze dieren houden, dienen bij de Stichting Skal te zijn geregistreerd. Meer informatie over de geregistreerde bedrijven en meer informatie over het biologisch houden van dieren is te vinden op de website van de Stichting Skal (www.skal.nl).

c Uitbreiding met dieren ten behoeve van natuurbeheer (art. 7 lid 1 onder e Wav)

Een uitbreiding met dieren die uitsluitend of in hoofdzaak gehouden worden ten behoeve van natuurbeheer, is ook onbeperkt mogelijk. Wat hier onder verstaan wordt is al toegelicht in paragraaf 4.1.2.

Belangrijk

Voor alle hier genoemde diercategorieën geldt dat veehouderijen er onbeperkt in kunnen uitbreiden. Echter, de extra ammoniakemissie die een veehouderij op deze manier vergund krijgt, kan in een volgende vergunningprocedure niet gebruikt worden voor uitbreiding in andere dieren zoals varkens, kippen, rundvee en dergelijke (artikel 7 lid 2 Wav).

¹³ Een oprichtingsvergunning voor niet in de Rav genoemde dieren kan niet. Ingevolge artikel 4, lid 1 Wav is het oprichten van een veehouderij, waarmee een inrichting voor het houden van dieren bedoeld wordt, immers verboden.

¹⁴ In hoofdstuk 5 zal nog aan de orde komen dat indien een melkrundveehouderij boven de gecorrigeerde/ vergunde ammoniakemissie uitbreidt met uitsluitend melkrundvee, niet tevens met de in deze paragraaf genoemde dieren uitgebreid kan worden (paragraaf 5.2.3 en 5.3.2).

¹⁵ Staatsblad 1992, 661 (gewijzigd bij Staatsblad 1997, 667 en Staatsblad 1998, 142).

4.2.2 Meer dieren of andere diercategorieën binnen het ammoniakplafond

Artikel 7, lid 1 onder a Wav

In afwijking van artikel 6, eerste lid, wordt de vergunning niet geweigerd, voorzover:

de ammoniakemissie uit de dierenverblijven na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding:

- 1° Zou mogen veroorzaken indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde, of;
- 2° Op grond van eerder verleende nog geldende vergunningen mocht veroorzaken, indien deze lager is dan de ammoniakemissie, als bedoeld onder 1°.

Veehouderijen in kwetsbare gebieden of in een zone van 250 meter er omheen hebben de mogelijkheid om in dierenaantallen uit te breiden zolang de ammoniakemissie van alle dierenverblijven binnen de gehele inrichting na uitbreiding (4.2.2.2) niet meer bedraagt dan het voor de veehouderij te berekenen ammoniakplafond (4.2.2.1).

4.2.2.1 Vaststelling van het ammoniakplafond

Het ammoniakplafond wordt bepaald door de gecorrigeerde ammoniakemissie met de vergunde ammoniakemissie te vergelijken. De gecorrigeerde ammoniakemissie is de ammoniakemissie zoals die voor de uitbreiding vergund is, maar waarbij voor de diercategorieën waarvoor het besluit huisvesting een maximale emissiewaarde bevat, de emissie berekend moet worden met toepassing van deze maximale emissiewaarde.

Bepaal de gecorrigeerde ammoniakemissie

Stap 1

Voor welke dierenaantallen en diercategorieën is er een geldige vergunning?

Dieren waarin met toepassing van de Wav al eerder is uitgebreid boven de vergunde emissie of boven het voor het bedrijf geldende ammoniakplafond, worden hierbij buiten beschouwing gelaten (art. 7 lid 2 Wav).

Stap 2

Bereken de ammoniakemissie van de vergunde diercategorieën waar het besluit huisvesting¹⁶ geen maximale emissiewaarde voor bevat (dierenaantal vergund x emissiefactor bijlage 1 Rav).

Stap 3

Bereken de ammoniakemissie van de vergunde diercategorieën waar het besluit huisvesting¹⁶ wel een maximale emissiewaarde voor bevat. Reken ook met deze maximale emissiewaarde en niet met de emissiefactor van het vergunde stalsysteem (vergund dierenaantal x maximale emissiewaarde).

Stap 4

Tel de emissies van stap 2 en stap 3 bij elkaar op. De uitkomst is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Bereken de vergunde ammoniakemissie

Vervolgens moet bepaald worden of de ammoniakemissie in de reeds vergunde situatie misschien al lager is dan de gecorrigeerde ammoniakemissie. Is dat het geval dan is deze vergunde emissie bepalend voor de ammoniakemissie die in de nieuwe situatie ten hoogste mogelijk is.

Stap 5

Bereken de ammoniakemissie zoals die in de vergunde situatie is (vergunde dierenaantallen x emissiefactor bijlage 1 Rav).

Bepaal het ammoniakplafond

Stap 6

Vergelijk de vergunde emissie van stap 5 met de gecorrigeerde ammoniakemissie van stap 4. De laagste van deze twee waarden is de ammoniakemissie die in de nieuwe situatie niet overschreden mag worden (het ammoniakplafond).

Toelichting

Stap 1

Eerst is van belang welke dieren meetellen voor het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie. Uitgangspunt zijn de dierenaantallen en diercategorieën waarvoor voorafgaand aan de uitbreiding een rechtsgeldige vergunning aanwezig is¹⁷. Het moment waarop op de nieuwe vergunningaanvraag een besluit genomen wordt is daarbij bepalend. Indien op dat moment een vergunning geheel of gedeeltelijk is vervallen op grond van artikel 8.18 Wm (of art. 27 Hw) dan telt het vervallen gedeelte dus niet mee.

Artikel 7, lid 2 Wav

Voor het bepalen van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding zou mogen veroorzaken, wordt de ammoniakemissie van de dieren waarvoor eerder vergunning is verleend met toepassing van het eerste lid, onder b tot en met e, dan wel artikel 5, eerste lid, onder c tot en met f, niet meegerekend

Indien een veehouderij al eerder met toepassing van de Wav heeft uitgebreid met dieren waarin de Wav nog uitbreiding boven de vergunde ammoniakemissie toestaat, tellen deze extra dieren niet mee bij het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie. Het gaat hier dus om uitbreidingen in paarden, schapen, biologische dieren, dieren ten behoeve van natuurbeheer (paragraaf 4.2.1) en om uitbreidingen in melkrundervee bij een melkrunderveehouderij (paragraaf 5.3.2). De reden voor deze voorziening in de wet is dat voorkomen moet worden dat de extra ammoniakemissie die door deze dieren veroorzaakt wordt, gebruikt wordt voor uitbreiding in de andere diercategorieën waar wel een emissie-standstill voor geldt. Het is dus van belang dat oude vergunningen van voor de Wav beschikbaar blijven.

¹⁶ Tot het in werking treden van het besluit huisvesting staan de maximale emissiewaarden in bijlage 2 van de Rav

¹⁷ Men dient er rekening mee te houden dat na 8 december 2000 aangevraagde en verleende vergunningen op grond van de anticipatieregeling van artikel 10 Wav kunnen vervallen op het moment dat het besluit huisvesting in werking treedt (paragraaf 8.1 en 8.2). Als men vermoedt dat een vergunning vervalt, is het verstandig de aanvrager daar nadrukkelijk op te wijzen. Zo lang het besluit huisvesting er echter niet is en de vergunning dus nog niet vervallen is, moet bij het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie wel van deze vergunning uitgegaan worden. Dit brengt het risico met zich mee dat de nieuw aangevraagde vergunning uiteindelijk niet verleend kan worden of in beroep vernietigd wordt.

Voorzover de in paragraaf 4.2.1 en paragraaf 5.3.2 genoemde diercategorieën op het moment van in werking treden van de Wav wel al vergund waren, telt de ammoniakemissie van deze dieren wel mee voor het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie!

Stap 2

Artikel 1, lid 3 laatste volzin Wav

Voor een diercategorie waarvoor geen maximale emissiewaarde is vastgesteld, geldt als maximale emissiewaarde de emissiefactor behorende bij het betrokken huisvestingssysteem.

Vervolgens wordt van de diercategorieën waarvoor in het besluit huisvesting¹⁸ geen maximale emissiewaarden zijn opgenomen de ammoniakemissie berekend door het aantal vergunde dieren te vermenigvuldigen met de emissiefactor van het vergunde huisvestingssysteem waarin ze voorafgaand aan de wijziging worden gehouden zoals opgenomen in bijlage 1 van de Rav.

Stap 3

Daarna wordt van de diercategorieën waarvoor in het besluit huisvesting wel maximale emissiewaarden zijn opgenomen de ammoniakemissie berekend door het aantal dieren te vermenigvuldigen met de van toepassing zijnde maximale emissiewaarde.

Stap 4

Tel de bij stap 2 en 3 voor de verschillende diercategorieën berekende emissies bij elkaar op. Het totaal is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Stap 5

Het kan zo zijn dat een veehouderij in de vergunde situatie al huisvestingssystemen heeft toegepast met emissiefactoren die lager zijn dan de maximale emissiewaarde. In dat geval zal de ammoniakemissie in de vergunde situatie lager zijn dan de gecorrigeerde ammoniakemissie. Omdat voorkomen moet worden dat veehouderijen in een dergelijk geval weer extra emissieruimte krijgen, geldt de vergunde ammoniakemissie in dat geval als het ammoniakplafond van de veehouderij en dus niet de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Bij stap 5 moet dus de ammoniakemissie berekend worden zoals die in de vergunde situatie is (dus gewoon met de emissiefactoren van de vergunde stallen). Uitgegaan moet worden van de emissiefactoren zoals die op dat moment gelden en niet van de emissiefactoren zoals die ten tijde van het verlenen van de onderliggende vergunning waren.

Indien al eerder onder de Wav is uitgebreid met dieren waarvoor geen emissie standstill geldt (paarden, schapen, biologische dieren, dieren ten behoeve van natuurbeheer (paragraaf 4.2.1) en melkrundvee bij een melkrundveehouderij (paragraaf 5.2.3 en 5.3.2), tellen deze extra dieren *niet* mee bij het berekenen van de al vergunde ammoniakemissie.

Stap 6

Vergelijk de gecorrigeerde ammoniakemissie van stap 4 met de ammoniakemissie in de vergunde situatie (stap 5). De laagste van deze twee waarden is de ammoniakemissie waar in de nieuwe situatie niet boven gekomen mag worden. Dit is het ammoniakplafond.

Voorbeeld

Een veehouderij heeft een vergunning uit 1999 voor 500 vleesvarkens (bollevloerhok met betonnen morsrooster en metalen driekantrooster hokoppervlak maximaal 0,8 m²; emissiefactor 1,4) 1.000 vleesvarkens (chemisch luchtwas-systeem 70% emissiereductie, hokoppervlak maximaal 0,8 m²; emissiefactor 0,8) en 100 schapen (emissiefactor 0,7). Wat is de gecorrigeerde ammoniakemissie?

Stap 1

Er zijn geen aanwijzingen dat de vergunning gedeeltelijk van rechtswege zou zijn vervallen. De vergunde schapen zijn voor de inwerkingtreding van de Wav vergund en tellen dus gewoon mee.

Stap 2

De emissie van dieren waarvoor geen maximale emissiewaarde is opgenomen in het besluit huisvesting bedraagt:

- $100 \times 0,7 = 70$ kg
(schapen hebben geen maximale emissiewaarde dus geldt de emissiefactor)

Stap 3

De emissie van dieren waarvoor wel een maximale emissiewaarde is opgenomen in het besluit huisvesting bedraagt:

- $500 \times 1,2 = 600$ kg
(1,2 is de maximale emissiewaarde voor vleesvarkens)
- $1.000 \times 1,2 = 1200$ kg
(1,2 is de maximale emissiewaarde voor vleesvarkens)

Stap 4

De emissie van stap 2 en 3 bij elkaar opgeteld bedraagt:

- $70 + 600 + 1200 = 1870$ kg
Dit is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Stap 5

De ammoniakemissie in de vergunde situatie bedraagt:

- $(500 \times 1,4) + (1000 \times 0,8) + (100 \times 0,7) = 1570$ kg

Stap 6

De vergunde emissie berekend in stap 5 is lager dan de emissie berekend met de maximale emissiewaarde uit stap 4. De ammoniakemissie in de nieuwe situatie mag dus niet boven dit ammoniakplafond van 1570 kg uitkomen.

¹⁸ Zolang het besluit huisvesting nog niet in werking is bevat bijlage 2 van de Rav voor bepaalde diercategorieën maximale emissiewaarden.

4.2.2.2 Vaststelling van de aangevraagde ammoniakemissie

Artikel 1, lid 2 Wav

Voor de berekening van de ammoniakemissie van een veehouderij wordt het aantal dieren dat in de veehouderij aanwezig mag zijn, vermenigvuldigd met de emissiefactoren.

De aangevraagde ammoniakemissie wordt bepaald door de dieren die na vergunningverlening aanwezig mogen zijn te vermenigvuldigen met de emissiefactoren van bijlage I van de Rav. Het gaat dus om de emissie van de inrichting in zijn geheel, zoals die na vergunningverlening is en niet om de emissie van uitsluitend de uitbreiding.

Bij het berekenen van de ammoniakemissie in de aangevraagde situatie hoeft, voor zover het gaat om te beoordelen wat mogelijk is onder de Wav, de ammoniakemissie van de *uitbreiding* met paarden, schapen, biologische dieren en dieren ten behoeve van natuurbeheer (de onder 4.2.1 genoemde dieren dus), niet meegeteld te worden. De reden hiervoor is dat uitbreiding met deze dieren zonder beperking boven het ammoniakplafond mogelijk is. Bij het vergelijken van de aangevraagde ammoniakemissie met het ammoniakplafond is de emissie van deze dieren daarom niet relevant.

4.2.2.3 Aangevraagde ammoniakemissie versus het ammoniakplafond

Indien de aangevraagde ammoniakemissie lager is dan of gelijk aan het berekende ammoniakplafond (dus de gecorrigeerde ammoniakemissie, dan wel de reeds vergunde ammoniakemissie als die lager is), dient de vergunning op grond van de Wav verleend te worden. Zie verder hoofdstuk 6 om te bepalen in hoeverre stallen (moeten) voldoen aan het alara beginsel uit de Wet milieubeheer. Indien de aangevraagde ammoniakemissie hoger is dan het ammoniakplafond, dan moet de vergunning geweigerd worden.

Bovendien geldt dat veehouderijen die meer of andere dieren houden binnen het ammoniakplafond, daarnaast ook onbeperkt vergunning kunnen krijgen voor extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

Voorbeeld

Een veehouderij heeft een vergunning voor 40 kraamzeugen (emissiefactor 8,3), 120 gaste en dragende zeugen (emissiefactor 4,2), 576 gespeende biggen (emissiefactor 0,75) en 300 vleesvarkens (emissiefactor 3,0). Het bedrijf wil volledig overstappen naar vleesvarkens (schuine putwand; emitterend oppervlakte maximaal 0,18 m²; emissiefactor 1,0) en vraagt een revisievergunning aan voor het houden van 1000 vleesvarkens. Kan deze vergunning wat betreft de ammoniakemissie verleend worden?

Eerst dient het ammoniakplafond berekend te worden (zie 4.2.2.1):

Stap 1

De vergunning is niet (gedeeltelijk) vervallen en er is onder de Wav niet uitgebreid met diercategorieën waarvoor geen emissie standstill geldt (schapen, paarden, etc.).

Stap 2

Voor alle vergunde diercategorieën bevat het besluit huisvesting een maximale emissiewaarde, dus n.v.t.

Stap 3

Van de diercategorieën waar het besluit huisvesting een maximale emissiewaarde voor bevat, wordt het aantal dieren vermenigvuldigd met de maximale emissiewaarde:

- $40 \times 2,9 + 120 \times 2,6 + 576 \times 0,20 + 300 \times 1,2 = 903,2 \text{ kg}$

Stap 4

De gecorrigeerde ammoniakemissie bedraagt:

- 903,2 kg

Stap 5

De vergunde ammoniakemissie was:

- $40 \times 8,3 + 120 \times 4,2 + 576 \times 0,75 + 300 \times 3 = 2168 \text{ kg}$

Stap 6

De vergunde emissie is hoger dan de onder stap 4 berekende emissie. De gecorrigeerde ammoniakemissie is hier dus het ammoniakplafond:

- 903,2 kg

Vervolgens dient de aangevraagde ammoniakemissie berekend te worden (zie 4.2.2.2):

- $1000 \times 1,0 = 1000 \text{ kg}$

Tot slot dient de gevraagde emissie met de gecorrigeerde emissie vergeleken te worden (zie 4.2.2.3):

Aangezien de aangevraagde ammoniakemissie hoger is dan de gecorrigeerde ammoniakemissie kan de vergunning zoals aangevraagd niet verleend worden. De vergunning kan misschien wel gedeeltelijk verleend worden voor 903 vleesvarkens.

Voorbeeld

Een veehouderij met een vergunning voor 7000 legkippen (volièrehuisvesting; emissiefactor 0,090) wil uitbreiden met 20 paarden en 100 schapen. Twee jaar later wil het bedrijf volledig overstappen naar opfokhennen van legrassen (Groen Label BB 97.07.058 met emissiefactor 0,006).

Kunnen beide vergunningen verleend worden en hoeveel kippen kunnen er gehouden worden?

De eerste uitbreiding met paarden en schapen is mogelijk boven het ammoniakplafond. Voor uitbreiding in paarden en schapen kent de Wav geen beperkingen (zie 4.2.1). Om te bepalen hoeveel opfokhennen van legrassen twee jaar later gehouden mogen worden dient eerst de gecorrigeerde ammoniakemissie berekend te worden (4.2.2.1):

Stap 1

De vergunning is niet (gedeeltelijk) vervallen en er is wel onder de Wav uitgebreid met diercategorieën waarvoor geen emissie standstill geldt, namelijk 20 paarden en 100 schapen. Deze tellen dus niet mee bij het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Stap 2

Voor alle vergunde diercategorieën bevat het besluit huisvesting een maximale emissiewaarde, dus n.v.t. (de 20 paarden en 100 schapen tellen immers niet mee).

Stap 3

Van de diercategorieën waar het besluit huisvesting een maximale emissiewaarde voor bevat, wordt het aantal vergunde dieren vermenigvuldigd met de maximale emissiewaarde:

- $7000 \times 0,125 = 875 \text{ kg}$

Stap 4

De gecorrigeerde ammoniakemissie bedraagt:

- 875 kg

Stap 5

De vergunde ammoniakemissie was:

- $7000 \times 0,09 = 630 \text{ kg}$
(De paarden en schapen tellen niet mee.)

Stap 6

De vergunde emissie is lager is dan de emissie bij stap 4. De vergunde emissie van 630 kg is hier dus het ammoniakplafond.

In totaal kunnen er $630 : 0,006 = 105.000$ opfokhennen van legrassen gehouden worden. Het bedrijf mag, indien gewenst, ook vergunning blijven houden voor de schapen en paarden.

Samenvatting

- Eerste uitgangspunt is dat in of binnen de 250 meter zone rond kwetsbaar gebied zich geen nieuwe veehouderijen mogen vestigen. Oprichtingsvergunningen mogen dus niet verleend worden. Op deze regel gelden twee uitzonderingen:
 - Oprichtingsvergunningen zijn wel mogelijk voor amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden (hoofdstuk 5);
 - Oprichtingsvergunningen zijn ook mogelijk voor veehouderijen die dieren uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer houden.
- Tweede uitgangspunt is dat de veranderingsvergunning voor veehouderijen in of binnen de 250 meter zone rond kwetsbaar gebied geweigerd moet worden als de aanvraag een toename van het aantal dieren van een bepaalde diercategorie betekent. Op deze regel gelden enkele uitzonderingen:
 - In een aantal diercategorieën kan worden uitgebreid zonder dat de Wav daar beperkingen voor stelt. Uitbreiding is mogelijk met paarden, schapen, dieren die biologisch worden gehouden en dieren ten behoeve van natuurbeheer;
 - Verder is uitbreiding mogelijk zolang maar binnen het ammoniakplafond wordt gebleven. Dit kan eventueel gecombineerd worden met voorbereiding in de bovengenoemde diercategorieën.
- Het hoofdstuk geeft de stappen weer op basis waarvan het ammoniakplafond van een veehouderij kan worden berekend.
- Voor uitbreiding van bestaande melkrundveehouderijen met melkrundvee geldt een afwijkende regeling. Zie hiervoor hoofdstuk 5.

5 Melkrundveehouderijen en akkerbouwbedrijven

Voor melkrundveehouderijen en akkerbouwbedrijven die onder een amvb ex artikel 8.40 Wm vallen en voor melkrundveehouderijen die willen uitbreiden in melkrundvee, bevat de Wav een aantal bijzondere bepalingen.

In paragraaf 5.1 komt eerst aan de orde wat onder de begrippen melkrundveehouderij en melkrundvee verstaan wordt. In paragraaf 5.2 komen de mogelijkheden voor amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden, om een oprichtingsvergunning te krijgen aan de orde. Daarbij wordt niet alleen beschreven in welke situaties deze bedrijven een oprichtingsvergunning kunnen krijgen, maar ook voor welke dieraantallen en diercategorieën. In paragraaf 5.3 komt vervolgens aan de orde welke mogelijkheden bestaande melkrundveehouderijen met vergunning hebben om een verandervergunning te krijgen voor extra (melkrund)vee.

5.1 Definities

De definities van melkrundveehouderijen en melkrundvee sluiten aan bij die van het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer.

Bij *melkrundveehouderijen* gaat het om een veehouderij die *uitsluitend of in hoofdzaak* is bestemd voor het bedrijfsmatig houden van melkrundvee. Veehouderijen waar niet 'uitsluitend' of 'in hoofdzaak' melkrundvee wordt gehouden vallen hier dus niet onder. Een veehouderij is in hoofdzaak een melkrundveehouderij op het moment dat de melkrundveetak de belangrijkste tak van het bedrijf is. Indien een bedrijf bijvoorbeeld 300 vleeskalveren en 10 stuks melkrundvee houdt, dan is het melkrundvee een neventak en is het bedrijf niet in hoofdzaak een melkrundveehouderij. Om te beoordelen of melkvee de belangrijkste tak is, zijn factoren als het aantal dieren, de omvang van de andere takken, het economisch belang van de melkrundveetak en de milieubelasting van de melkrundveetak in verhouding tot de belasting van de rest van de inrichting relevant.

Onder *melkrundvee* wordt verstaan (artikel 1, lid 1 Wav):

- 1° Melkvee, met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat overwegend wordt gehouden voor de melkproductie met inbegrip van dieren die in de mestperiode worden gemolken, tijdens de lactatie worden gemest dan wel zijn drooggezet en worden afgemest, en;
- 2° Vrouwelijk vleesvee ouder dan 2 jaar met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat op een met melkvee vergelijkbare manier wordt gehouden voor de vleesproductie en het voortbrengen en zogen van kalveren.

5.2 Oprichtingsvergunning voor voormalige amvb-bedrijven

Artikel 5, lid 1 Wav

In afwijking van artikel 4, eerste lid, wordt een vergunning niet geweigerd met het oog op de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven, indien die veehouderij al was opgericht en onmiddellijk voortgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht onder de werking van de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 8.40 van de Wet milieubeheer viel, en:

- a het aantal dieren per diercategorie niet hoger is dan overeenkomstig de betrokken algemene maatregel van bestuur onmiddellijk voortgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht aanwezig mocht zijn;
- b het aantal dieren van een of meer diercategorieën hoger is dan het aantal, bedoeld onder a, maar de ammoniakemissie niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven die de veehouderij onmiddellijk voortgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht zou mogen veroorzaken, indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde.

Zoals in paragraaf 4.1.1 al is aangegeven, kunnen veehouderijen gelegen in een kwetsbaar gebied of binnen een zone van 250 meter rond dat kwetsbare gebied die onder een amvb vallen en vergunningplichtig worden, een oprichtingsvergunning krijgen. Het gaat hier om bestaande bedrijven die onder het besluit melkrundveehouderijen of het besluit akkerbouwbedrijven vielen. Zonder aparte regeling zou het verbod tot het verlenen van een oprichtingsvergunning in artikel 4, eerste lid Wav, ook gelden voor melkrundveebedrijven en akkerbouwbedrijven (met dieren), die nu onder een amvb ex art. 8.40 Wm vallen maar vergunningplichtig worden. Uit jurisprudentie blijkt namelijk dat dergelijke amvb-bedrijven, als ze niet meer onder de amvb vallen, een oprichtingsvergunning moeten aanvragen¹⁹. In artikel 5 Wav is daarom geregeld dat amvb-bedrijven die vergunningplichtig worden, wel een oprichtingsvergunning kunnen krijgen. Het gaat hier dus om feitelijk bestaande en legaal aanwezige bedrijven. Deze uitzondering past daarmee in het uitgangspunt dat binnen de 250 meter zone geen nieuwe veehouderijen mogen ontstaan.

Om voor een oprichtingsvergunning in aanmerking te komen moet het bedrijf voldoen aan een aantal randvoorwaarden (zie paragraaf 5.2.1). Als het bedrijf aan deze randvoorwaarden voldoet is vervolgens de vraag voor welke en voor hoeveel dieren het bedrijf een vergunning kan krijgen. Dit kan hetzelfde aantal dieren zijn zoals dat onder de amvb werd gehouden (zie paragraaf 5.2.2), of een uitbreiding met *uitsluitend* melkrundvee (zie paragraaf 5.2.3), of andere dieren maar dan binnen een te berekenen gecorrigeerd ammoniakemissieplafond (zie paragraaf 5.2.4).

¹⁹ Zie bijvoorbeeld ABRVS d.d. 12 oktober 1995, E03.94.1925, Milieu en recht 1996, nr. 32.

5.2.1 Randvoorwaarden voor het verkrijgen van een oprichtingsvergunning

Veehouderijen die in aanmerking willen komen voor een oprichtingsvergunning moeten al feitelijk zijn opgericht en onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht vallen onder de werking van het besluit melkrundveehouderijen of het besluit akkerbouwbedrijven.

Wanneer valt een bedrijf onder de werking van het 8.40-besluit?

Onder het besluit melkrundveehouderijen²⁰ kunnen maximaal 100 stuks melkvee en daarnaast het bijbehorend jongvee gehouden worden. Verder kunnen nog 50 geiten, 50 voedsters en 50 mestvarkeneenheden gehouden worden. Bij die 50 mestvarkeneenheden worden uitgezonderd 50 schapen die gedurende de aflamperiode in de inrichting mogen worden gehouden. In de inrichting mogen geen pelsdieren worden gehouden.

Onder het besluit akkerbouwbedrijven²¹ kunnen maximaal 15 stuks melkrundvee, 50 geiten, 50 voedsters en 25 mestvarkeneenheden (uitgezonderd 50 schapen die in de aflamperiode aanwezig zijn) worden gehouden. Ook hier mogen geen pelsdieren worden gehouden.

Om onder een van deze besluiten te kunnen vallen, moet niet alleen binnen deze dierenaantallen gebleven worden. Ook gelden bepaalde minimumafstanden tot woningen van derden, geldt voor de meeste bedrijven een ammoniakplafond dat afhankelijk is van de locatie van het bedrijf²² en gelden nog diverse andere uitsluitingsgronden.

Overigens is het de bedoeling dat zowel het besluit melkrundveehouderijen als het besluit akkerbouwbedrijven aangepast worden aan de Wav. De huidige, nog op de Iav gebaseerde, ammoniakemissie- en depositie toets wordt dan vervangen door een (veel eenvoudiger) ammoniaktoets. Blijkens het ontwerp-wijzigingsbesluit houdt de nieuwe ammoniaktoets in dat bedrijven in kwetsbare gebieden of in een zone van 250 meter rond kwetsbare gebieden, die uitbreiden in dierenaantallen niet meer onder het besluit vallen maar vergunningplichtig worden²³.

Wat wordt bedoeld met 'onmiddellijk voorafgaand' aan het ontstaan van de vergunningplicht?

Bedrijven die vallen onder een amvb kunnen om verschillende redenen vergunningplichtig worden. In de eerste plaats kunnen de bedrijven zelf wijzigingen ondergaan waardoor ze niet meer voldoen aan de toelatingscriteria in de amvb (bijvoorbeeld als een bedrijf meer dieren wil gaan houden). Ten tweede kan het ook zijn dat er wijzigingen in de omgeving van het bedrijf plaatsvinden (bijvoorbeeld nieuwe woningbouw), waardoor het bedrijf op onvoldoende afstand van woningen van derden komt te liggen. In de derde plaats kunnen de toelatingscriteria van het besluit zelf

ook gewijzigd worden waardoor het bedrijf niet meer onder de werkingssfeer van het besluit valt. Om voor een oprichtingsvergunning in aanmerking te komen, is het niet van belang om welke reden het bedrijf vergunningplichtig wordt. Waar het om gaat is dat het bedrijf onder de amvb viel. Bedrijven die al vóór het in werking treden van de Wav vanuit een amvb vergunningplichtig zijn geworden maar nog geen vergunning hebben, kunnen ook met toepassing van dit artikel vergunning krijgen.

5.2.2 Vergunning voor hetzelfde aantal dieren als onder de amvb

Indien het voormalige amvb-bedrijf voldoet aan de onder 5.2.1 besproken voorwaarden, dan kan een oprichtingsvergunning verleend worden voor de dieren die onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht op grond van besluit aanwezig mochten zijn (artikel 5 lid 1 onder a Wav)²⁴. Het gaat dus om de dieren die aanwezig mochten zijn en niet om de dieren die aanwezig waren.

Het aantal dieren dat aanwezig mocht zijn, moet in beginsel blijken uit de melding die gedaan is toen het besluit van toepassing werd of uit latere meldingen in geval van een uitbreiding. Voor bedrijven met een vergunning die onder de werking van het besluit kwamen te vallen was het niet verplicht om een melding in te dienen. Voor die bedrijven geldt het aantal dieren dat volgens de vergunning gehouden mocht worden. Het gaat daarbij om de vergunning zoals die gold op het moment dat het besluit van toepassing werd.

Indien een bedrijf niet heeft gemeld of feitelijk meer dieren heeft gehouden dan gemeld, dient de veehouder aan te tonen hoeveel dieren hij – uiteraard binnen de reikwijdte bepalingen van het besluit – in werkelijkheid hield. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van (landbouw)tellingen.

Veehouderijen die vanuit de amvb vergunningplichtig worden en hetzelfde aantal dieren houden als onder de amvb, kunnen daarnaast ook onbeperkt vergunning krijgen voor extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden (art. 5, lid 1 onder d tot en met f Wav).

²⁰ Besluit van 18 juni 1991, Stb. 324, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 5 juli 1999, Stb. 1999, 311.

²¹ Besluit van 4 februari 1994, Stb. 107, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van 5 juli 1999, Stb. 1999, 311.

²² Door dit ammoniakplafond kunnen bedrijven vaak minder dieren houden dan de maximum aantallen van de beide besluiten.

²³ Deze voorgenomen wijziging van beide besluiten is gepubliceerd in Staatscourant, 23 mei 2000, nr. 89, pag. 13.

²⁴ Onder de Iav kon niet zoals nu vergunning gekregen worden voor het veebestand dat onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht legaal onder de amvb gehouden werd, maar was het veebestand dat op 26 augustus 1994 (datum inwerkingtreden Iav) gehouden werd, bepalend (ABRVS d.d. 12 oktober 1995, E03.94.1925, Terschelling en ABRVS d.d. 27 juni 2000, E03.98.0727/1, Barneveld).

5.2.3 Extra melkrundvee boven het eerder gemelde aantal dieren

Artikel 5, lid 1, onder c Wav

... de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij een melkrundveehouderij was, de uitbreiding uitsluitend melkrundvee betreft, en de ammoniakemissie na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde.

Melkrundveehouderijen (zie onder 5.1 wat onder 'melkrundveehouderij' verstaan wordt) hebben de mogelijkheid om met uitsluitend melkrundvee tot boven het eerder gemelde veebestand uit te breiden. Deze extra uitbreidingsmogelijkheid bestaat alleen voor melkrundveehouderijen, dus niet voor andere veehouderijen of voor bedrijven die onder het besluit akkerbouwbedrijven vallen en vergunningplichtig worden. Bovendien stelt de Wav de voorwaarde dat de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Iav nog een melkrundveehouderij moest zijn.

De extra uitbreidingsmogelijkheid houdt in dat melkrundveehouderijen mogen uitbreiden in uitsluitend melkrundvee, mits de ammoniakemissie van de gehele veehouderij niet meer gaat bedragen dan 1345,3 kg.

Overigens spreekt de Wav niet van een emissieplafond van 1345,3 kg maar van de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde. De reden dat in de wet een dierenaantal genoemd wordt en geen emissiegetal, is dat als in de toekomst de emissiefactoren en de maximale emissiewaarde voor melkvee eventueel zouden veranderen, het emissieplafond meteen meeverandert. Hierdoor kunnen ook na een eventuele wijziging van de factoren nog steeds 110 stuks melkvee en 77 stuks jongvee gehouden worden. Overigens zal bij een dergelijke wijziging het emissiegetal van 1345,3 kg dus ook veranderen.

Aangezien de uitbreiding *uitsluitend* melkrundvee mag betreffen, kunnen niet tegelijkertijd:

- uitbreidingen in andere diercategorieën, binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie (paragraaf 5.2.4), vergund worden;
- uitbreidingen met extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden of dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden, vergund worden.

Als de ammoniakemissie van een melkrundveehouderij onder de amvb al hoger was dan 1345,3 kg, kan het bedrijf natuurlijk niet boven de gemelde emissie uitbreiden met extra melkvee. In dat geval geldt paragraaf 5.2.2 of 5.2.4. Het bedrijf kan vergunning krijgen voor het aantal dieren dat ze mocht houden onder de amvb, zie paragraaf 5.2.2. Het bedrijf kan ook andere of meer dieren houden dan onder de amvb, mits het binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie blijft die in dit geval dus hoger is dan die 1345,3 kg, zie paragraaf 5.2.4.

Voorbeeld

Een melkrundveehouderij mag 60 stuks melkkoeien met beweiding houden in een loopstal met sleufvloer en mestschuif (Groen label BB 97.05.055 met emissiefactor 7,7), 42 stuks jongvee (emissiefactor 3,9) en 50 mestvarkens (emissiefactor 3,0) houden. Dit veebestand heeft een ammoniakemissie van 775,8 kg. De veehouderij wil uitbreiden met melkvee. Hoeveel melkvee mag er uitgebreid worden?

Het bedrijf mag tot 1345,3 kg uitbreiden, mits de uitbreiding bestaat uit uitsluitend melkrundvee. Er kan dus $1345,3 - 775,8 = 569,5$ kg in melkvee uitgebreid worden. In een traditioneel stalsysteem met beweiding gehuisvest zijn dit bijvoorbeeld 46 stuks melkkoeien en 32 stuks jongvee. Indien de melkkoeien in een emissiearme stal gehuisvest worden, kunnen er meer dieren gehouden worden.

5.2.4 Meer of andere dieren binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie

Onderdeel b van artikel 5 lid 1 Wav biedt amvb-bedrijven die een vergunning moeten aanvragen, de mogelijkheid om, in afwijking van paragraaf 5.2.2, meer of andere dieren te houden dan onder de amvb. Voorwaarde is dat de ammoniakemissie na vergunningverlening niet boven de gecorrigeerde ammoniakemissie uitkomt.

De gecorrigeerde ammoniakemissie wordt berekend op basis van de dieren aantallen en diercategorieën zoals die onder de amvb gehouden mochten worden, onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht.

Het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie gebeurt via de stappen beschreven in paragraaf 4.2.2.1. Er is echter één belangrijk verschil. Stap 5 en 6 hoeven niet gevolgd te worden. De gecorrigeerde ammoniakemissie zoals die uit stap 4 volgt is de ammoniakemissie waarbinnen het bedrijf moet blijven. Het is niet van belang of de gemelde emissie lager is. De vier te volgen stappen zijn hieronder kort weergegeven. Een uitgebreide toelichting op de te volgen stappen is te vinden in paragraaf 4.2.2.1.

Stap 1

Bepaal welke dieren aantallen en diercategorieën er onder de amvb gehouden mochten worden.

Stap 2

Bereken de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting²⁵ geen maximale emissiewaarde voor bevat (toegestane dieren aantallen x emissiefactor bijlage 1 Rav).

Stap 3

Bereken de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting²⁵ wel een maximale emissiewaarde voor bevat. Reken ook met deze maximale emissiewaarde en niet met de emissiefactor van het stalsysteem (toegestane dieren aantallen x maximale emissiewaarde).

Stap 4

Tel de emissies van stap 2 en stap 3 bij elkaar op. De uitkomst is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

²⁵ Tot het in werking treden van het besluit huisvesting staan de maximale emissiewaarden in bijlage 2 van de Rav.

Als de aangevraagde ammoniakemissie niet groter is dan de gecorrigeerde ammoniakemissie, kan de vergunning verleend worden. Daarbij hoeft bij het berekenen van de aangevraagde ammoniakemissie, voorzover het gaat om te bepalen wat mogelijk is onder de Wav, de ammoniakemissie van *extra* paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden, niet meegeteld te worden.

Ook veehouderijen die vanuit de amvb vergunningplichtig worden en binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie meer of andere dieren houden, kunnen onbeperkt vergunning krijgen voor uitbreiding met paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden (art. 5 lid 1, onder d tot en met f Wav).

Voorbeeld 1

Een akkerbouwbedrijf ligt op 100 meter van een kwetsbaar gebied en valt onder het besluit akkerbouwbedrijven. Het bedrijf heeft toen het onder het besluit ging vallen o.a. gemeld dat er 15 melkkoeien, 40 geiten > 1 jaar en 1000 scharrel legkippen gehouden worden. Nu wil het bedrijf naast de akkerbouwactiviteiten uitsluitend nog maar geiten gaan fokken. Hierdoor kan het bedrijf niet meer onder het besluit vallen en wordt het dus vergunningplichtig. Voor hoeveel geiten kan het bedrijf vergunning krijgen?

Eerst moet de gecorrigeerde ammoniakemissie berekend worden:

Stap 1

Onder het besluit mochten 15 melkkoeien, 40 geiten en 1000 scharrel-legkippen gehouden worden.

Stap 2

Voor geiten geldt geen maximale emissiewaarde.

De emissie van de geiten bedraagt:

- $40 \times 1,9 = 76 \text{ kg}$

Stap 3

De maximale emissiewaarde voor melkkoeien is 9,5 kg, voor legkippen niet-batterij huisvesting 0,125 kg.

- Dus een emissie van $(15 \times 9,5) + (1000 \times 0,125) = 267,5 \text{ kg}$

Stap 4

De gecorrigeerde ammoniakemissie bedraagt:

- $76 + 267,5 = 343,5 \text{ kg}$

Het bedrijf kan bijvoorbeeld vergunning krijgen voor 149 geiten > 1 jaar, 298 opfokgeiten 0–60 dagen (of 74 opfokgeiten 61–1 jaar), met een totale ammoniakemissie van 343,5 kg.

Voorbeeld 2

Een melkrundveehouderij is gelegen in een kwetsbaar gebied en valt onder het besluit melkrundveehouderijen. Het bedrijf mag onder het besluit 90 stuks melkkoeien op grupstal (emissiefactor 4,3), 63 stuks jongvee (emissiefactor 3,9) en 50 mestvarkens (emissiefactor 3,0) houden. Dit veebestand heeft een ammoniakemissie van 782,7 kg. De veehouderij wil alleen nog vleeskalveren gaan houden in de toekomst. Dit betekent dat een oprichtingsvergunning aangevraagd moet worden. Voor hoeveel vleeskalveren, traditioneel gehuisvest, kan het bedrijf vergunning krijgen?

De gecorrigeerde ammoniakemissie moet berekend worden:

Stap 1

Onder het besluit mochten 90 melkkoeien, 63 stuks jongvee en 50 mestvarkens gehouden worden.

Stap 2

Voor jongvee geldt geen maximale emissiewaarde.

De emissie van het jongvee bedraagt:

- $63 \times 3,9 = 245,7 \text{ kg}$

Stap 3

De maximale emissiewaarde voor melkkoeien is 9,5 kg, voor vleesvarkens 1,2 kg.

- Dus een emissie van $(90 \times 9,5) + (50 \times 1,2) = 915 \text{ kg}$

Stap 4

De gecorrigeerde ammoniakemissie bedraagt:

- $245,7 + 915 = 1160,7 \text{ kg}$

(Dat de 'gemelde' ammoniakemissie lager is (782,7 kg) is niet relevant omdat stap 5 en 6 bij veehouderijen die vanuit een 8.40 amvb vergunningplichtig worden, niet gemaakt mag worden.)

In totaal kunnen er $1160,7 : 2,5 = 464$ vleeskalveren gehouden worden.

5.3 Veranderings- of revisievergunning melkrundveehouderijen

Bestaande melkrundveehouderijen met een vergunning hebben ook de mogelijkheid om binnen hun ammoniakplafond ander vee dan vergund te gaan houden en om daarnaast uit te breiden boven het ammoniakplafond met uitsluitend melkrundvee.

5.3.1 Hetzelfde aantal dieren als eerder vergund

Zoals ook al in paragraaf 4.2 is vermeld kan een veranderings- of revisievergunning voor een melkrundveehouderij op grond van de Wav niet geweigerd worden als een vergunningaanvraag geen toename van het aantal dieren in een diercategorie betekent (zie art. 6 lid 1 Wav). Zelfs niet indien ten gevolge van de wijziging de veehouderij een grotere ammoniakemissie veroorzaakt.

Veehouderijen die hetzelfde aantal dieren houden als eerder vergund, kunnen daarnaast overigens ook onbeperkt vergunning krijgen voor paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

5.3.2 Extra melkrundvee boven het eerder vergunde veebestand

Alle melkrundveehouderijen die onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Iav in hoofdzaak een melkrundveehouderij waren kunnen nog boven het eerder vergunde veebestand in uitsluitend melkrundvee uitbreiden. In 5.2.3 wordt beschreven wat de voorwaarden en wat de mogelijkheden voor uitbreiding in melkrundvee zijn.

Aangezien de uitbreiding *uitsluitend* melkrundvee mag betreffen, kunnen niet tegelijkertijd:

- a uitbreidingen in andere diercategorieën, binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie (paragraaf 5.2.4), vergund worden;
- b uitbreidingen met extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden of dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden, vergund worden.

5.3.3 Meer of andere dieren binnen het ammoniakplafond

Ook melkrundveehouderijen met vergunning kunnen andere of meer dieren dan vergund houden. De regels die hiervoor gelden zijn identiek aan die voor andere veehouderijen. Paragraaf 4.2 (veranderings- of revisievergunningen) is dus van overeenkomstige toepassing. Volstaan wordt hier dan ook met een verwijzing naar deze paragraaf.

Voor de duidelijkheid nog het volgende. De wijze waarop het ammoniakplafond voor melkrundveehouderijen wordt bepaald is niet in alle situaties hetzelfde. Bij melkrundveehouderijen die vanuit een amvb vergunningplichtig worden en dus een oprichtingsvergunning aanvragen is de gecorrigeerde ammoniakemissie bepalend (paragraaf 5.2.4). Bij melkrundveehouderijen die al een vergunning hebben, is de gecorrigeerde ammoniakemissie het ammoniakplafond, tenzij de vergunde ammoniakemissie al lager is. In dat geval is de vergunde ammoniakemissie namelijk het ammoniakplafond (paragraaf 4.2.2).

Ook hier geldt dat veehouderijen boven het ammoniakplafond onbeperkt vergunning kunnen krijgen voor extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze gehouden worden of dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

Samenvatting

- Amvb-bedrijven gelegen in kwetsbaar gebied of een zone van 250 meter er omheen kunnen een oprichtingsvergunning krijgen voor:
 - hetzelfde aantal dieren als onder de amvb, eventueel in combinatie met een uitbreiding van de in paragraaf 4.2.1 genoemde dieren;
 - uitsluitend extra melkvee boven het aantal dieren dat onder de amvb mocht worden gehouden, mits de emissie van de gehele inrichting niet boven de 1345,3 kg uitkomt;
 - meer of andere dieren binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie, eventueel in combinatie met een uitbreiding van de in paragraaf 4.2.1 genoemde dieren.
- Bestaande melkrundveehouderijen gelegen in kwetsbaar gebied of een zone van 250 meter eromheen kunnen een veranderings- of revisievergunning krijgen voor:
 - hetzelfde aantal dieren als eerder vergund, eventueel in combinatie met een uitbreiding van de in paragraaf 4.2.1 genoemde dieren;
 - uitsluitend extra melkvee boven het eerder vergunde veebestand, mits de emissie van de gehele inrichting niet boven de 1345,3 kg uitkomt;
 - meer of andere dieren binnen het ammoniakplafond, eventueel in combinatie met een uitbreiding van de in paragraaf 4.2.1 genoemde dieren.
- De berekening van het ammoniakplafond ten behoeve van een oprichtingsvergunning voor voormalige amvb-bedrijven is anders dan de berekening in geval van een veranderings- of revisievergunning. In het eerste geval is de gecorrigeerde ammoniakemissie altijd het ammoniakplafond. In het tweede geval is het ammoniakplafond de laagste waarde van óf de gecorrigeerde ammoniakemissie óf de vergunde emissie.

6

Emissiearme huisvestingssystemen

²⁶ Voorgepubliceerd in Staatscourant 23 mei 2001n nr. 99, pag. 13 e.v.

Totdat het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij²⁶ in werking treedt, dienen de mogelijkheden om de ammoniakemissie van huisvestingssystemen te reduceren, beoordeeld te worden op basis van het alara-beginsel van artikel 8.11 Wm. Wat het alara-beginsel inhoudt komt in paragraaf 6.2 aan de orde. Welke huisvestingssystemen alara zijn wordt beschreven in paragraaf 6.3. In paragraaf 6.4 komt vervolgens aan de orde vanaf welk moment een huisvestingssysteem moet voldoen aan de alara-norm. Begonnen wordt in paragraaf 6.1 met een korte vooruitblik op het besluit huisvesting.

6.1 Toekomstig besluit huisvesting

De ammoniakemissie van de veehouderijen in Nederland kan fors verminderd worden door dieren onder te brengen in emissiearme huisvestingssystemen. Voor sommige diercategorieën, zoals varkens en kippen, zijn er veel verschillende emissiearme huisvestingssystemen beschikbaar. Daarbij zijn er grote verschillen tussen de verschillende systemen onderling in de wijze van uitvoering en in de te bereiken emissiereductie. Er zijn ook diersoorten, zoals melkkoeien of kalkoenen, waarvoor slechts één of enkele emissiearme huisvestingssystemen bestaan. Tevens zijn er diercategorieën, zoals paarden of jongvee, waarvoor momenteel nog helemaal geen emissiearme stalsystemen bestaan.

In het kader van het emissiegerichte ammoniakbeleid dient de ammoniakemissie uit dierenverblijven teruggedrongen te worden. Om te bereiken dat dieren zoveel mogelijk in emissiearme stallen worden gehuisvest, komt er een Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Het besluit huisvesting wordt gebaseerd op artikel 8.44 van de Wet milieubeheer en gaat algemene regels bevatten voor veehouderijen, inhoudende dat bij bepaalde diersoorten de ammoniakemissie van een dierplaats niet boven een vastgestelde maximale emissiewaarde mag uitkomen. Als voor een bepaalde diercategorie een dergelijke norm geldt, mogen er alleen huisvestingssystemen toegepast worden waarvan de ammoniakemissie per dierplaats (bijlage 1 Rav) niet boven deze norm uitkomt. Het besluit huisvesting gaat voor alle veehouderijen in Nederland gelden en niet voor bijvoorbeeld alleen de veehouderijen in of in een zone van 250 meter rond kwetsbaar gebied. Het besluit huisvesting zal echter pas enige tijd na de Wav in werking treden. Op het moment dat het besluit huisvesting voor een bepaalde diercategorie een maximale emissiewaarde bevat, kan voor die diercategorie bij de vergunningverlening geen afzonderlijke alara-afweging meer worden gemaakt²⁷.

²⁷ Op grond van artikel 8.44 lid 2 Wm wordt de alara-afweging van artikel 8.11 Wm al meegenomen bij het vastleggen van de maximale emissiewaarden in het besluit huisvesting.

6.2 Toepassing alara-beginsel

Artikel 3, lid 1 en 3 Wav

- 1 Bij beslissingen inzake de vergunning voor de oprichting of verandering van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de gevolgen van ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven bij of krachtens de artikelen 4 tot en met 7.
- 3 Het eerste lid geldt evenmin voor voorschriften die worden gesteld met toepassing van de artikelen 8.11, 8.44, 8.45 of 8.46 van de Wet milieubeheer.

Artikel 8.11, lid 3 Wm

Aan een vergunning worden de voorschriften verbonden die nodig zijn ter bescherming van het milieu. Voor zover door het verbinden van voorschriften aan de vergunning de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, niet kunnen worden voorkomen, worden aan de vergunning de voorschriften verbonden, die de grootst mogelijke bescherming bieden tegen die gevolgen, tenzij dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd.

Zolang het besluit huisvesting nog niet in werking is getreden, betekent dat niet dat dieren in een willekeurig stalsysteem gehuisvest mogen worden. Ingevolge artikel 3, lid 3 Wav blijft het alara-beginsel van de Wm namelijk gewoon van toepassing op de beoordeling van de ammoniakemissie van dierenverblijven op grond van de Wav. Dit betekent dat, totdat het besluit huisvesting in werking treedt, met toepassing van het alara-beginsel eisen gesteld kunnen en moeten worden aan de ammoniakemissie van een dierenverblijf. Ook voor de toepassing van alara geldt dat dit niet beperkt is tot bijvoorbeeld de kwetsbare gebieden en de 250 meter zone er omheen. Alara is van toepassing op alle veehouderijen in Nederland.

De afzonderlijke alara-toets is noodzakelijk tot het moment waarop het besluit huisvesting in werking treedt. Vanaf dat moment is de alara-afweging van artikel 8.11 Wm verdisconteerd in de maximale emissiewaarden van het besluit huisvesting. Een aparte alara-toets is dan, voor wat betreft de ammoniakemissie van dierenverblijven, niet meer mogelijk. Ook niet voor de diercategorieën waar het besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde voor bevat. Zodra er namelijk nieuwe diercategorieën zijn waar een alara-norm voor kan worden vastgesteld, wordt het besluit huisvesting geactualiseerd. Bovendien zullen de maximale emissiewaarden in het besluit huisvesting regelmatig worden aangepast aan de technische ontwikkelingen.

6.3 Voor welke huisvestings-systemen kan een alara-norm bepaald worden?

De minister van VROM heeft in een brief d.d. 26 maart 2002, kenmerk BWL/2002 027 327 (bijlage 4), aangegeven voor welke diercategorieën er voldoende emissie-arme stalsystemen beschikbaar zijn om voor de betreffende bedrijfstak een alara-norm te kunnen vaststellen. Tevens is in deze brief aangegeven wat voor deze diercategorieën de (voorlopige) alara-norm is. In onderstaand schema wordt aangegeven voor welke diercategorieën welke emissiewaarde per dierplaats als 'alara' beschouwd wordt:

Hoofdcategorie melkkoeien	alara-norm
Melk- en kalkkoeien ouder dan 2 jaar bij permanent opstellen ¹	9,5
Hoofdcategorie varkens	
Biggenopfok (gespeende biggen) ^{1, 2, 3}	0,20
Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen) ^{1, 2}	2,9
Guste en dragendezeugen ^{1, 2}	2,6
Vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot de eerste dekking ^{1, 2}	1,2
Hoofdcategorie kippen	
Opfokhennen en hanen van legrassen, jonger dan 18 weken, batterijhuisvesting	0,006
<i>Legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen</i>	
Batterij huisvesting	0,013
Niet-batterij huisvesting ¹	0,125
Ouderdieren van vleeskuikens ¹	0,250
Vleeskuikens ¹	0,045

¹ De maximale emissiewaarde is niet van toepassing indien de dieren worden gehouden overeenkomstig de biologische productiemethoden, zoals bedoeld in het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode.

² De maximale emissiewaarde is niet van toepassing indien de varkens worden gehouden overeenkomstig de bepalingen van de PVV-regeling scharrelvarkens.

³ Indien de biggen worden gehouden in een dierenverblijf gezamenlijk met zeugen en/of guste en dragende zeugen en ter beperking van de ammoniakemissie een biologisch luchtwassysteem wordt toegepast, bedraagt de maximale emissiewaarde 0,23.

Voor andere dan de hier genoemde diercategorieën is momenteel geen alara-norm vast te stellen. Met het in werking treden van het besluit huisvesting zullen de in dit besluit op te nemen maximale emissiewaarden, in de plaats komen van de hier opgenomen waarden. Daarbij zou het kunnen zijn dat de maximale emissiewaarden van het besluit huisvesting afwijken van de hier opgenomen alara-emissienorm.

6.4 Vanaf welk moment moet een stal voldoen aan de alara-emissienorm?

Indien voor een bepaalde diercategorie een alara-emissienorm vastgesteld kan worden, betekent dit niet dat in alle stallen waar deze dieren gehuisvest zijn, het huisvestingssysteem meteen aangepast moeten worden. Voorkomen moet worden dat veehouderijen om te voldoen aan de norm, onredelijk hoge kosten maken. Hiervan zou sprake kunnen zijn indien bedrijven

bestaande huisvestingsystemen, die nog maar kort toegepast worden op het bedrijf, meteen zouden moeten aanpassen. Het besluit huisvesting zal om die reden diverse overgangstermijnen gaan bevatten.

Het ontwerpbesluit kent voor bestaande stallen een overgangstermijn tot 1 januari 2008 of later.

Gezien de overgangstermijnen in het ontwerpbesluit lijkt het in het algemeen niet redelijk om voor bestaande dierenverblijven te eisen dat de emissie van een dierplaats, vooruitlopend op het in werking treden van het besluit huisvesting, aan een emissienorm moet voldoen. Indien echter een vergunning aangevraagd wordt voor de uitbreiding van de inrichting met een nieuwe stal of voor het vervangen van het huisvestingssysteem van een bestaande stal, dan is het wel redelijk om te eisen dat de emissie per dierplaats na vergunningverlening voldoet aan de (alara-) emissienorm.

Dit geldt dus voor alle dierenverblijven in Nederland waar een alara-emissienorm voor aan te wijzen is en niet alleen voor dierenverblijven in de buurt van kwetsbare gebieden. Bij de vergunningverlening moet onderbouwd worden op grond van welke argumenten een alara norm is vastgesteld. De brief van de minister van VROM d.d. 26 maart 2002 (bijlage 4) en de toelichting op het ontwerp-besluit huisvesting (Staatscourant 23 mei 2001 nr. 99, pag. 13 e.v.) bevatten argumenten die bij de onderbouwing gebruikt kunnen worden. Indien een vergunning wordt aangevraagd voor een huisvestingssysteem dat niet voldoet aan alara, dient de vergunning geweigerd te worden (artt. 8.10 en 8.11 Wm). Het hier gehanteerde uitgangspunt geldt alleen voor aanvragen die na het in werking treden van de Wav zijn ingediend. Hoe aanvragen die daarvoor zijn ingediend, beoordeeld moeten worden, wordt in de genoemde brief van de minister van VROM (bijlage 4) verder toegelicht.

Samenvatting

- In het besluit huisvesting komen maximale emissiewaarden te staan waar huisvestingsystemen aan moeten gaan voldoen.
- Totdat het besluit huisvesting in werking treedt, moet de emissie van huisvestingsystemen voldoen aan het alara-beginsel van de Wet milieubeheer.
- In de brief van de minister van VROM d.d. 26 maart 2002, kenmerk BWL/2002 027 327 is aangegeven voor welke diercategorieën een alara-emissienorm geldt en welke norm dat is.
- Vooruitlopend op het besluit huisvesting is het in het algemeen niet redelijk te eisen dat bestaande huisvestings-systemen aan een emissienorm moeten voldoen.
- Aanvragen voor nieuwe stallen, of bestaande stallen waarvan het huisvestingssysteem vervangen wordt, moeten wel meteen voldoen aan de alara-emissienorm.
- Een vergunningaanvraag die niet voldoet aan alara moet geweigerd worden.

7 Europese richtlijnen

Bij het beoordelen van de ammoniakemissie van dierenverblijven zijn de volgende Europese richtlijnen relevant:

- De MER-richtlijn²⁸;
- De IPPC-richtlijn²⁹;
- De Vogelrichtlijn³⁰;
- Habitat-richtlijn³¹.

De lidstaten van de EU en dus ook Nederland zijn verplicht om Europese richtlijnen zodanig in de nationale wetgeving te implementeren dat het in de richtlijn voorgeschreven resultaat wordt bereikt. Bij de vaststelling van een richtlijn wordt een bepaalde termijn vastgesteld waarbinnen deze omzetting moet hebben plaatsgevonden. Als deze omzetting niet, niet volledig of niet tijdig heeft plaatsgevonden is een lidstaat in gebreke. In dat geval kunnen burgers zich onder bepaalde omstandigheden in juridische procedures rechtstreeks beroepen op de bepalingen uit de richtlijn. In dit hoofdstuk zal per richtlijn aangegeven worden op welke wijze omzetting in de Nederlandse regelgeving, voorzover relevant met betrekking tot de ammoniakemissie van dierenverblijven, heeft plaatsgevonden of nog moet plaatsvinden.

7.1 MER-richtlijn

7.1.1 Algemeen

Ingevolge de MER-richtlijn moet voor bepaalde activiteiten een milieu-effectrapportage worden gemaakt. Hiermee wordt bereikt dat er voldoende milieu-informatie beschikbaar is voordat besluiten genomen worden over activiteiten die belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben. Zo kan mogelijke schade aan het milieu zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt. Ammoniakemissie uit dierenverblijven is één van de aspecten die bij een eventuele MER-beoordeling in ogenschouw moet worden genomen. In de richtlijn staat aangegeven voor welke activiteiten een MER verplicht is (bijlage 1) en voor welke activiteiten beoordeeld moet worden of een MER noodzakelijk is (bijlage 2 en 3). De grotere intensieve veehouderijen zijn opgenomen in bijlage 1, de overige intensieve veehouderijen worden genoemd in bijlage 2. De richtlijn is geïmplementeerd in de Wm (hoofdstuk 7) en het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (het Besluit mer). De Wm bevat voornamelijk procedurevoorschriften. Het Besluit mer geeft aan in welke gevallen een MER moet worden gemaakt of een MER-beoordelingsplicht geldt.

Indien een activiteit MER-plichtig of MER-beoordelingsplichtig is dan mag een vergunningaanvraag niet in behandeling genomen worden voordat een milieu-effectrapport is overlegd respectievelijk voordat een verklaring dat een milieu-effectrapport niet noodzakelijk is, is overlegd (art. 7.28 Wm).

7.1.2 Welke veehouderijen zijn MER-plichtig?

In de bijlage van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (zoals gewijzigd in 1999) is aangegeven in welke gevallen voor een veehouderij een milieu-effectrapport moet worden gemaakt. In onderdeel C onder 14 zijn de gevallen opgenomen ten aanzien waarvan een milieu-effectrapport verplicht is.

Categorie C 14

De oprichting van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een inrichting met meer dan:

- 85.000 plaatsen voor mesthoenders;
- 60.000 plaatsen voor hennen;
- 3.000 plaatsen voor mestvarkens;
- 900 plaatsen voor zeugen.

In onderdeel D onder 14 zijn de gevallen opgenomen waarin het bevoegd gezag moet beoordelen of vanwege de bijzondere omstandigheden waaronder deze activiteit wordt ondernomen, een milieu-effectrapport noodzakelijk is.

Categorie D 14

De oprichting of uitbreiding van een inrichting voor het fokken, mesten of houden van pluimvee of varkens, als het gaat om:

- 60.000 of meer plaatsen voor mesthoenders;
- 45.000 of meer plaatsen voor hennen;
- 2.200 of meer plaatsen voor mestvarkens;
- 350 of meer plaatsen voor zeugen.

Onder het begrip oprichten en uitbreiden zoals dat in het Besluit mer gehanteerd wordt, wordt niet hetzelfde verstaan als onder de Wm. In onderdeel A van de bijlage van het Besluit mer worden enige aanvullende definities gegeven. Zo wordt onder oprichten mede verstaan: de uitbreiding van een inrichting door toepassing van een nieuwe installatie. Onder uitbreiding wordt mede verstaan: het opnieuw in gebruik nemen van aangelegde werken, ingerichte gebieden of bestaande inrichtingen.

Door deze aanvullingen, kan er sprake zijn van oprichten in de zin van het Besluit mer, terwijl dat onder de Wm gezien wordt als veranderen³².

²⁸ Richtlijn nr. 97/11/EG van 3 maart 1997 tot wijziging van Richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (pBEG L73).

²⁹ Richtlijn nr. 96/61/EG van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (pBEG L257).

³⁰ Richtlijn EEC nr. 79/409 van 2 april 1979 inzake behoud van de vogelstand (pBEG L103).

³¹ Richtlijn EEC nr. 92/43 van 21 mei 1992 inzake instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (pBEG L206).

³² Zie voor een voorbeeld uit de jurisprudentie VZABRVS d.d. 9 oktober 2000, nr. 200004001, JM 2001/7.

Voorbeeld

Een bedrijf met een vergunning voor 5000 vleesvarkens vraagt een vergunning aan voor het uitbreiden met 1500 vleesvarkens. De 1500 vleesvarkens komen in een nieuwe stal, maar tevens worden in deze nieuwe stal 2000 dieren uit de bestaande stallen gehuisvest.

Op grond van het Besluit mer is er sprake van het oprichten van een nieuwe installatie met een capaciteit voor 1500 + 2000 = 3500 vleesvarkens. Er is dus een milieu-effectrapport nodig.

Bij het bepalen wat onder de termen 'zeugen', 'mestvarkens', 'hennen' en 'mesthoenders' verstaan wordt, kan het beste aansluiting gezocht worden bij de categorie-indeling van de Rav. Onder zeugen worden zowel kraamzeugen als guste en dragende zeugen verstaan (categorie DI.2 en DI.3). Onder mestvarkens vallen vleesvarkens, opfokberen en opfokzeugen (categorie D3). Onder hennen vallen opfokhennen, hanen van leg-rassen, legkippen en (groot-)ouderdieren van leg-rassen (categorie EI en E2). Onder mesthoenders vallen ouderdieren van vleeskuikens in opfok, ouderdieren van vleeskuikens en vleeskuikens (categorie E3, E4 en E5).

Het gaat bij de toepassing van het besluit mer om de dierplaatsen waar vergunning voor wordt aangevraagd en niet om het aantal dieren.

7.1.3 MER-toets in de Wav**Artikel 3, lid 1 en 4 Wav**

- 1 Bij beslissingen inzake de vergunning voor de oprichting of verandering van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de gevolgen van ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven bij of krachtens de artikelen 4 tot en met 7.
...
- 4 Het eerste lid geldt – onverminderd artikel 7 – evenmin bij het nemen van een besluit als bedoeld in artikel 7.35 van de Wet milieubeheer met betrekking tot een veehouderij, bij de voorbereiding waarvan krachtens hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer een milieueffectrapport dient te worden gemaakt.

Veehouderijen in kwetsbaar gebied of zone van 250 meter eromheen

Het bepaalde in artikel 3, lid 4 Wav houdt in dat bij een MER-plichtige veehouderij in de milieu-effectrapportage ook de gevolgen van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven in kaart moeten worden gebracht en dat het bevoegd gezag daar rekening mee moet houden bij het nemen van een besluit over de aanvraag om een veehouderij uit te breiden (oprichting van een intensieve veehouderij is binnen de 250 meter-zone niet toegestaan). Een dergelijke vergunning kan daarbij echter niet om redenen van ammoniak worden geweigerd. Dit is ook logisch, omdat uitbreiding van een intensieve veehouderij in beginsel alleen mogelijk is binnen het gecorrigeerde emissieplafond. In het algemeen zal de ammoniakemissie door het toepassen van

verdergaande emissiereducerende technieken ook bij uitbreiding van de veehouderij afnemen.

Veehouderijen buiten de 250 meter-zone

Voor veehouderijen buiten de 250 meter-zone regelt de Wav in artikel 3, lid 4 eveneens dat het bevoegd gezag met de uitkomsten van een eventuele milieu-effectrapportage rekening moet houden bij het nemen van een besluit over een vergunningaanvraag (het kan daarbij ook gaan om oprichting van een veehouderij). De mogelijkheid tot weigeren van de vergunning wordt hier echter niet uitgezonderd. Dit betekent dat, indien uit de rapportage blijkt dat de ammoniakemissie bij het verlenen van de vergunning ontoelaatbare nadelige gevolgen voor het milieu zou veroorzaken, de vergunning geweigerd moet worden (art. 7.35, lid 3, onder b jo. art. 8.10 Wm). Overigens zal voor het zover komt, bezien moeten worden of er milieuvriendelijker alternatieven zijn en of door het stellen van voorwaarden, voorschriften of beperkingen aan de vergunning de activiteit toch vergund kan worden.

In paragraaf 7.2.4 wordt nader ingegaan op de vraag wanneer als gevolg van ammoniakemissie sprake zou kunnen zijn van ontoelaatbare gevolgen voor het milieu. Hierna zal blijken dat een milieu-effectrapport een belangrijk instrument kan zijn bij het beoordelen van de aanvaardbaarheid van oprichting of uitbreiding van veehouderijen in het kader van de toetsing aan de IPPC-richtlijn of de Vogel- en Habitatrichtlijn (IPPC-toets respectievelijk habitattoets).

7.2 IPPC-richtlijn**7.2.1 Algemeen**

De IPPC-richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen en zo een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken (art. 1 IPPC). De richtlijn is van toepassing op de in bijlage I van de richtlijn aangewezen categorieën van industriële activiteiten. Ook grote intensieve varkens- en pluimveehouderijen zijn als zodanig aangewezen. De richtlijn hanteert als uitgangspunt dat emissies (naar bodem, water en lucht) moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Dit blijkt ook duidelijk uit de algemene beginselen in artikel 3 van de richtlijn, waarin onder meer is bepaald dat een 'installatie' zo moet worden geëxploiteerd dat:

- alle passende maatregelen tegen verontreinigingen worden getroffen, met name door toepassing van de 'beste beschikbare technieken';
 - geen 'belangrijke verontreiniging' wordt veroorzaakt.
- Voor de in de richtlijn aangewezen activiteiten geldt een vergunningplicht. Aan de aanvraag en inhoud van de vergunning en aan het vergunningbesluit zelf worden specifieke eisen gesteld (art. 6 t/m 10 IPPC).

Een belangrijke eis is dat een vergunning voor de belangrijkste geëmitteerde stoffen emissiegrenswaarden moet bevatten, die gebaseerd zijn op de 'beste beschikbare technieken' en waarbij onder andere de geografische ligging van de 'installatie' en de plaatselijke milieuomstandigheden in acht moeten worden genomen (art. 9, lid 3 en 4 IPPC).

³³ Categorie 6.6.

Toepassing van de 'beste beschikbare technieken' (BAT) speelt in de IPPC-richtlijn dus een belangrijke rol. In veel gevallen zullen de nadelige gevolgen van emissies voldoende kunnen worden voorkomen door het toepassen van BAT: er is dan geen sprake van een 'belangrijke verontreiniging'. In sommige situaties – bijvoorbeeld oprichting van een varkenshouderij vlak bij een kwetsbaar natuurgebied – kan het toepassen van BAT alleen, onvoldoende zijn om 'belangrijke verontreiniging' te voorkomen.

Nieuwe 'installaties' moeten sinds 30 oktober 1999 meteen bij oprichting voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn (art. 4 jo art. 21 en 22 IPPC). Voor bestaande 'installaties' (die al voor die datum waren opgericht of waarvoor op dat tijdstip al vergunning was verleend en de installatie uiterlijk op 30 oktober 2000 in werking was gesteld) geldt een overgangsperiode van 8 jaar. Deze 'installaties' moeten dus uiterlijk op 30 oktober 2007 aan de richtlijn voldoen (art. 5 jo art. 21 en 22 IPPC).

Daarnaast is de richtlijn sinds 30 oktober 1999 ook van toepassing op belangrijke wijzigingen van 'installaties' (art. 12 IPPC). Daarbij kan het gaan om wijziging van een bestaande 'installatie' (opgericht vóór 30 oktober 1999), maar ook om wijziging van een 'installatie' die na 30 oktober 1999 is opgericht. Onder 'belangrijke wijziging' wordt in de richtlijn verstaan: een wijziging van de 'installatie' die volgens het bevoegd gezag *negatieve en significante effecten* kan hebben op mens en milieu (art. 3, lid 10 IPPC).

De IPPC-richtlijn is geïmplementeerd in de Wm (met name hoofdstuk 8 is in dit verband van belang) en het daarop gebaseerde Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Het BAT-vereiste wordt daarbij gezien als een invulling van het alara-beginsel (art. 8.11, lid 3 Wm).

De Wav kent voor de beoordeling van de milieugevolgen van ammoniakemissie echter een specifieke, van de Wm afwijkende regeling. Om eventuele strijdigheid met de IPPC-richtlijn te voorkomen, is voorzien in een aanvullende IPPC-toets (art. 4, lid 2 en art. 6, lid 2 Wav).

De verplichting om BAT toe te passen t.a.v. de ammoniakemissie uit dierenverblijven zal worden gerealiseerd door het toekomstige Besluit huisvesting. Deze op artikel 8.44 Wm gebaseerde amvb zal gelden voor vergunningplichtige veehouderijen. Met het Besluit huisvesting wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de richtlijn biedt, om voor bepaalde verplichtingen algemene regels vast te stellen (art. 9, lid 8 IPPC).

7.2.2 Welke veehouderijen vallen onder de IPPC richtlijn ?

Intensieve pluimvee- of varkenshouderij

De IPPC-richtlijn is alleen van toepassing op de activiteiten die in bijlage 1 van de richtlijn zijn opgenomen. Voor veehouderijen betekent dit dat alleen de volgende 'installaties' onder de werking van de richtlijn vallen³³:

Installaties voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij:

- Met meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- Meer dan 2000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg);
- Meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

Met installaties wordt in dit geval bedoeld de gehele inrichting en niet de afzonderlijke stallen. Er wordt immers gesproken van een pluimvee- of varkenshouderij. Of een inrichting aan de ondergrens van bijlage 1 voldoet, is afhankelijk van de capaciteit van de inrichting in zijn geheel. Indien een inrichting uitbreidt, is dus niet bepalend of de uitbreiding op zichzelf boven de ondergrens uitkomt. Bepalend is of de capaciteit van de gehele inrichting zoals die na uitbreiding is, boven de ondergrens uitkomt.

Voorbeeld

Een veehouderij met een capaciteit voor 35.000 mestkuijken vraagt een veranderingsvergunning aan voor uitbreiding met een nieuwe stal voor 10.000 mestkuijken. De totale capaciteit van de inrichting ligt na uitbreiding boven de 40.000 dierplaatsen. De veehouderij valt dus onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn.

Bij het bepalen wat onder de termen 'zeugen', 'mestvarkens' en 'pluimvee' verstaan wordt, kan evenals bij de MER-richtlijn het beste aansluiting gezocht worden bij de categorie-indeling van de Rav. Onder zeugen worden zowel kraamzeugen als guste en dragende zeugen verstaan (categorie DI.2 en DI.3). Onder mestvarkens vallen vleesvarkens, opfokberen en opfokzeugen (categorie D3). Onder pluimvee vallen opfokken en hanen van legrassen, legkippen, (groot-)ouderdieren van legrassen, ouderdieren van vleeskuijken in opfok, ouderdieren van vleeskuijken en vleeskuijken (hoofdcategorie E). Het gaat bij de toepassing van de IPPC-richtlijn om de dierplaatsen waar vergunning voor wordt aangevraagd en niet om het aantal dieren.

7.2.3 IPPC-toets in de Wav

Anders dan de titel van deze subparagraaf misschien doet vermoeden, betekent het gebruik van de term 'IPPC-toets' niet dat hier sprake is van rechtstreekse werking van de IPPC-richtlijn. De IPPC-richtlijn is immers volledig in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. In de Wav zijn echter twee bepalingen opgenomen waarin expliciet verwezen wordt naar de richtlijn (wat betreft de werkingssfeer) en waarin bovendien in

de normstelling wordt gerefereerd aan het begrip 'belangrijke verontreiniging' uit de richtlijn, vandaar de term 'IPPC-toets'. Het betreft artikel 4, lid 2 Wav dat van toepassing is bij oprichting van nieuwe IPPC-veehouderijen buiten de 250 meter-zone en artikel 6, lid 2 Wav dat geldt bij uitbreiding van bestaande IPPC-veehouderijen buiten die zone.

Veehouderijen in kwetsbaar gebied of zone van 250 meter eromheen

Voor veehouderijen die in deze gebieden liggen is in de Wav niet voorzien in een aparte IPPC-toets. Dat ligt ook voor de hand. Oprichting van nieuwe varkens- en pluimveehouderijen is in deze gebieden immers op grond van de Wav niet toegestaan en uitbreiding van een bestaande varkens- of pluimveehouderij is alleen mogelijk binnen het voor dat bedrijf geldende (gecorrigeerde) emissieplafond. Als gevolg van het toepassen van emissiereducerende technieken die verder gaan dan BAT zal bij uitbreiding van een dergelijke veehouderij de totale hoeveelheid ammoniakemissie uit de dierenverblijven (meestal) afnemen. In dat geval is er ook geen sprake van een 'belangrijke wijziging' in de zin van de richtlijn, de uitbreiding heeft immers (wat de ammoniakemissie betreft) geen *negatieve en significante effecten* (zie hiervoor, paragraaf 7.2.1).

Veehouderijen buiten de 250 meter-zone

Buiten de 250 meter-zone is oprichting van veehouderijen op grond van de Wav in beginsel toegestaan en gelden er voor de uitbreiding van veehouderijen evenmin beperkingen. Wel zullen deze veehouderijen emissiereducerende technieken (BAT) dienen toe te passen om te voldoen aan de emissie-eisen van het Besluit huisvesting (in de periode voor het inwerking treden van deze amvb op grond van het alara-beginsel van artikel 8.11, lid 3 Wm). De eisen in de amvb zijn echter landelijk geldende eisen, waarbij geen rekening is gehouden met de ligging van de dierenverblijven tot de kwetsbare natuur en de plaatselijke milieumomstandigheden. Daardoor is niet uitgesloten dat in bepaalde gevallen, ondanks het toepassen van BAT, de oprichting of uitbreiding van een veehouderij een aanzienlijk negatief effect heeft op nabij gelegen kwetsbare natuur. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan de oprichting of uitbreiding van een grote veehouderij net buiten de 250-meter zone. Als in een dergelijke situatie een vergunning zou worden verleend, is de kans groot dat deze vergunningverlening in strijd is met de IPPC-richtlijn. Om die reden is in de Wav een speciale voorziening opgenomen. Naar het voorbeeld van de IPPC-richtlijn wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen oprichting van een nieuwe veehouderij en uitbreiding van een bestaande veehouderij.

Artikel 4, lid 2 Wav

Indien geen van de tot de veehouderij behorende dierenverblijven geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied, wordt een vergunning voor het oprichten van een veehouderij geweigerd, indien de veehouderij onder de reikwijdte van Richtlijn nr. 96/61/EG van de Raad van de Europese Unie van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (PbEG L 257) valt en de ammoniakemissie uit de dierenverblijven een belangrijke verontreiniging veroorzaakt.

Vergunning voor oprichting van een nieuwe veehouderij van IPPC-omvang moet dus worden geweigerd als de ammoniakemissie uit de dierenverblijven zou leiden tot een 'belangrijke verontreiniging'.

Artikel 6, lid 2 Wav

Indien geen van de tot de veehouderij behorende dierenverblijven geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied, wordt een vergunning voor het veranderen van een veehouderij geweigerd, indien de veehouderij onder de reikwijdte van Richtlijn nr. 96/61/EG van de Raad van de Europese Unie van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (PbEG L 257) valt en de toename van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven een belangrijke toename van de verontreiniging veroorzaakt.

Vergunning voor uitbreiding van een bestaande veehouderij van IPPC-omvang moet dus worden geweigerd als de daardoor veroorzaakte *toename* van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven zou leiden tot een 'belangrijke toename van de verontreiniging'.

7.2.4 Belangrijke (toename van) verontreiniging

De uitdrukking 'belangrijke verontreiniging' is ontleend aan artikel 3 IPPC. Deze is echter in de IPPC-richtlijn zelf niet nader gedefinieerd. Met de uitdrukking 'belangrijke toename van de verontreiniging' wordt bedoeld dat er sprake is van een belangrijke wijziging van de veehouderij in de zin van artikel 12, lid 2 IPPC. Dit betekent volgens de definitie van de IPPC-richtlijn dat de wijziging (volgens het bevoegd gezag) 'negatieve en significante effecten' kan hebben op mens of milieu (art. 2, lid 10 IPPC).

Uitvoeren van de 'IPPC-toets' betekent dan: beoordelen of er in een concrete situatie sprake is van een 'belangrijke (toename van de) verontreiniging' of (met andere woorden) dat er sprake is van 'negatieve en significante effecten'. Dit zal van geval tot geval gezien moeten worden, waarbij de ligging van de betrokken veehouderij en de plaatselijke milieumomstandigheden in ogenschouw moeten worden genomen. De volgende aspecten zijn daarbij van belang:

- De effecten van de ammoniakemissie van de oprichting of uitbreiding op nabijgelegen kwetsbare natuur (de ammoniakdepositie in relatie tot de mate van kwetsbaarheid c.q. de kritische depositiewaarde van het betrokken natuurgebied);
- De ammoniakemissie en -depositie van andere veehouderijen in de omgeving van de op te richten of uit te breiden veehouderij (het cumulatief-effect);

- De aanwezige achtergronddepositie in het betreffende gebied (de depositie veroorzaakt door emissies buiten het beschouwde gebied);
- De te verwachten ontwikkelingen in het beschouwde gebied, voorzover relevant.

De IPPC-toetsing komt feitelijk gezien overeen met de 'omgevingstoetsing' die normaliter op grond van de Wm zou moeten worden uitgevoerd. Ook de uitkomst van de toetsing, het al dan niet verlenen van een vergunning, zal in beginsel niet verschillen. Als er in de IPPC-terminologie sprake zou zijn van een 'belangrijke verontreiniging', zou ook de 'omgevingstoetsing' van de Wm moeten leiden tot weigeren van de vergunning, ook al wordt 'belangrijke verontreiniging' niet met zoveel woorden als weigeringsgrond in de Wm genoemd.

Bij de IPPC-toetsing zal evenals bij de omgevingstoetsing van de Wm per individuele situatie een afweging moeten worden gemaakt. Daardoor is het onmogelijk in algemene zin uitspraken te doen over de uitkomst van een dergelijke toetsing. Wel kan het inzicht in de situatie worden vergroot door de milieugevolgen van de voorgenomen oprichting of uitbreiding van de veehouderij op systematische wijze te onderzoeken, zoals dat bij een milieu-effectrapportage gebeurt. Het komt daarom goed uit dat de meeste IPPC-bedrijven tevens MER-(beoordelings)plichtig zijn. Gezien de mogelijke effecten op de omgeving is het in geval van een IPPC-bedrijf buiten de 250 meter-zone waarvoor een MER-beoordelingsplicht geldt, raadzaam om altijd een milieu-effectrapport te laten opstellen.

Hoewel het dus niet mogelijk is in algemene zin uitspraken te doen over de uitkomst van een IPPC-toetsing, kan mede op basis van vroegere jurisprudentie wel een voorzichtige inschatting worden gemaakt. Naar verwachting zal, voordat er een reconstructieplan is vastgesteld en goedgekeurd, oprichting van een IPPC-veehouderij binnen een concentratiegebied veelal niet mogelijk zijn. In deze gebieden is momenteel immers sprake van een aanzienlijke overbelasting van kwetsbare natuur ten gevolge van de grote concentratie van veehouderijen en de hoge achtergronddepositie. Als oprichting echter gunstige milieugevolgen heeft, bijvoorbeeld bij verplaatsing van een veehouderij naar een locatie verder van de kwetsbare natuur, zal er uiteraard geen reden zijn de vergunning te weigeren. Ook een uitbreiding van een IPPC-veehouderij in een concentratiegebied waarbij de ammoniakemissie toeneemt, zal, totdat er een goedgekeurd reconstructieplan ligt, om dezelfde redenen al snel als significant moeten worden beoordeeld. In de praktijk zullen dergelijke veehouderijen veelal toch nog voldoende uitbreidingsmogelijkheden hebben. Door vóór het verstrijken van de overgangstermijnen van het Besluit huisvesting emissiearme staltechnieken toe te passen in de bestaande dierenverblijven, is uitbreiding immers

mogelijk zonder toename van de ammoniakemissie. Zodra een reconstructieplan is vastgesteld en goedgekeurd, ontstaat een andere situatie. Het reconstructieplan en het bijbehorende milieu-effectrapport zullen inzicht geven in de milieu-effecten van de voorgenomen maatregelen en voorzieningen. In beginsel zal een oprichting of uitbreiding van een veehouderij die past binnen een goedgekeurd reconstructieplan niet geweigerd behoeven te worden. De milieugevolgen kunnen dan immers worden beschouwd in samenhang met de maatregelen en ontwikkelingen in het reconstructiegebied.

Over de mogelijkheden tot oprichting en uitbreiding van IPPC-veehouderijen buiten de concentratiegebieden, valt in algemene zin weinig concreets te zeggen. Hier zal een milieu-effectrapportage het noodzakelijk inzicht moeten verschaffen.

7.3 Vogel- en Habitatrictlijn

7.3.1 Algemeen

De Vogelrichtlijn beoogt de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de lidstaten (art. 1, lid 1 VR). De Habitatrictlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europees grondgebied van de lidstaten (art. 2, lid 1 HR).

Beide richtlijnen kennen een tweeledig beschermingsregime, gebiedsbescherming en soortenbescherming. In relatie tot de Wav is alleen de gebiedsbescherming relevant. Op grond van artikel 4, lid 1 VR en artikel 3, lid 1 HR zijn de lidstaten verplicht zogenoemde speciale beschermingszones aan te wijzen (vogelrichtlijngebieden respectievelijk habitatrictlijngebieden). Het is de bedoeling dat al deze gebieden tezamen een samenhangend Europees ecologisch netwerk gaan vormen, Natura 2000 genaamd (art. 3 HR).

Voor zowel de habitatrictlijngebieden als de vogelrichtlijngebieden geldt een specifiek beschermingsregime dat is neergelegd in artikel 6 HR (in artikel 7 HR is dit regime namelijk ook van toepassing verklaard op de vogelrichtlijngebieden). Op grond daarvan dienen de lidstaten de nodige instandhoudingsmaatregelen te treffen en dienen ze ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de aangewezen richtlijngebieden niet verslechterd en dat geen verstoring van die soorten plaatsvindt, voorzover die verstoring een significant effect kan hebben. Bij plannen of projecten die significante gevolgen kunnen hebben voor een vogel- of habitatrictlijngebied moet een zogenoemde 'passende beoordeling' plaatsvinden. Toestemming voor een dergelijk plan of project mag pas worden verleend als zeker is dat daardoor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet worden aangetast. In bijzondere gevallen, als alternatieve

³⁵ ABRVS II juli 2001, nr. 200004042/1 (Lichtenvoorde).

ven ontbreken en het een plan of project betreft waarvan de realisatie om dwingende redenen van groot openbaar belang is geboden, kan bij een negatief oordeel het plan of project toch worden gerealiseerd, op voorwaarde dat het verlies aan natuurwaarden wordt gecompenseerd op een wijze dat de algehele samenhang van Natura 2000 is gewaarborgd.

De aanwijzing van de vogelrichtlijngebieden heeft inmiddels plaatsgevonden (de laatste in 2000). De habitatrictlijngebieden zijn nog niet aangewezen. Wel heeft Nederland (in 1998) 76 gebieden als zodanig bij de Europese Commissie aangemeld. Op basis van de aanmeldingen van de lidstaten stelt de Commissie een lijst vast van gebieden van communautair belang. Nadat deze lijst is vastgesteld, moeten de lidstaten de gebieden op deze lijst als habitatrictlijngebied aanwijzen. Het beschermingsregime van artikel 6 HR geldt overigens reeds zodra een gebied op de lijst van gebieden van communautair belang is geplaatst en dus niet pas na aanwijzing door de lidstaat (art. 4, lid 5 HR). De Commissie heeft deze lijst tot nu toe echter niet vastgesteld.

De omzetting van deze richtlijnen in de Nederlandse wetgeving heeft onder andere plaatsgevonden in de Natuurbeschermingswet, de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet milieubeheer (milieueffectrapportage). Deze implementatie is door de Europese Commissie onvoldoende geoordeeld. Om alsnog een correcte implementatie te realiseren is inmiddels een voorstel tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in procedure gebracht. Dit wetsvoorstel is momenteel bij de Tweede Kamer in behandeling.³⁴ Het is de bedoeling dat de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 eind 2002 in werking treedt.

De onvolledige implementatie kan ook gevolgen hebben voor de vergunningverlening in het kader van de Wm en Wav. In sommige situaties zal rechtstreeks aan deze richtlijnen moeten worden getoetst. Als het om vogelrichtlijngebieden gaat, is rechtstreekse werking van artikel 6 HR ook door jurisprudentie bevestigd. Ten aanzien van de habitatrictlijngebieden bestaat daarover onduidelijkheid. Tot medio 2001 kon op basis van de jurisprudentie worden geconcludeerd dat rechtstreekse toetsing aan artikel 6 HR niet mogelijk was, omdat de Europese Commissie deze gebieden nog niet op de communautaire lijst had geplaatst. In juli 2001 kwam de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (in een beroepszaak tegen een revisievergunning voor een varkenshouderij) echter tot het oordeel 'dat het beginsel van gemeenschapstrouw (art. 10 EG-Verdrag) met zich meebrengt dat de lidstaten en hun organen zich in een geval als dit gedurende de termijn tussen de inzending van een lijst als bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Habitatrictlijn en de vaststelling van de lijst door de commissie, dienen te onthouden van activiteiten die het bereiken van het

door de richtlijn voorgeschreven resultaat ernstig in gevaar kunnen brengen'.³⁵ Over de wijze waarop dit beoordeeld moet worden spreekt de Afdeling zich verder niet uit.

Zoals we hierna zullen zien, zal ook de wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 – aangenomen dat het voorgestelde stelsel door de Kamers wordt aanvaard – tot gevolg kunnen hebben dat in sommige situaties het beoordelingskader van de Wav opzij wordt gezet.

7.3.2 Wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998

In het kader van deze handreiking is van belang dat het beoordelingskader van artikel 6 HR onverkort in de Natuurbeschermingswet 1998 wordt opgenomen. In de systematiek van het wetsvoorstel wordt de in de Habitatrictlijn voorgeschreven beoordeling van plannen, projecten of handelingen die versturende effecten op soorten kunnen hebben of kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van een vogel- of habitatrictlijngebied, gekoppeld aan de besluiten die het bestuur toch al moet nemen over dergelijke activiteiten. Zo kan het voorkomen dat het bevoegd gezag, i.c. de gemeente, deze beoordeling moet uitvoeren bij het verlenen van een milieuvergunning. In het wetsvoorstel is bepaald dat bij besluiten waarvoor een milieu-effectrapportage moet worden uitgevoerd, altijd zo'n beoordeling moet plaatsvinden. Ook voor reconstructieplannen (die immers MER-plichtig zijn) zal dus steeds een 'habitattoets' moeten plaatsvinden.

Deze beoordeling geschiedt in fasen.

Allereerst zal het bestuursorgaan moeten vaststellen of het plan of de activiteit significante gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van het richtlijngebied. Is dat niet het geval dan dient bij het nemen van het besluit wel rekening te worden gehouden met die doelstelling (en zo nodig voorwaarden, voorschriften of beperkingen in het besluit op te nemen) maar hoeft geen verdere beoordeling plaats te vinden.

Kunnen er wel significante gevolgen optreden, dan moet het bestuursorgaan vervolgens, voordat het een besluit neemt, een zogenaamde 'passende beoordeling' van die gevolgen maken. Wat een 'passende beoordeling' is, is in de Habitatrictlijn niet gedefinieerd en wordt ook niet in het wetsvoorstel geregeld. Wel wordt in de memorie van toelichting verwezen naar een EU-handleiding daarover.³⁶ Geconcludeerd wordt dat een 'passende beoordeling' veel overeenkomsten vertoont met een milieu-effectrapportage. In het wetsvoorstel is daarom bepaald dat bij besluiten waarvoor een milieu-effectrapportage is voorgeschreven, de 'passende beoordeling' onderdeel uitmaakt van die rapportage.

Alleen als uit de 'passende beoordeling' is gebleken dat het plan of de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, mag het bestuursorgaan

³⁴ Wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Kamerstukken II 2001/02, 28 171, nrs. 1–4.

³⁶ Kamerstukken II 2001/02, 28 171, nr. 3, blz. 20.

er toestemming voor verlenen. Betreft het een milieuvergunning dan betekent dat de vergunning in beginsel moet worden geweigerd indien er significante gevolgen zijn voor een vogel- of habitatrictlijngebied, ook al zou deze op grond van de Wm en Wav kunnen worden verleend!

In deze handreiking wordt verder niet ingegaan op de mogelijkheid om plannen en projecten met significante gevolgen toch te realiseren in geval van dwingende redenen van openbaar belang en ook niet op het daarbij behorende compensatiebeginsel. Volstaan wordt met te verwijzen naar de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.³⁷

Wel is nog van belang op te merken dat de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel bijlagen met kaartoverzichten en lijsten van de rictlijngebieden bevat. In bijlage 2 staan de aangewezen vogelrichtlijngebieden weergegeven en bijlage 3 bevat een overzicht van de aangemelde habitatrictlijngebieden. Beide gebiedssoorten overlappen elkaar overigens grotendeels.

7.3.3 Habitattoets en Wav

Onder 'habitattoets' wordt in dit kader verstaan de beoordeling als hiervoor beschreven, zowel de eerste beoordeling (of er sprake kan zijn van significante gevolgen) als de eventueel daarop volgende 'passende beoordeling'. Het kan daarbij gaan om een rechtstreekse toepassing van de Vogel- of Habitatrictlijn, maar ook om toepassing van de habitattoets op grond van de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998, nadat deze in werking is getreden.

Zoals in paragraaf 7.3.1 is aangegeven, is op basis van de huidige jurisprudentie niet duidelijk of er ten aanzien van de aangemelde habitatrictlijngebieden een dergelijke toetsing moet plaatsvinden, zolang er nog geen communautaire lijst is vastgesteld. Om te kunnen beoordelen of een voorgenomen activiteit de doelstellingen van de habitatrictlijn ernstig in gevaar brengt, zal toch een nadere beoordeling moeten plaatsvinden. De habitattoetsing lijkt daarvoor het geëigende instrument.

Van significante effecten als gevolg van ammoniakemissie uit dierenverblijven zal vooral sprake kunnen zijn bij habitatrictlijngebieden die zijn aangewezen voor de instandhouding van bepaalde plantensoorten. Omdat deze habitatrictlijngebieden ook onderdeel uitmaken van de EHS, zullen dit in de praktijk vrijwel altijd ook kwetsbare gebieden in de zin van de Wav zijn. De effecten van ammoniakemissie op vogelrichtlijngebieden en andere habitatrictlijngebieden (de natuurlijke habitats en de habitats voor de in de rictlijn genoemde diersoorten) zullen naar verwachting niet snel significant zijn. Daarom komt hierna alleen de mogelijkheid van significante gevolgen op eerstgenoemde habitatrictlijngebieden aan de orde, hoewel niet kan worden uitgesloten dat daarvan in bijzondere

gevallen ook sprake kan zijn bij de andere rictlijngebieden.

In welke gevallen zou er dan ten aanzien van die habitatrictlijngebieden, ondanks het aanvullend zoneringsbeleid van de Wav, in de praktijk nog sprake kunnen zijn van significante gevolgen en zal er een aanvullende habitattoetsing nodig zijn.

Veehouderijen in kwetsbaar gebied of zone van 250 meter eromheen

Vanwege de beperkingen van het aanvullend zoneringsbeleid kan uitbreiding van varkens- en pluimveebedrijven normaliter geen significante gevolgen voor een habitatrictlijngebied hebben. Dit zou wel het geval kunnen zijn bij uitbreiding van melkrundveehouderijen en biologische veehouderijen en bij uitbreiding van veehouderijen met paarden en schapen in deze gebieden, waarvoor immers geen of nauwelijks beperkingen gelden. Of er bij die veehouderijen sprake kan zijn van significante gevolgen (en dus een 'passende beoordeling' moet worden gemaakt), zal naar verwachting mede afhangen van de omvang van de uitbreiding en de mate waarin de betreffende veehouderij grondgebonden is.

Veehouderijen buiten de 250 meter-zone

Buiten de 250 meter-zone zal oprichting of uitbreiding van varkens- en pluimveehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen, veelal ook significante gevolgen voor habitatrictlijngebieden kunnen hebben. Voorzover het gaat om de beoordeling van de gevolgen van de ammoniakemissie uit dierenverblijven zullen habitattoets en IPPC-toets waarschijnlijk tot eenzelfde uitkomst leiden. Een 'belangrijke (toename van de) verontreiniging' in de zin van de IPPC-richtlijn betekent dan tevens 'significante gevolgen' als bedoeld in de Habitatrictlijn. Ook oprichting of uitbreiding van andere veehouderijen buiten de 250-meter zone kan leiden tot schadelijke, al dan niet significante, gevolgen van de ammoniakemissie op een habitatrictlijngebied. In dit kader is het niet mogelijk om daar algemeen geldende uitspraken over te doen. Het bevoegd gezag zal dan ook bij de vergunningverlening per geval moeten nagaan of een aanvullende habitattoetsing nodig is.

Wat de uitvoering van de habitattoets zelf betreft, kan worden opgemerkt dat wat hiervoor in paragraaf 7.2.4 over de IPPC-toets is gemeld, mutatis mutandis ook opgaat voor de habitattoetsing (voorzover het gaat om de gevolgen van de ammoniakemissie uit dierenverblijven). Dit geldt zowel voor de uitvoering van de toetsing zelf en de rol van de milieu-effectrapportage daarbij als voor de verwachte uitkomsten van de toetsing en de relatie met het reconstructieplan.

Voor een meer specifieke toelichting op de habitattoets kan worden verwezen naar de al eerder genoemde EU-handleiding, waarin een uitgebreide toelichting wordt

³⁷ Kamerstukken II 2001/02, 28 171, nr. 3, blz. 23 en 24.

³⁸ Europese Commissie, Beheer van 'Natura 2000'-gebieden – De bepalingen van artikel 6 van de habitat-richtlijn (Richtlijn 92/43/EEG), ISBN 92-828-9051-1.

gegeven op artikel 6 van de Habitatrichtlijn.³⁸ In deze handleiding wordt onder meer uiteen gezet wat onder 'significante gevolgen' en een 'passende beoordeling' moet worden verstaan. De EU-handleiding heeft echter geen juridische status, maar is 'slechts' bedoeld als richtsnoer bij de interpretatie van artikel 6 HR.

Ook kan voor de uitvoering van de habitattoets informatie worden ingewonnen bij 'Het Natuurloket', een initiatief van het ministerie van LNV en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (www.natuurloket.nl). Het Natuurloket geeft onder andere informatie over de aanwezigheid van soorten planten en dieren in Nederland die bescherming genieten op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Samenvatting

MER-richtlijn

- Bij het opstellen van een milieu-effectrapport moeten ook de gevolgen van de ammoniakemissie uit dierenverblijven worden meegenomen en dient het bevoegd gezag bij de vergunningverlening rekening te houden met de uitkomsten van de MER.
- Een vergunning voor uitbreiding van een veehouderij binnen een kwetsbaar gebied of de zone daaromheen mag echter niet worden geweigerd vanwege de gevolgen van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven.

IPPC-richtlijn

- Bij oprichting of uitbreiding van een veehouderij die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn valt en buiten de 250 meter-zone is gelegen, moet een aanvullende IPPC-toets worden uitgevoerd.
- Als de oprichting zou leiden tot een 'belangrijke verontreiniging' of als de uitbreiding een 'belangrijke toename van de verontreiniging' zou veroorzaken, moet de milieuvergunning worden geweigerd.
- De IPPC-toetsing is inhoudelijk gelijk aan de 'omgevings-toetsing' van de Wm.
- Een milieu-effectrapportage is een belangrijk instrument bij het uitvoeren van een IPPC-toetsing.

Vogel- en Habitatrichtlijn

- Bij oprichting of uitbreiding van een veehouderij in of nabij een vogel- of habitatrichtlijngebied, kan een aanvullende habitattoetsing nodig zijn.
- Als de oprichting of uitbreiding 'significante gevolgen' voor het gebied heeft, moet de milieuvergunning in beginsel worden geweigerd (ook als deze op grond van de Wav zou kunnen worden verleend).
- Bij IPPC-veehouderijen zullen IPPC-toets en habitattoets in de praktijk waarschijnlijk dezelfde uitkomst opleveren.
- Als een milieu-effectrapport verplicht is, moet een eventuele habitattoetsing daarin worden opgenomen.

8 Anticipatieregeling

De Wav kent een speciale regeling op grond waarvan onherroepelijke vergunningen aangevraagd op of na 8 december 2000 en verleend voor 1 april 2002, vervallen als ze niet verleend hadden kunnen worden met toepassing van de Wav. Dit is de zogenaamde anticipatieregeling van artikel 10 Wav.

8.1 Uitgangspunten van de anticipatieregeling

Het bijzondere van de anticipatieregeling is dat onherroepelijke vergunningen kunnen vervallen. Een ander in het oog springend punt is dat het vervallen van rechtswege gaat: daarvoor is geen besluit van de gemeente nodig. Wel moet de gemeente in het kader van de vergunningverlening en handhaving nagaan of vergunningen zijn vervallen.

De anticipatieregeling wordt zo genoemd omdat de wetgever ongewenste anticipatie op de Wav wilde voorkomen. Het was namelijk niet de bedoeling dat veehouders met de Wav voor de deur, nog snel allerlei oprichtings- en uitbreidingsvergunningen zouden aanvragen, daarbij de mogelijkheden van de Iav volledig benuttend. Daardoor zou het doel van de Wav, aanvullende bescherming aan kwetsbare natuurgebieden, in gevaar komen.

Een vergunning die voor 1 april 2002 is verleend, vervalt als aan de volgende criteria is voldaan:

- De vergunning is *aangevraagd op of na 8 december 2000*;
- De vergunning is *verleend voor de inwerkingtreding van de Wav en is inmiddels onherroepelijk³⁹ geworden*;
- De vergunning had op het moment dat het besluit huisvesting in werking treedt *op grond van de Wav niet verleend kunnen worden*.

Een vergunning vervalt *niet* op het moment van inwerkingtreden van de Wav, maar op het tijdstip dat het besluit huisvesting in werking treedt.⁴⁰

De punten 1 en 2 spreken voor zich. Hoe de gemeente moet bepalen of aan punt 3 is voldaan, dus of de vergunning onder de Wav verleend had kunnen worden, komt in paragraaf 8.2 aan de orde.

8.2 Situaties waarin de vergunning vervalt

In de regel vervalt een vergunning op grond van de anticipatieregeling, als de vergunning niet onder de Wav verleend zou kunnen worden (hoofdstuk 4 en 5). Hieronder worden kort alle stappen doorlopen waarmee bepaald kan worden of de vergunning vervalt. Waar mogelijk is verwezen naar hoofdstuk 4 en 5. Het belangrijkste verschil tussen de anticipatieregeling en de gewone regeling van hoofdstuk 4 en 5 is de datum van 8 december 2000. Bij de anticipatieregeling gaat het om de vergunde dieren en diercategorieën op 8 december 2000. Bij de toets van nieuwe aanvragen betreft het de vergunde dieren en diercategorieën onmiddellijk voorafgaand aan het verlenen van de nieuwe vergunning.

I Ligt de veehouderij in of in een zone van 250 meter rond kwetsbaar gebied?

Artikel 10, lid 1, onder b en artikel 10, lid 3, onder a Wav.

Een uitleg over kwetsbare gebieden en afstandsmeting staat in hoofdstuk 3.

De anticipatieregeling van artikel 10 Wav verwijst naar zowel voor verzuring gevoelige gebieden als kwetsbare gebieden. In lid 1 staat namelijk, dat de vergunning vervalt als de veehouderij in of binnen de 250 meter zone rondom *een voor verzuring gevoelig gebied* ligt. Het lijkt daarom misschien zo dat het vervallen hiermee gekoppeld is aan de ligging ten opzichte van een voor verzuring gevoelig gebied. Dit is echter niet het geval. Uit artikel 10, lid 3 Wav volgt namelijk dat de vergunning alleen vervalt als de veehouderij in of binnen een zone van 250 meter van *kwetsbaar gebied* ligt. Of de vergunning vervalt, hangt af dus van de ligging ten opzichte van een kwetsbaar gebied. Zolang de provincie het besluit op grond van de Wav nog niet bekend heeft gemaakt (zie hoofdstuk 3), worden wel alle voor verzuring gevoelige gebieden als kwetsbaar aangemerkt.

³⁹ Als de vergunning niet onherroepelijk is geworden, vervalt hij niet, maar zal de Afdeling hem toetsen, zie paragraaf 9.2.

⁴⁰ De redenen dat het vervallen gekoppeld is aan het besluit huisvesting en niet aan de Wav, liggen in de praktische sfeer. Ten eerste treedt het besluit huisvesting pas na de Wav in werking. Het al dan niet vervallen van de vergunning wordt bepaald aan de hand van de zogenaamde maximale emissiewaarden, die in het besluit huisvesting staan. Zolang dat besluit er nog niet is, moeten deze waarden worden gehaald uit de Rav. Het zou kunnen voorkomen dat de maximale emissiewaarden zoals die uiteindelijk in het besluit huisvesting worden opgenomen, enigszins afwijken van de voorlopige waarden in de Rav. Stel dat het vervallen gekoppeld was aan de Wav. Dan zouden op basis van de voorlopige waarden in de Rav vergunningen komen te vervallen die achteraf gezien in stand hadden kunnen blijven. Ten tweede hebben provincies zo meer tijd om een besluit tot vaststelling van de EHS te nemen.

Voorbeeld

De gemeente heeft een in januari 2001 aangevraagde uitbreidingsvergunning verleend in juni 2001. Het bedrijf ligt binnen een voor verzuring gevoelig gebied. Het besluit huisvesting treedt in werking en de vergunning komt mogelijk te vervallen. De vraag is of het voor verzuring gevoelige gebied ook een kwetsbaar gebied is.

Stel de provincie heeft een besluit tot begrenzing inmiddels bekendgemaakt en het bedrijf ligt buiten de EHS. De vergunning vervalt dan niet.

Heeft de provincie z'n besluit nog niet bekendgemaakt, dan vervalt de vergunning mogelijk wel, want dan gelden alle voor verzuring gevoelige gebieden als kwetsbaar gebied.

Ligt de veehouderij buiten de zone van 250 meter rondom kwetsbaar gebied, dan vervalt de vergunning zeker niet.

Ligt de veehouderij binnen die zone, dan vervalt de vergunning mogelijk wel. Ga verder met II.

II Is het een oprichtingsvergunning?

Artikel 10, lid 1, onder a 1° en artikel 10, lid 3, onder b, 1° en c Wav.

In principe vervallen alle oprichtingsvergunningen binnen of in een zone van 250 meter rond kwetsbare gebieden (artikel 10 lid 1 onder a 1°). Er is één uitzondering, namelijk voor bedrijven die op 8 december 2000 onder het besluit melkrundveehouderijen of het besluit akkerbouwbedrijven vielen en na 8 december 2000 een oprichtingsvergunning hebben gekregen. Deze vergunningen vervallen in bepaalde gevallen niet. Welke situaties dat zijn, zijn dezelfde als voor het verlenen van een nieuwe vergunning op grond van de Wav. Zie de paragrafen 5.2.2, 5.2.3 en 5.2.4.

In tegenstelling tot de normale regeling, is hier de datum van 8 december 2000 bepalend. Het moet of gaan om een melkrundveehouderij die op die datum onder het besluit melkrundveehouderijen viel (artikel 10, lid 3, onder c) of om een akkerbouwbedrijf dat op die datum onder het besluit akkerbouwbedrijven viel. Ook bij het bepalen van het ammoniakplafond (de gecorrigeerde ammoniakemissie of de vergunde ammoniakemissie als die lager is) moet worden uitgegaan van het veebestand dat op 8 december 2000 aanwezig mocht zijn (artikel 10, lid 3, onder b 1°).

⁴¹ Zie voor een definitie van melkrundveehouderij paragraaf 5.1.

III Is er in de veranderings- of revisievergunning sprake van een toename in het aantal dieren van één of meer diercategorieën ten opzichte van de vergunde situatie op 8 december 2000?

Artikel 10, lid 1, onder a 2° Wav.

Als er geen toename is van het aantal dieren in één of meer diercategorieën vergeleken met de vergunde situatie op 8 december 2000, dan vervalt de vergunning niet. Ook al neemt de ammoniakemissie toe. Zie paragraaf 4.2 en 5.3.1.

Is er wél sprake van meer dieren in een diercategorie, ga dan naar IV als het een bedrijf is *dat op 8 december 2000 een melkrundveehouderij met een geldige vergunning was*. Ga anders naar V.

IV Betreft het een veranderings- of revisievergunning voor een bedrijf dat op 8 december 2000 een melkrundveehouderij met een geldige vergunning was?

Artikel 10, lid 3, onder b en c Wav.

Een veranderings- of revisievergunning voor een melkrundveehouderij⁴¹ die op 8 december 2000 reeds bestond en een geldige vergunning had, vervalt in bepaalde gevallen niet. Welke situaties dat zijn, zijn dezelfde als voor het verlenen van een nieuwe vergunning voor een melkrundveehouderij op grond van de Wav. Zie 5.3.1, 5.3.2 en 5.3.3.

Ook hier is de datum van 8 december 2000 bepalend. Op die datum moest het bedrijf een melkrundveehouderij met geldige vergunning zijn. Ook gaat het bij het berekenen van het ammoniakplafond om het aantal dieren in één of meer diercategorieën waarvoor op 8 december 2000 een geldige vergunning aanwezig was.

V Gaat het om een uitbreiding ten opzichte van de vergunde situatie op 8 december 2000 in dieren waarvoor geen ammoniakplafond geldt, (dus uitsluitend paarden, schapen, dieren die biologisch worden gehouden en/of dieren ten behoeve van natuurbeheer)?

Artikel 10, lid 3, onder d, e en f Wav.

Zo ja, dan vervalt de vergunning niet. In deze in de Rav genoemde diercategorieën kan wat betreft ammoniakemissie uit dieren blijven onbeperkt worden uitgebreid. Zie paragraaf 4.2.1.

Gaat het om een toename van (ook) andere diercategorieën, ga dan verder met VI.

VI Is de vergunde ammoniakemissie lager dan of gelijk aan het ammoniakplafond dat op basis van de vergunde situatie op 8 december 2000 gold?

Artikel 10, lid 1 en artikel 10, lid 3, onder b Wav.

Is de vergunde ammoniakemissie gelijk aan of lager dan het te berekenen ammoniakplafond, dan vervalt de vergunning niet. Zie voor de berekening paragraaf 4.2.2. Bij het berekenen van het ammoniakplafond moeten ook de stappen 5 en 6 gewoon gezet worden. Dit betekent dat als de op 8 december 2000 nog vergunde ammoniakemissie lager is dan de op basis van de op 8 december 2000 vergunde situatie berekende gecorrigeerde ammoniakemissie, de vergunde ammoniakemissie het ammoniakplafond is. Is de ammoniakemissie van de vergunning hoger dan het ammoniakplafond op basis van 8 december 2000, dan vervalt de vergunning.

8.3 Wat te doen als de vergunning is vervallen?

Met de vorige paragraaf heeft u kunnen bepalen of de vergunning op het moment van in werking treden van het besluit huisvesting van rechtswege vervalt. Het besluit huisvesting zal naar verwachting in het najaar 2002 in werking treden.

Als een vergunning inderdaad is vervallen, kan de veehouder binnen 12 weken een nieuwe aanvraag indienen. Als de veehouder binnen deze termijn een nieuwe aanvraag indient, kan het bedrijf legaal in werking blijven tot 8 weken na de inwerkingtreding van de nieuwe vergunning. Bovendien kan het bedrijf dan aanspraak maken op het veebestand dat vergund was op 8 december 2000. De veehouder kan ook ná de 12 weken een aanvraag indienen, maar dan regelt de Wav niet dat het bedrijf legaal in werking kan blijven. Bovendien kan dan ook niet teruggevallen worden op het veebestand dat vergund was op 8 december 2000.

Vanwege de grote gevolgen voor de veehouder, wordt geadviseerd om de veehouder per brief te informeren over het van rechtswege vervallen van de vergunning en over de mogelijkheid om binnen 12 weken een nieuwe aanvraag in te dienen. Is de veehouder van mening dat de vergunning niet vervallen is, dan kan ze dit bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State aanklaarten in een beroepsprocedure tegen een door het bevoegd gezag te nemen handhavingsbesluit.

Als het bedrijf een nieuwe aanvraag indient, moet de gemeente een besluit nemen op de ingediende aanvraag.

Artikel 10, lid 4 Wav

In afwijking van artikel 8.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer mag een veehouderij dan wel een verandering van de veehouderij waarvoor de vergunning is vervallen op grond van het eerste lid, dan wel waarvoor de rechtsgevolgen van de melding en de verklaring zijn vervallen op grond van het tweede lid, overeenkomstig die vergunning of melding in werking worden gehouden tot twaalf weken na het tijdstip van het vervallen van de vergunning of van de rechtsgevolgen van de melding en de verklaring, en indien binnen deze termijn een aanvraag om de voor de bedoelde oprichting of verandering van de veehouderij vereiste vergunning is ingediend, vervolgens tot acht weken na het tijdstip waarop de beschikking op die aanvraag in werking is getreden.

De gemeente moet aan de hand van artikel 10 lid 4, 5 en 6 Wav, beoordelen of de nieuwe vergunning verleend kan worden. Deze beoordeling komt vrijwel geheel overeen met de toets voor nieuwe aanvragen zoals beschreven in hoofdstuk 4 en 5. Het belangrijkste verschil is dat bij de beoordeling uitgegaan moet worden van het veebestand dat op 8 december 2000 vergund was. Het op die datum vergunde veebestand is uitgangspunt voor het berekenen van het ammoniakplafond. Bovendien kan het bedrijf altijd weer vergunning krijgen voor de diercategorieën en -aantallen die op die datum vergund waren.

8.4 Hoe om te gaan met 8.19-meldingen?

Ook voor geaccepteerde meldingen op grond van artikel 8.19 Wm geldt dat vervallen van de rechtsgevolgen mogelijk is. De rechtsgevolgen van geaccepteerde meldingen vervallen als de melding niet geaccepteerd had kunnen worden op grond de Wav. De anticipatieregeling heeft betrekking op meldingen gedaan op of na 8 december 2000 waarop de verklaring is afgegeven voor de inwerkingtreding van de Wav.⁴²

Bij het beoordelen of van vervallen sprake is bij 8.19-meldingen, geldt precies dezelfde toetsing als voor het bepalen of de vergunning vervalt. U kunt de verklaring dus op dezelfde manier toetsen als in paragraaf 8.2 staat beschreven.

Als van vervallen sprake is, heeft het indienen van een nieuwe melding geen zin. Artikel 10 lid 4 Wav geeft namelijk als enige mogelijkheid het aanvragen van een nieuwe vergunning. Dit is in lijn met artikel 8 Wav, dat bepaalt dat toename van het aantal dieren in één of meer diercategorieën nooit gemeld kan worden. Ook bij het vervallen van de geaccepteerde melding geldt, dat als een nieuwe vergunningsaanvraag binnen 12 weken na het vervallen wordt ingediend, de veehouderij legaal in werking kan blijven. Hoe u kunt beoordelen of de nieuwe vergunning verleend kan worden, staat beschreven in paragraaf 8.3.

⁴² Meldingen van vóór 1 oktober 2000 werden niet afgedaan met een Awb-besluit. De rechtsgevolgen van zulke meldingen traden van rechtswege in (als de melding terecht was).

Samenvatting

- Onherroepelijke vergunningen die zijn aangevraagd op of na 8 december 2000 en zijn verleend voor de in werking treding van de Wet ammoniak en veehouderij en onherroepelijk zijn geworden, vervallen bij het inwerking-treden van het besluit huisvesting als ze op grond van de Wav niet verleend hadden kunnen worden.
- De situaties waarin de vergunning vervalt, komen vrijwel overeen met de normale toets voor het verlenen van vergunningen onder de Wav zoals beschreven in hoofdstuk 4 en 5. De toets bij de anticipatieregeling is echter gekoppeld aan de datum van 8 december 2000.
- Vervalt de vergunning en vraagt de veehouder binnen 12 weken na het vervallen een nieuwe vergunning aan, dan mag het bedrijf legaal in werking blijven tot 8 weken nadat het besluit op de nieuwe aanvraag in werking is getreden.
- Voor meldingen op grond van 8.19 Wm geldt een vergelijkbare regeling. Deze kunnen eveneens vervallen. In dat geval kan niet opnieuw gemeld worden. Het bedrijf zal een vergunning moeten aanvragen.

9 Overgangsrecht

Naast de anticipatieregeling (zie hoofdstuk 8) kent de Wav nog een specifieke overgangsbepaling. Deze bepaalt welk recht de gemeente moet toepassen bij het nemen van een besluit op vergunningaanvragen. Aanvragen die zijn ingediend vóór 8 december 2000, moeten beoordeeld worden met de Iav (artikel 10, lid 9 Wav). Dit wordt in paragraaf 9.1 behandeld. Daarnaast kent ook de anticipatieregeling zelf een tweetal overgangsbepalingen. Deze overgangsbepalingen regelen met welk recht de afhandeling van beroep moet geschieden. De eerste gaat over beroep tegen vergunningbesluiten op aanvragen van op of na 8 december 2000 (artikel 10, lid 7 Wav). Hierop wordt ingegaan in paragraaf 9.2. De tweede gaat over beroep tegen acceptatiebesluiten op 8.19-meldingen als de melding is ingediend op of na 8 december 2000 (artikel 10 lid 8 Wav). Dit komt aan de orde in paragraaf 9.3.

9.1 Lopende vergunningaanvragen van vóór 8 december 2000

Artikel 10, lid 9 Wav

Indien de aanvraag van een vergunning voor een veehouderij is ingediend vóór 8 december 2000 blijft het voor dat tijdstip geldend recht van toepassing tot het tijdstip waarop de beschikking op de aanvraag onherroepelijk is geworden.

In de meeste gevallen zal de gemeente bij de inwerking-treding van de Wav reeds beslist hebben op vergunningaanvragen die dateren van vóór 8 december 2000. Echter, dit zal niet altijd het geval zijn.

Het kan voorkomen dat om de een of andere reden de aanvraag is blijven liggen en er na inwerking-treding van de Wav nog op moet worden besloten. Ook kan het zijn dat er beroep is ingesteld tegen het vergunningbesluit en het besluit wordt vernietigd. De aanvraag herleeft dan en dateert van vóór 8 december 2002.

Artikel 10, lid 9 gaat over dit soort situaties. Aanvragen die zijn ingediend vóór 8 december 2000 en waarop nog geen besluit is genomen op het moment van inwerking-treding van de Wav, moeten worden afgehandeld met de Iav en Uav zoals die golden op 8 december 2000. Dat wil zeggen:

- De Iav met als laatste aanpassing Staatsblad 1999, nr. 316 (verlenging einde legalisering);
- De Uav met als laatste aanpassingen Staatscourant 9 mei 2000, nr 89 (zonder bijlage 4) en Staatscourant 31 mei 2000, nr 105 (bijlage 4 + inwerking-treding). Dit is overigens niet de meest recente versie van de

Uav, die nog op 15 december 2000 is aangepast in Staatscourant 244, met een rectificatie op 28 december 2000 in Staatscourant nr. 251V. Deze laatste wijzigingen tellen in beginsel dus niet mee voor het bepalen wat het geldende recht was op 8 december 2000.

Als er op 8 december 2000 nog een geldig ARP was, hoort dit bij het toetsingskader. Dat de gemeente eventueel later het ARP nog heeft ingetrokken, doet hieraan niets af.

De Iav en de Uav blijven het toetsingskader tot het moment dat het besluit onherroepelijk is. Een vergunningbesluit is onherroepelijk:

- Op de dag na de dag waarop de beroepstermijn is verstreken en er geen beroep is ingediend (art. 20.3 Wm), of;
- Op het moment dat de Afdeling bestuursrechtspraak het besluit bevestigt, of;
- Op het moment dat het beroepschrift wordt ingetrokken (bepalend is de brief van de Afdeling aan het bevoegd gezag).

De Wav bepaalt niet hoe de Afdeling deze vergunningen in beroep zal gaan toetsen. Normaal gesproken wordt een beroep afgedaan met het recht zoals dat gold op het moment van het nemen van het besluit (ex tunc). In dit geval zouden dat de Iav en Uav zijn zoals die golden op 8 december 2000. Aangezien de Iav het toetsingskader is, gaat het dan om de ligging van de veehouderij ten opzichte van voor verzuring gevoelig gebied (de 3000-meter zone van de Iav). Of dat ook als kwetsbaar gebied aangemerkt wordt, is in eerste instantie niet relevant. Wel wordt dit belangrijk als aan de Wav getoetst wordt. Het zou namelijk zo kunnen zijn dat een vergunning vernietigd zou moeten worden omdat hij niet voldoet aan de Iav, terwijl de vergunning mogelijk wel verleend zou kunnen worden met de Wav. Mogelijk zal in zo'n situatie de Afdeling ervoor kiezen om het vergunningbesluit toch direct te toetsen aan de Wav. Dan is uiteraard de ligging ten opzichte van kwetsbaar gebied relevant. Ook als de Afdeling zelf de vergunning weigert, of als de veehouder na vernietiging van het besluit de aanvraag door een nieuwe aanvraag vervangt, is de ligging ten opzichte van kwetsbaar gebied relevant aangezien de Wav dan wel het toetsingskader is. Als de vergunning niet op grond van de Iav verleend kan worden, maar wel op grond van de Wav, kan de veehouder het beste worden geadviseerd een nieuwe aanvraag in te dienen.

Voorbeeld

Een aanvraag voor een oprichtingsvergunning voor 350 varkens wordt ingediend op 1 december 2000. De inrichting ligt op 100 meter van een voor verzuring gevoelig gebied. De gemeente verleent op 1 juni 2001 de vergunning met toepassing van de lav. Er wordt beroep ingesteld en de vergunning wordt in juli 2002 vernietigd met toepassing van de lav. De vergunningaanvraag resteert en bij het opnieuw beslissen op de aanvraag moet de gemeente de lav toepassen.

Ondanks het feit dat de vergunning onder de Wav (die inmiddels geldt) wellicht niet verleend zou kunnen worden, krijgt de veehouder de vergunning mogelijk wel op grond van de lav. Overigens kan het omgekeerde ook het geval zijn: de vergunning kan niet verleend worden op grond van de lav, maar wel op grond van de Wav. In dat geval is het verstandig de veehouder te adviseren om een nieuwe aanvraag in te dienen.

9.2 Lopende beroepszaken tegen 'anticipatie'-vergunningen

Artikel 10, lid 7 Wav

Het eerste lid is niet van toepassing, indien tegen een vergunning als bedoeld in dat lid binnen de daarvoor gestelde termijn beroep is of wordt ingesteld. Het beroep wordt afgedaan met inachtneming van het bij of krachtens deze wet bepaalde.

Dit artikel bepaalt hoe beroep tegen vergunningbesluiten die zijn aangevraagd op of na 8 december 2000 en die zijn verleend voor het in werking treden van de Wav, moet worden afgehandeld.

Als de aanvraag is ingediend op of na 8 december 2000 en het vergunningbesluit is genomen in werkingtreding van de Wav, moet de Afdeling in bepaalde gevallen een beroep afhandelen aan de hand van de Wav. Namelijk indien de veehouderij in of binnen 250 meter van kwetsbaar gebied ligt en er bovendien sprake is van een toename van het aantal dieren in een diercategorie.

Deze vergunningen vervallen dus niet van rechtswege. De reden is dat de wetgever de beroepsprocedure niet wilde doorkruisen. Door de bepaling dat de Afdeling een dergelijk beroep moet afhandelen met toepassing van de Wav, wordt een vergelijkbaar effect bereikt als met de anticipatieregeling.

Voor zover tegen dergelijke vergunningen geen beroep is ingesteld, kunnen ze wel van rechtswege vervallen. Zie paragraaf 8.2.

9.3 Lopende beroepszaken tegen 'anticipatie'-meldingen 8.19 Wm

Artikel 10, lid 8 Wav

Het zevende lid is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot een melding als bedoeld in het tweede lid.

Dit artikel bepaalt hoe een beroep tegen 8.19-meldingen die gedaan zijn op of na 8 december 2000⁴³ en geaccepteerd zijn voor 1 april 2002, moet worden afgehandeld.

Als de melding is ingediend op of na 8 december 2000, het acceptatiebesluit is genomen voor 1 april 2002, 1 april 2002, de veehouderij in of binnen 250 meter van kwetsbaar gebied ligt en er een toename is van het aantal dieren van een diercategorie, moet de Afdeling een tegen het besluit ingesteld beroep afhandelen met toepassing van de Wav. De melding is dus beoordeeld met de lav (of, na 1 januari 2002, met de Wm), doch het beroep wordt afgehandeld met toepassing van de Wav.

De rechtsgevolgen van dit acceptatiebesluit vervallen dus, in afwijking van de anticipatieregeling zoals die in hoofdstuk 8 is beschreven, niet van rechtswege.

Het beroep tegen acceptatiebesluiten op meldingen die zijn ingediend vóór 8 december 2000, wordt in principe afgehandeld met de lav. Dit is niet specifiek in de Wav geregeld, maar eenzelfde redenatie zou gevolgd kunnen worden als in paragraaf 9.1 staat beschreven.

Samenvatting

- De Wav bevat naast de anticipatieregeling één specifieke overgangsbepaling.
- De gemeente moet vergunningaanvragen die zijn ingediend vóór 8 december 2000, beoordelen met de lav en de Uav zoals die golden op 8 december 2000. De Wav bepaalt niet hoe de Afdeling deze vergunningbesluiten beoordeelt.
- Daarnaast bevat de anticipatieregeling zelf ook nog twee overgangsbepalingen.

Als de vergunningaanvraag is ingediend op of na 8 december 2000, er voor de inwerkingtreding van de Wav op is besloten, het bedrijf in of binnen 250 meter van kwetsbaar gebied ligt en er sprake is van een toename van het aantal dieren in een diercategorie, dan wordt het beroep afgehandeld met de Wav. Bij strijdigheid met de Wav zal de ABRvS de vergunning waarschijnlijk vernietigen. Ditzelfde geldt voor meldingen op grond van artikel 8.19 Wm.

⁴³ Op meldingen gedaan voor 8 december 2000, is artikel 10 lid 8 niet van toepassing. Voor deze meldingen regelt de Wav niets. Gaat het om een melding van voor 1 oktober 2000, dan is het oude artikel 8.19 Wm van toepassing: de rechtskracht van die meldingen volgde uit de Wm, en niet uit een acceptatiebesluit. Er is dus ook geen beroep mogelijk. Voor meldingen gedaan tussen 1 oktober 2000 en 8 december 2000, is niet duidelijk hoe deze beoordeeld moeten worden door de gemeente, noch hoe de Afdeling deze in beroep zal toetsten. Wellicht kan een zelfde redenatie als in § 9.1 gevolgd worden, namelijk dat de gemeente voor het beoordelen van deze meldingen de lav en Uav van 8 december moet toepassen. Ook is onduidelijk hoe de Afdeling het beroep zal afhandelen: wellicht dat de Afdeling in eerste instantie toetst aan de lav. Mocht in die toets melden niet mogelijk blijken zijn, dan zou de Afdeling de melding kunnen beoordelen met de Wav (en dus het acceptatiebesluit vernietigen als er uitbreiding in één of meer diercategorieën plaatsvindt binnen (de zone rondom) kwetsbaar gebied, zie artikel 8 Wav). Een en ander weer analoog aan hetgeen beschreven is in § 9.2.

Bijlage 1

Casussen

Casus 1

Een veehouderij heeft een oprichtingsvergunning van 4 december 1994 voor 500 vleesvarkens traditioneel. (overige bedrijven: hokoppervlak < 0,8 m² per varken) en 8.000 scharrel legkippen (grondhuisvesting van legrassen (1/3 strooiselvloer + 2/3 roostervloer)). In 1995 is de kippenstal in gebruik genomen. In 1996 wordt de varkensstal in gebruik genomen. Het bedrijf ligt op 200 meter van een kwetsbaar gebied. Het bedrijf heeft begin juni 2001 een revisievergunning gevraagd voor uitbreiding van de bestaande vleesvarkensstal tot een stal voor 800 vleesvarkens. De stal wordt bovendien voorzien van een systeem met een biologische luchtwasser (hokoppervlak groter dan 0,8 m²/dier). Wat betreft de scharrellegkippen vinden er geen wijzigingen plaats. Deze vergunning is op 15 december 2001 verleend.

Vraag

Komt deze vergunning te vervallen op grond van artikel 10 Wav?

Antwoord

Deze vraag zal pas definitief kunnen worden beantwoord met de inwerkingtreding van het besluit huisvesting. Aangezien de aanvraag dateert van na 8 december 2000, de inrichting is gelegen binnen 250 meter van een kwetsbaar gebied en er sprake is van een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën (namelijk de vleesvarkens) zal deze vergunning naar verwachting wel op grond van artikel 10 Wav komen te vervallen met de in werking treding van het besluit huisvesting, Zoals beschreven in hoofdstuk 8 komt de vergunning echter niet te vervallen indien de vergunning niet meer emissie veroorzaakt dan de gecorrigeerde ammoniakemissie van de dieren aantallen en diercategorieën die op 8 december 2000 op grond van een geldige vergunning aanwezig mochten zijn. De wijze waarop die gecorrigeerde ammoniakemissie wordt bepaald is omschreven in paragraaf 4.2.2. De stapsgewijze aanpak die daarin is aangehouden zullen we hier ook volgen.

Berekening gecorrigeerde ammoniakemissie

Stap 1

Voor welke dieraantallen en diercategorieën is er op 8 december 2000 een geldige vergunning?

In 1993 zijn vergund:

- 500 vleesvarkens stalsysteem
D 3.4.1 overige bedrijven, emissiefactor 2,5 kg NH₃/dierplaats;
- 8.000 scharrel legkippen stalsysteem
E 2.7 grondhuisvesting, emissiefactor: 0,315 kg NH₃/dierplaats.

De vergunde stallen zijn binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning gerealiseerd en in gebruik genomen.

Stap 2

De ammoniakemissie van de vergunde diercategorieën waar het besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde voor bevat.

Voor zowel vleesvarkens als scharrellegkippen zijn in het besluit huisvesting maximale emissiewaarden opgenomen. Deze stap kan dus overgeslagen worden.

Stap 3

De ammoniakemissie van de (resterende) vergunde diercategorieën waar het besluit huisvesting wel maximale emissiewaarde voor bevat.

• 500 varkens x 1,2	600 kg NH ₃
• 8000 kippen x 0,125*	1.000 kg NH ₃
Totaal	1.600 kg NH₃

* Hierbij wordt er van uitgegaan dat er geen sprake is van een biologische productiemethode.

Stap 4

Tel de uitkomst van stap 2 en 3 op.

- 1600 kg NH₃, dit is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Stap 5

De vergunde ammoniakemissie op 8 december 2000.

• 500 varkens x 2,5	1250 kg NH ₃
• 8000 kippen x 0,315	2520 kg NH ₃
Totaal	3770 kg NH₃

Stap 6 ➡

Stap 6

Vergelijk de vergunde emissie van stap 5 met de gecorrigeerde ammoniakemissie van stap 4.

De laagste van deze twee is bepalend voor de ammoniakemissie die in de nieuwe situatie maximaal is toegestaan.

De laagste waarde is de gecorrigeerde ammoniakemissie van stap 4:

- dus 1600 kg NH₃

Waarvoor is de vergunning verleend?

De vergunning is op 15 december 2001 verleend voor:

- 800 vleesvarkens in stalsysteem D 3.2.8.2, emissiefactor: 1,1 kg NH₃/dierplaats.
- 8.000 scharrel legkippen stalsysteem E 2.7, emissiefactor: 0,315 kg NH₃/dierplaats.

• 800 varkens x 1,1	880 kg NH ₃
• 8000 kippen x 0,315	2520 kg NH ₃
Totaal	3400 kg NH₃

Conclusie

De aangevraagde situatie overschrijdt het ammoniakplafond met 1800 kg NH₃. Indien deze vergunning is verleend dan zal hij met de in werking treding van het besluit huisvesting op grond van artikel 10 Wav komen te vervallen.

Casus 2

Melkrundveehouderij met een vergunning uit 1984 voor 60 koeien en 42 jongvee. Het bedrijf is in 1991 onder de reikwijdte van het besluit melkrundveehouderijen gaan vallen. Onder de amvb zijn maximaal 80 koeien en 56 jongvee gehouden, hetgeen ook is gemeld.

Eind 2002 wordt een grote propaangastank bijgeplaatst, waardoor het bedrijf vergunningplichtig wordt. Het bedrijf is gelegen binnen een zone van 250 meter van een kwetsbaar gebied.

Vraag

Waar kan het bedrijf wat betreft ammoniakemissie vergunning voor krijgen?

Antwoorden**Optie 1**

Vergunning voor hetzelfde aantal dieren als onder de amvb

Het bedrijf kan vergunning krijgen, voor de dieren die overeenkomstig de betrokken amvb onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht aanwezig mochten zijn (artikel 5 lid 1 onder a Wav). Het veebestand dat op de melding is aangegeven is hierbij bepalend. (zie tevens paragraaf 5.2.2).

Aangezien hier (terecht) een melding is gedaan voor 80 koeien en 56 jongvee mag dit veebestand ook op grond van dit artikel gehouden worden.

Daarnaast kan het bedrijf ook altijd onbeperkt uitbreiden met extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze worden gehouden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

Optie 2

Vergunning voor een ander veebestand binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie

Op grond van dit artikel mogen er meer of andere dieren, worden gehouden zolang de ammoniakemissie maar niet méér bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht op grond van de melding zou mogen veroorzaken, indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarden. De gecorrigeerde ammoniakemissie dus (§ 5.2.4).

De gecorrigeerde ammoniakemissie wordt hierbij berekend aan de hand van vier stappen.

Stap 1

Welke dieraantallen en diercategorieën mochten er onder het besluit gehouden worden.

- Op grond van de melding mochten er 80 koeien en 56 jongvee gehouden worden.

Stap 2

Wat is de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde voor bevat.

- 56 stuks jongvee $\times 3,9 = 218,4 \text{ kg NH}_3$

Stap 3

Wat is de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting wel maximale emissiewaarde voor bevat.

- 80 melkkoeien $\times 9,5 = 760 \text{ kg NH}_3$

Stap 4

Tel de emissies van stap 2 en stap 3 bij elkaar op. De uitkomst is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

- $218,4 + 760 = 978,4 \text{ kg NH}_3$

Zolang dit emissieplafond niet wordt overschreden zouden de diercategorieën binnen dit emissieplafond op grond van dit artikel in principe omgewisseld kunnen worden.

Ook hierbij geldt dat het bedrijf daarnaast ook altijd onbeperkt kan uitbreiden met extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze worden gehouden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

Optie 3

Extra melkrundvee boven het eerder gemelde aantal dieren

Een andere optie is dat uitsluitend uitgebreid wordt in melkrundvee. Indien uitsluitend in melkrundvee uitgebreid wordt kan vergunning verleend worden voor extra melkrundvee boven het aantal dat onder de amvb werd gehouden. De emissie van de gehele inrichting mag door de uitbreiding niet boven de emissie van 110 stuks melkvee en 77 stuks jongvee, gerekend met de maximale emissiewaarde, uitkomen (artikel 5 lid 1 c Wav).

Op grond van de huidige Rav is dit:

- $(110 \times 9,5) + (77 \times 3,9) = 1345,3 \text{ kg NH}_3$

Zie paragraaf 5.2.3.

Aangezien de uitbreiding uitsluitend melkrundvee mag betreffen, kan een dergelijke vergunningaanvraag niet gecombineerd worden met uitbreidingen in andere diercategorieën. Ook mag er niet uitgebreid worden met extra paarden, schapen, dieren die op biologische wijze worden gehouden en dieren die in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden gehouden.

Casus 3

Een veehouderij heeft een geldige vergunning voor 100 vleesvarkens in een traditionele huisvesting met een hokoppervlak $> 0,8 \text{ m}^2$, 20 melkkoeien (overig huisvestingsysteem + beweiding), 14 stuks jongvee, 6 paarden (ouder dan 3 jaar), en 40 schapen. Het bedrijf ligt in de 250 meter zone rondom kwetsbaar gebied. Nadat de Wav in werking is getreden wil het bedrijf gaan uitbreiden.

Vragen

- 1 Met hoeveel varkens kan het bedrijf maximaal uitbreiden en onder welke voorwaarden?
- 2 Kan binnen diezelfde vergunning ook nog met schapen worden uitgebreid?
- 3 Met hoeveel koeien/jongvee kan het bedrijf maximaal uitbreiden en onder welke voorwaarden?

Antwoorden**1 Met hoeveel varkens kan het bedrijf uitbreiden en onder welke voorwaarden?****Berekening gecorrigeerde ammoniakemissie**

Het gaat hier om het houden van een ander diercategorie binnen de vergunde gecorrigeerde ammoniakemissie. Paragraaf 4.2.2 is hierop van toepassing. De berekening van de gecorrigeerde ammoniakemissie is als volgt:

Stap 1

Voor welke dieraantallen en diercategorieën is er een geldige vergunning?

- Er is een geldige vergunning aanwezig voor 100 varkens in een traditionele huisvesting met een hokoppervlak $> 0,8 \text{ m}^2$, 20 melkkoeien, 14 stuks jongvee, 6 paarden, en 40 schapen.

Stap 2

Wat is de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde voor bevat ?

• 14 jongvee $\times 3,9$	54,6 kg NH ₃
• 6 paarden $\times 5$	30 kg NH ₃
• 40 schapen $\times 0,7$	28 kg NH ₃
Totaal	112,6 kg NH₃

Stap 3

Wat is de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting wel maximale emissiewaarde voor bevat.

• 100 varkens traditioneel $100 \times 1,2$	120 kg NH ₃
• 20 melkkoeien $20 \times 9,5$	190 kg NH ₃
Totaal	310 kg NH₃

Stap 4

Tel de emissies van stap 2 en stap 3 bij elkaar op.

- $112,6 + 310 = 422,6$ kg NH_3
Dit is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Stap 5

Wat is de vergunde ammoniakemissie?

• 100 vleesvarkens x 3,5 (> 0,8 m ²)	350 kg NH_3
• 20 melkkoeien x 9,5	190 kg NH_3
• 14 jongvee x 3,9	54,6 kg NH_3
• 6 paarden x 5	30 kg NH_3
• 40 schapen x 0,7	28 kg NH_3
Totaal	652,6 kg NH_3

Stap 6

Vergelijk de vergunde emissie van stap 5 met de emissie van stap 4. De laagste van deze twee is bepalend.

- De laagste waarde is de waarde van stap 4, dus de gecorrigeerde ammoniakemissie van **422,6 kg NH_3** . Deze emissie zou in zijn geheel kunnen worden omgezet naar een ander diercategorie (zoals varkens).

Alhoewel in de Wav verder geen randvoorwaarden zijn opgenomen ten aanzien van de huisvesting van deze varkens moet bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wel rekening worden gehouden met het alara-beginsel op grond van art. 3 lid 3 Wav en artikel 8.11 Wm. Indien de beslissing wordt genomen nádat het besluit huisvesting in werking is getreden dan dienen de nieuw te bouwen varkens stal(len) te voldoen aan de maximale emissiewaarden opgenomen in dit besluit.

2 Kan in diezelfde vergunning ook nog met schapen worden uitgebreid?

Ja, in diezelfde vergunning kan, mits natuurlijk aangevraagd, ook nog met een onbeperkt aantal schapen worden uitgebreid (zie artikel 7 lid 1c).

N.B. De ammoniakemissie afkomstig van de uitbreiding met deze schapen mag vervolgens niet meer worden gebruikt om hiervoor in de plaats een andere diercategorie te gaan houden. (zie artikel 7 lid 2 Wav).

3 Met hoeveel koeien /jongvee kan het bedrijf maximaal uitbreiden en onder welke voorwaarden?

Op grond van artikel 7 lid 1 b mag een veehouderij die onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Iav een melkrundveehouderij was, met uitsluitend melkrundvee uitbreiden tot een totaal van (110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee x de maximale emissiewaarde =) 1345,3 kg NH_3 voor de gehele inrichting. Paragraaf 5.3.2 is hierop van toepassing.

De vraag die hier beantwoord moet worden is of hier onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Iav sprake was van een melkrundveehouderij. Aangezien hier slechts 20 stuks melkvee en 14 stuks jongvee in de inrichting gehouden worden kan hier niet gesproken worden van een volwaardige (of belangrijke) neventak naast het aantal van 100 vleesvarkens. Er is hier dan ook geen sprake van een veehouderij die uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is voor het bedrijfsmatig houden van melkrundvee.

Er kan hier dan ook geen verdere uitbreiding met melkrundvee op grond van dit artikel plaatsvinden.

Wel kan natuurlijk binnen de gecorrigeerde ammoniakemissie zoals berekend onder 1. (extra) melkrundvee gehouden worden.

Casus 4

Een bedrijf heeft een vergunning uit 1997 voor 70 melkkoeien (in een grupstal), 49 stuks jongvee, 200 vleesvarkens (schuine putwand met metalen driekantroosters en een emitterend mestoppervlak groter dan 0,18 m² maar kleiner dan 0,27m²) en 100 ganzen.

Vragen

- Het bedrijf wil haar rundveetak uitbreiden. Met hoeveel rundvee kan uitgebreid worden, er van uitgaande dat in de varkens en ganzen niets verandert?
- Een jaar later wordt de rundveestapel wegens BSE geruimd. Het bedrijf besluit volledig over te stappen op varkens. Hoeveel varkens kunnen gehouden worden (vergunde ganzen blijven hetzelfde)?
- Drie jaar later zijn scharrel(leg)kippen met uitloop helemaal in. Hoeveel kippen zijn er mogelijk?
- Weer een jaar later worden computers verboden. Iedereen gaat weer met de ganzenveer schrijven. Hoeveel ganzen zijn er op het bedrijf maximaal mogelijk?

Antwoorden

1 Met hoeveel rundvee kan worden uitgebreid, ervan uitgaande dat in de varkens en ganzen niets verandert?

Een melkrundveehouderij kan op grond van artikel 7 lid 1 b Wav in uitsluitend melkrundvee uitbreiden tot een totaal van (110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee x de maximale emissiewaarde =) 1.345,3 kg NH₃ voor de gehele inrichting. Hierbij geldt wel de randvoorwaarde dat de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Iav een melkrundveehouderij was.

Aangezien hier sprake een vergund veebestand van 70 melkkoeien en 49 stuks jongvee kan hier gesproken worden van een volwaardige (of belangrijke) neventak naast het aantal van de 200 vleesvarkens en 100 ganzen.

De bestaande vergunning bestaat uit een ammoniakemissie van:

• 70 stuks melkvee x 4,3	301 kg NH ₃
• 49 stuks jongvee x 3,9	191,1 kg NH ₃
• 200 vleesvarkens x 1,4	280 kg NH ₃
• 100 ganzen x ...	
Totaal	772,1 kg NH₃

Uitgaande van het plafond van 1345,3 kg heb je naast je bestaande vergunning dus nog een ruimte van:

- 1345,3 kg - 772,1 kg = **573,2 kg NH₃**
waarmee er met melkvee / jongvee kan worden uitgebreid.

Indien al het melkvee in een grupstal wordt gezet dan is er ruimte om de inrichting verder uit te breiden met 81 melkkoeien (emissiefactor 4,3) en 57 stuks jongvee (emissiefactor 3,9).

In totaal kunnen er na de uitbreiding in de inrichting dus 81 + 70 = 151 melkvee op een grupstal, en 57 + 49 = 106 jongvee worden gehouden, naast de 200 varkens en 100 ganzen. Indien het bedrijf van de extra uitbreidingsmogelijkheid voor melkrundvee gebruik maakt, kan niet tegelijkertijd uitgebreid worden in andere diercategorieën. Ook niet in diercategorieën waar geen emissieplafond voor geldt.

2 Het bedrijf besluit hierna volledig over te stappen op varkens. Hoeveel varkens kunnen gehouden worden (vergunde ganzen blijven hetzelfde).

De melkrundveehouderij wil dus andere diercategorieën gaan houden binnen de vergunde gecorrigeerde ammoniakemissie. Paragraaf 5.3.1 gaat hier over.

Het berekenen van de gecorrigeerde ammoniakemissie

Stap 1

Voor welke dieraantallen en diercategorieën is er een geldige vergunning?

- Uit antwoord 1 blijkt dat er een geldige vergunning is voor in totaal 172 melkvee op een grupstal, 121 stuks jongvee, 200 vleesvarkens (emissiefactor 1,4) en 100 ganzen. Een deel van dat melkvee en dat jongvee is echter uitgebreid door gebruik te maken van artikel 7 lid 1 b Wav. Op grond van artikel 7 lid 2 mogen deze dieren niet meegenomen worden voor het bepalen van de ammoniakemissie die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding zou mogen veroorzaken.

Voor de berekening van de gecorrigeerde ammoniakemissie dient hier dus gerekend te worden met een veebestand van 70 melkvee, 49 jongvee, 200 varkens en 100 ganzen.

Stap 2

Wat is de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde voor bevat?

- Aangezien ganzen niet voorkomen in bijlage 1 van de Rav kunnen ze hier niet toegerekend worden tot een bepaalde diercategorie.
49 jongvee x 3,9 = 191,1

Stap 3

Wat is de ammoniakemissie van de diercategorieën waar het besluit huisvesting wel maximale emissiewaarden voor bevat.

• 70 melkvee x 9,5	665 kg NH ₃
• 200 varkens x 1,2	240 kg NH ₃
Totaal	905 kg NH₃

Stap 4 t/m 6 ➡

Stap 4

Tel de emissies van stap 2 en stap 3 bij elkaar op:

- $191,1 + 905 = 1096,1$ kg NH_3
Dit is de gecorrigeerde ammoniakemissie.

Stap 5

Wat is de vergunde ammoniakemissie?

- De bestaande vergunning heeft een emissie van $772,1$ kg NH_3 (zie antwoord 1).

Stap 6

Vergelijk de vergunde emissie van stap 5 met de gecorrigeerde ammoniakemissie van stap 4. De laagste van deze twee is van belang.

- De vergunde ammoniakemissie is lager dan de gecorrigeerde ammoniakemissie en dus bepalend: $772,1$ kg NH_3 . Deze ammoniakemissie kan omgezet worden in een ander diercategorie, bijvoorbeeld vleesvarkens.

Als het bedrijf op vleesvarkens wil overschakelen, kan er in totaal in de inrichting maximaal voor $772,1$ kg aan vleesvarkens worden gehouden. Indien bijvoorbeeld een groen labelstal met een spoelgotensysteem met rooster ($< 0,8\text{m}^2$) (D3.2.I3.1) wordt aangelegd met een emissiefactor van $1,2$, dan kunnen er met dit stalsysteem in de inrichting maximaal $772,1 \text{ kg} : 1,2 = 643$ vleesvarkens worden gehouden.

3 Drie jaar later zijn scharrel(leg)kippen met uitloop helemaal in. Hoeveel kippen zijn er mogelijk?

De berekening is grotendeels gelijk aan die bij antwoord 2.

Als het bedrijf op scharrelkippen in volièrehuisvesting (E2.11) wil overschakelen, kan er namelijk voor $772,1$ kg NH_3 aan kippen worden gehouden.

Uitgaande van een emissiefactor van $0,090$ bij dit stalsysteem E2.11 (bijlage 1 Rav), kunnen er in de inrichting maximaal $772,1 : 0,090 = 8579$ scharrelkippen worden gehouden.

Indien deze scharrel(leg)kippen overigens worden gehouden overeenkomstig de biologische productiemethoden, dan wordt die uitbreiding niet beperkt in aantallen. (zie hiervoor paragraaf 4.2.1)

n.b. Zowel bij antwoord 2 als bij antwoord 3 dient rekening te worden gehouden dat de te vergunnen huisvestingssystemen dienen te voldoen aan het besluit huisvesting en tot die tijd aan het alara beginsel van de Wm. (zie hiervoor hoofdstuk 6).

4 Weer een jaar later worden computers verboden. Iedereen gaat weer met de ganzenveer schrijven. Hoeveel ganzen zijn er op het bedrijf maximaal mogelijk?

Het bedrijf mag wat betreft ammoniak zoveel ganzen houden als gewenst, aangezien noch in het besluit huisvesting noch in bijlage 1 van de Rav (emissiefactoren voor ganzen staan).

Dat betekent dat ganzen geen diercategorie betreffen en er wat betreft de uitbreiding in aantal dieren geen beperkingen zijn.

Bijlage 2

Begrippenlijst

Ammoniakplafond

De ammoniakemissie waar een veehouderij indien een nieuwe vergunning aangevraagd wordt niet boven mag komen. Het ammoniakplafond is de gecorrigeerde ammoniakemissie, tenzij de reeds vergunde ammoniakemissie lager is dan de gecorrigeerde ammoniakemissie. In dat geval is de reeds vergunde ammoniakemissie het ammoniakplafond.

Bij veehouderijen die vanuit een amvb op grond van artikel 8.40 Wm vergunningplichtig worden is altijd de gecorrigeerde ammoniakemissie het ammoniakplafond

Diercategorie

Onder diercategorie wordt verstaan een diercategorie zoals opgenomen in bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij.

Dierenverblijf

Al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden. Hier valt ook een uitloop onder.

Ecologische hoofdstructuur

Ecologische Hoofd Structuur (EHS) als bedoeld in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/90, 21149, nrs 2–3) zoals deze is begrensd door het provinciaal bestuur, of voorzover deze begrenzing nog niet heeft plaatsgevonden, zoals deze is aangegeven in een plan als bedoeld in artikel 2a, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Emissiefactor

De ammoniakemissie per dierplaats zoals opgenomen in bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij of de door de minister van VROM vastgestelde bijzondere emissiefactor (proefstal).

Gecorrigeerde ammoniakemissie

De gecorrigeerde ammoniakemissie is de ammoniakemissie zoals die voor de uitbreiding vergund (of op grond van art. 8.40-amvb gemeld) is, maar waarbij voor de diercategorieën waarvoor het besluit huisvesting (of de Regeling ammoniak en veehouderij) een maximale emissiewaarde bevat, de emissie berekend wordt met toepassing van deze maximale emissiewaarde.

Maximale emissiewaarde

Alara-emissiewaarde zoals opgenomen in de bijlage van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij.

Tot de in werking treding van het besluit staan de maximale emissiewaarden in bijlage 2 van de Regeling ammoniak en veehouderij. Zolang de maximale emissiewaarden in de Regeling staan gelden ze niet als alaraignorm, maar uitsluitend als rekeneenheid om de gecorrigeerde ammoniakemissie te kunnen berekenen.

Melkrundveehouderij

Een veehouderij die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het bedrijfsmatig houden van melkrundvee.

Melkrundvee

1° Melkvee, met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat overwegend wordt gehouden voor de melkproductie met inbegrip van dieren die in de mestperiode worden gemolken, tijdens de lactatie worden gemest dan wel zijn drooggezet en worden afgemest, en 2° vrouwelijk vleesvee ouder dan 2 jaar met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat op een met melkvee vergelijkbare manier wordt gehouden voor de vleesproductie en het voortbrengen en zogen van kalveren.

Voor verzuring gevoelig gebied

Bossen, natuurterreinen en landschapselementen die op grond van de Uav als voor verzuring gevoelig zijn aan te merken.

Bijlage 3

Gebruikte afkortingen

ABRvS

Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State

alara

as low as reasonably achievable

amvb

Algemene Maatregel van Bestuur

Awb

Algemene wet bestuursrecht

besluit akkerbouwbedrijven

Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer

besluit huisvesting

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

besluit melkrundveehouderijen

Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer

besluit MER

Besluit milieu-effectrapportage 1994

EHS

Ecologische hoofdstructuur

lav

Interimwet ammoniak en veehouderij

MER

Milieu-effectrapportage

Rav

Regeling ammoniak en veehouderij

Uav

Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij

Wav

Wet ammoniak en veehouderij

Wm

Wet milieubeheer

Bijlage 4

Brief minister VROM d.d. 26 maart 2002

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Interne Postcode 625
Tel: 070.339.42.59
Fax: 070.339.12.89

Directoraat Generaal Milieubeheer
Directie Bodem, Water, Landelijk gebied
Afdeling Landbouw

Burgemeester en Wethouders van alle gemeenten

Uw kenmerk

Uw brief

Kenmerk

Datum

2002BWL/2002 027 327

26 maart 2002

Onderwerp

Informatie en advies over de nieuwe ammoniakwetgeving

Geacht College,

Hierbij informeer ik u over de stand van zaken en de verdere planning met betrekking tot de nieuwe ammoniakwetgeving. Tevens adviseer ik u in deze brief over de wijze van behandeling van vergunningaanvragen voorafgaand aan de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving. De strekking van mijn advies is om bij de besluitvorming over dergelijke aanvragen reeds zoveel mogelijk uit te gaan van de normen in de nieuwe ammoniakwetgeving. Hierna wordt een en ander voor de verschillende onderdelen van de nieuwe wetgeving toegelicht. Eerst voor de Wet ammoniak en veehouderij, die naar verwachting medio april in werking zal treden. Vervolgens voor het toekomstige Besluit ammoniakemissie huisvesting en de daarmee samenhangende wijzigingen van het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer en het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer, die pas later dit jaar in werking zullen kunnen treden. Voorts wordt in deze brief ingegaan op het communicatietraject dat bij de invoering van de nieuwe ammoniakwetgeving is voorzien, in het bijzonder ten aanzien van de verdere informatievoorziening en ondersteuning van de gemeenten. In de bijlage bij deze brief wordt de inhoud van de Wet ammoniak en veehouderij en de bijbehorende uitvoeringsregeling op hoofdlijnen weergegeven.

Wet ammoniak en veehouderij

Het huidige ammoniakbeleid is vooral gericht op het terugdringen van ammoniakemissies door het toepassen van emissiereducerende maatregelen. Het toekomstige Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij, dat hierna aan de orde komt, zal daarbij een belangrijk instrument zijn. Daarnaast wordt ter bescherming van de kwetsbare natuur een aanvullend zoneringsbeleid gevoerd. De Wet ammoniak en veehouderij vormt de uitwerking van dit aanvullend beleid.

Op 29 januari jl. heeft de Eerste Kamer ingestemd met deze wet. De tekst van de Wet ammoniak en veehouderij is inmiddels gepubliceerd in het Staatsblad (nummer 93) en is ter kennisneming bij deze brief gevoegd. Vanwege de werking van de Tijdelijke referendumwet kon de nieuwe wet nog niet direct in

Bijlagen

Bijlage Hoofdlijnen nieuwe ammoniakwetgeving

BWL/2002 027 327

26 maart 2002

2

in werking treden. Inmiddels is vastgesteld dat er geen raadgevend referendum over de Wet ammoniak en veehouderij zal plaatsvinden.

De inwerkingtreding zal worden geregeld bij een afzonderlijk Koninklijk Besluit, dat eveneens in het Staatsblad zal worden gepubliceerd. Inwerkingtreding van de Wet ammoniak en veehouderij is momenteel voorzien voor medio april. Gelijkijdig met de wet zal ook de bijbehorende uitvoeringsregeling, de Regeling ammoniak en veehouderij, van kracht worden. Het is de bedoeling deze regeling zo spoedig mogelijk in de Staatscourant te publiceren.

Advies

Nu de Interimwet ammoniak en veehouderij per 1 januari is vervallen, geldt de Wet milieubeheer thans óók voor de beoordeling van het aspect ammoniak. Ik adviseer u echter om bij nog te nemen beslissingen over vergunningaanvragen reeds zoveel mogelijk rekening te houden met de nieuwe Wet ammoniak en veehouderij.

In relatie tot de datum van de aanvraag kunnen zich 3 situaties voordoen:

- *Nieuwe aanvragen. In deze situatie dient beoordeling op basis van de Wet ammoniak en veehouderij uitgangspunt te zijn. Gezien de duur van de vergunningprocedure, zal het definitieve besluit op de aanvraag pas kunnen worden genomen op het moment dat de Wet ammoniak en veehouderij reeds van kracht is. Omdat in de wet voor deze situatie (bewust) geen overgangsregeling is opgenomen, dient het besluit te voldoen aan de nieuwe wet, ook al is de aanvraag voor de inwerkingtreding daarvan ingediend.*
- *Aanvraag op of na 8 december 2000. In deze situatie hangt het er van af hoever de vergunningprocedure reeds is gevorderd. Het verdient de voorkeur om, indien mogelijk, in overleg met de aanvrager de definitieve beslissing op de aanvraag uit te stellen totdat de Wet ammoniak en veehouderij in werking is. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan is het zaak er goed op te letten dat het besluit niet strijdig is met de nieuwe ammoniakwet. Als de veehouderij binnen een kwetsbaar gebied is gelegen of in de zone daaromheen, zal een vergunning die achteraf in strijd blijkt te zijn met de Wet ammoniak en veehouderij immers van rechtswege vervallen, zelfs al zou deze op grond van de Wet milieubeheer wel verleend kunnen worden. Dit is het gevolg van de regeling in artikel 10 van de wet, die bedoeld is om ongewenst anticiperen op de nieuwe ammoniakwet te voorkomen.*
- *Aanvraag van vóór 8 december 2000. Dergelijke aanvragen dienen te worden afgehandeld met toepassing van de Interimwet ammoniak en veehouderij, de daarop gebaseerde Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij en een eventueel op dat moment nog geldend gemeentelijk ammoniakreductieplan. Dit is expliciet geregeld in artikel 10, lid 9 van de Wet ammoniak en veehouderij. In dit geval kan dus niet worden vooruitgelopen op de nieuwe ammoniakwet. Bij een eventueel beroep tegen een besluit op een aanvraag van vóór 8 december 2000 zal ook de bestuursrechter in beginsel toetsen aan de Interimwet ammoniak en veehouderij.*

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Het toekomstig Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (veelal aangeduid als 'amvb huisvesting') wordt gebaseerd op artikel 8.44 van de Wet milieubeheer en geldt daarom alleen voor vergunningplichtige veehouderijen. Het besluit bevat voor een aantal diercategorieën emissie-eisen, maximale emissiewaarden genoemd, waaraan de huisvesting van dieren (meestal een stal) zal moeten voldoen. Indien een vergunning wordt aangevraagd voor een stal die meer ammoniak emitteert dan op grond van het besluit is toegestaan, zal het bevoegd gezag de vergunning moeten weigeren.

BWL/2002 027 327

26 maart 2002

3

Het ontwerpbesluit is op 23 mei 2001 voor inspraak gepubliceerd in de Staatscourant (Stcrt. 2001/99). Tegelijkertijd is het toegezonden aan de beide Kamers van de Staten-Generaal. Naar aanleiding van de parlementaire behandeling zal het ontwerpbesluit in elk geval worden aangepast op het punt van de emissie-eisen voor melkrundveestallen en ten aanzien van de overgangstermijn voor bestaande stallen van kleinere varkens- en pluimveebedrijven.

Nadat het ontwerpbesluit op deze onderdelen is aangepast en ook de inspraakreacties zijn verwerkt, zal het voor advies aan de Raad van State worden voorgelegd. Inwerkingtreding van het besluit zal waarschijnlijk niet voor het laatste kwartaal van dit jaar plaatsvinden.

Het is echter niet zo dat in de periode voor inwerkingtreding van het besluit de toepassing van emissiearme stallen een vrijblijvende aangelegenheid is. Sinds het vervallen van de Interimwet op 1 januari 2002, is het namelijk mogelijk om op grond van het alara-beginsel van artikel 8.11, derde lid, van Wet milieubeheer, emissiearme technieken te eisen. Bij inwerkingtreding van de Wet ammoniak en veehouderij blijft deze mogelijkheid bestaan, totdat de 'amvb huisvesting' in werking treedt (zie artikel 3, derde lid, van de wet). Tot dat tijdstip zal de gemeente bij de vergunningverlening deze alara-afweging zelf dienen te maken.

Voor die diercategorieën waarvoor in het ontwerpbesluit emissie-eisen zijn opgenomen, kan in principe toepassing van emissiearme technieken worden geëist. De emissie-eisen uit het ontwerpbesluit zijn immers gebaseerd op het alara-beginsel. Veehouderijen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn vallen, zijn overigens ook op grond van deze richtlijn verplicht om de 'beste beschikbare technieken' (BAT) toe te passen. De IPPC-richtlijn (Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L257) heeft onder meer betrekking op intensieve veehouderijen met meer dan 2000 plaatsen voor mestvarkens, 750 plaatsen voor zeugen of 40.000 plaatsen voor pluimvee. De huidige stand van de techniek is zodanig, dat zeker voor deze grote veehouderijen emissiearme stallen als BAT zijn te beschouwen.

Ten aanzien van melkrundvee is bij de parlementaire behandeling geconstateerd dat de kosteneffectiviteit van de huidige stalsystemen in relatie met andere maatregelen gering is. Mede naar aanleiding van de motie-Ter Veer c.s. heb ik met de Tweede Kamer afgesproken dat voor melkrundvee in geval van beweiding (vooralsnog) geen emissiearme stalsystemen zullen worden voorgeschreven, maar dat de vereiste emissiereductie door middel van voermaatregelen moet worden gerealiseerd.

Advies

Ik adviseer u om, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de 'amvb huisvesting', bij de beoordeling van aanvragen om oprichting of uitbreiding van een veestal zoveel mogelijk uit te gaan van de in het ontwerpbesluit voorgestelde emissie-eisen. Dit is niet alleen wenselijk uit milieuoogpunt maar ook in het belang van de veehouders zelf, omdat op die wijze desinvesteringen worden voorkomen. Het bouwen van stallen met een hogere emissie dan de in het ontwerpbesluit opgenomen waarde, zou kunnen betekenen dat de betreffende stal op relatief korte termijn weer zal moeten worden aangepast. In dit verband wil ik erop wijzen dat emissiearme stalsystemen die aan de eisen van het ontwerpbesluit voldoen en tevens uit het oogpunt van dierenwelzijn goed scoren, fiscaal worden gestimuleerd in het kader van de regelingen Vamil (willekeurige afschrijving) en MIA (milieu-investeringsaftrek). Door te kiezen voor een stalsysteem op de Vamil- of MIA-lijst is dus verzekerd dat voldaan wordt aan de toekomstige emissie-eisen en is tevens het dierenwelzijn gewaarborgd. Op het moment dat de 'amvb huisvesting' van kracht wordt, zullen in geval van nieuwbouw overigens alleen nog stallen die beter dan de amvb-eisen presteren voor deze fiscale voordelen in aanmerking komen.

BWL/2002 027 327

26 maart 2002

4

Evenals bij de Wet ammoniak en veehouderij kunnen in relatie met het tijdstip van de aanvraag 3 situaties worden onderscheiden:

- Nieuwe aanvragen. Zo mogelijk al in het (voor)overleg dient de veehouder die een nieuwe stal wil bouwen of een bestaande stal wil uitbreiden, te worden geadviseerd om een stalsysteem toe te passen dat voldoet aan de eisen in het ontwerpbesluit, bij voorkeur een stalsysteem dat op de Vami/MIA-lijst voorkomt. De vergunning dient in het licht van het alara-beginsel van art. 8.11, derde lid, Wm in elk geval te worden geweigerd, indien geen emissiearm systeem wordt toegepast of een emissiearm systeem dat niet meer als stand der techniek kan worden beschouwd. Daarbij kan worden uitgegaan van de emissie-eisen in het ontwerpbesluit, met uitzondering van melkrundvee, op voorwaarde dat er beweiding plaatsvindt. Naar aanleiding van de inspraakreacties wordt bovendien geadviseerd om in afwijking van het ontwerpbesluit voor vleesvarkens ook bij nieuwbouw de waarde 1,2 als emissie-eis te hanteren.
- Aanvraag op of na 8 december 2000. Bij bestaande aanvragen waarbij een nieuwe stal wordt gebouwd of een bestaande stal wordt uitgebreid en geen enkele emissiearme techniek wordt toegepast (Groen Label of andere emissiereducerende techniek), dient de vergunning in het licht van het alara-beginsel van artikel 8.11, derde lid, Wm te worden geweigerd. Omdat het bestaande aanvragen betreft, zal het veelal niet redelijk zijn om te eisen dat aan de normen van het ontwerpbesluit wordt voldaan.
- Aanvraag van voor 8 december 2000. Dergelijke aanvragen dienen te worden afgehandeld met toepassing van de Interimwet ammoniak en veehouderij. Toepassing van emissiearme technieken kan in dat geval alleen worden geëist, indien de toepassing daarvan op grond van een op 8 december nog geldend gemeentelijk ammoniakreductieplan verplicht was (in het kader van de salderingsregeling).

In de laatste situatie kan zich nog een complicatie voordoen. Indien de aanvraag een veehouderij zou betreffen die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn valt en bij de nieuwbouw of uitbreiding van de stal is niet voorzien in het toepassen van emissiearme technieken, dan dient de vergunning toch te worden geweigerd vanwege strijdigheid met deze Europese richtlijn. Er mag echter van worden uitgegaan dat er nog slechts een gering aantal aanvragen van vóór 8 december 2000 in behandeling is, waardoor genoemde situatie zich naar verwachting slechts sporadisch zal voordoen.

Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer en Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer

Tegelijk en in samenhang met het ontwerp-Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is ook een ontwerp-wijziging gepubliceerd van het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer en het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer. De voorgenoemde wijziging van deze besluiten betreft twee onderdelen.

Op de eerste plaats worden in de besluiten dezelfde emissie-eisen opgenomen als in de 'amvb huisvesting'. Daardoor zullen tegelijkertijd voor de niet-vergunningplichtige veehouderijen dezelfde maximale emissiewaarden gaan gelden als voor de vergunningplichtige. Omdat het niet-vergunningplichtige veehouderijen betreft, is het in dit geval echter niet mogelijk om reeds vooruitlopend op de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit op grond van het alara-beginsel bij oprichting of uitbreiding van een dergelijke veehouderij de toepassing van emissiearme technieken te eisen. Daarnaast wordt de werkingssfeer van beide besluiten aangepast aan het aanvullend zoneringsbeleid zoals opgenomen in de Wet ammoniak en veehouderij. De huidige werkingssfeer-bepalingen in beide besluiten, voorzover die gebaseerd zijn op de depositiebenadering uit de Interimwet ammoniak en veehouderij,

BWL/2002 027 327

26 maart 2002

5

worden vervangen door een criterium dat is afgeleid van de nieuwe Wet ammoniak en veehouderij: het oprichten of uitbreiden van het aantal dieren (van een of meer diercategorieën) van een veehouderij is respectievelijk wordt vergunningplichtig, indien die veehouderij in een kwetsbaar gebied ligt of in een zone daaromheen. Totdat het wijzigingsbesluit in werking treedt, blijven de huidige op depositie gebaseerde werkingssfeer-bepalingen (grotendeels) van kracht. Dit kan er in sommige situaties toe leiden, bijvoorbeeld bij uitbreiding van een veehouderij buiten een 250 meter-zone, dat een veehouderij op basis van de huidige bepalingen vergunningplichtig wordt, terwijl deze veehouderij bij inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit weer onder de werkingssfeer van een van beide besluiten komt te vallen en dus geen vergunning meer nodig heeft.

Advies

Omdat het bij de onderhavige besluiten gaat om niet-vergunningplichtige veehouderijen, kan voor wat betreft het stellen van emissie-eisen niet worden vooruitgelopen op het wijzigingsbesluit. Wel is het aan te bevelen om veehouders die een oprichting of uitbreiding van een veestal melden, te adviseren om een stalsysteem toe te passen dat voldoet aan de eisen van het wijzigingsbesluit, met uitzondering van melkrundvee, op voorwaarde dat er beweiding plaatsvindt. Voor het overige kan in dit verband worden verwezen naar hetgeen hiervoor in het advies over de 'amvb huisvesting' in algemene zin is opgemerkt. Ook wat de werkingssfeer betreft kan niet worden vooruitgelopen op het wijzigingsbesluit. Wel kunnen de ongewenste gevolgen van de huidige bepalingen zoveel mogelijk worden vermeden. In het geval dat duidelijk is dat een veehouderij die vergunningplichtig wordt, gezien de ligging ervan bij inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit weer onder de werkingssfeer van een van beide besluiten zal komen te vallen, kan als volgt worden gehandeld. De veehouderij dient in elk geval een vergunning aan te vragen. Anders ontstaat een ongewenste 'illegale' situatie die ook voor de veehouderij zelf grote nadelige gevolgen kan hebben. Wellicht kunnen de uit de aanvraag voortvloeiende administratieve lasten voor de veehouder wat worden verlicht door de aanvraag zo eenvoudig mogelijk te houden. Voorts kan in overleg met de veehouder de behandeling van de aanvraag worden aangehouden tot de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit, zodat de uitvoeringslasten worden geminimaliseerd. Wil of kan de veehouder de inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit niet afwachten, dan zou kunnen worden volstaan met een eenvoudige vergunning waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de voorschriften van het besluit dat op de veehouderij van toepassing wordt bij inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit.

Communicatie

Uiteraard is het niet mogelijk om binnen het bestek van deze brief op alle details van de nieuwe wetgeving in te gaan. Daarom is met de VNG afgesproken dat bij de invoering van de nieuwe wetgeving zal worden voorzien in voorlichting en ondersteuning van gemeenten. In dat kader wordt thans door InfoMil een uitgebreide handreiking over de toepassing van de nieuwe ammoniakwetgeving voorbereid, die in april aan alle gemeenten zal worden toegezonden. Voorts wordt in de tweede helft van april in samenwerking met de VNG een zestal workshops georganiseerd, specifiek gericht op die medewerkers bij gemeenten die belast zijn met de uitvoering en handhaving van de nieuwe wetgeving. De uitnodigingen daarvoor zijn onlangs verzonden.

Ook een handreiking zal echter niet op alle vragen antwoord kunnen geven. Voor de dagelijkse uitvoeringspraktijk zal de helpdesk van InfoMil dan ook een belangrijke informatiefunctie blijven vervullen. Het is de bedoeling om in aanvulling daarop op de website van InfoMil een speciale 'vraag en

BWL/2002 027 327

26 maart 2002

6

antwoord-rubriek' in te richten en bij te houden, waarin wordt ingegaan op veel gestelde vragen over de nieuwe ammoniakwetgeving.

Tot slot: voor actuele informatie over inwerkingtreding en andere ontwikkelingen met betrekking tot de nieuwe ammoniakwetgeving, adviseer ik u de website van mijn ministerie (www.vrom.nl) of de website van InfoMil (www.infomil.nl) te raadplegen.

Hoogachtend,
De Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

J.P. Pronk

BIJLAGE HOOFDLIJNEN NIEUWE AMMONIAKWETGEVING

Hoofdlijnen Wet ammoniak en veehouderij1. Werkingsfeer

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) is een “lex specialis” ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm). Bij *oprichting of verandering van een veehouderij* bepaalt niet de Wm maar de Wav in welke situaties een milieuvergunning *als gevolg van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven* kan worden verleend of moet worden geweigerd (art. 3, lid 1).

Daarop bestaat echter een aantal uitzonderingen:

- op gevolgen van directe ammoniakschade blijft de Wm van toepassing (art. 3, lid 2);
- er kunnen aanvullend alara-eisen worden gesteld ter beperking van de ammoniakemissie uit dierenverblijven (art. 3, lid 3);
- er moet rekening worden gehouden met de uitkomsten van een milieu-effectrapportrapportage (art. 3, lid 4).

Het feit dat de Wav alleen betrekking heeft op ammoniakemissie uit dierenverblijven, betekent ook dat de gevolgen van ammoniakemissie uit andere bronnen binnen de veehouderij, zoals mestopslag en mestverwerking, moeten worden beoordeeld met toepassing van de Wm.

2. Kwetsbare gebieden

De Wav heeft tot doel om kwetsbare natuur extra te beschermen (aanvullend op het generieke emissiebeleid) tegen de nadelige gevolgen van de emissie van ammoniak uit veehouderijen die in en nabij deze gebieden zijn gelegen.

Om op grond van de Wav als kwetsbaar gebied te worden aangemerkt moet een gebied aan twee criteria voldoen (art. 2, lid 1, aanhef en onder a):

- op 31 december 2001 op grond van de Interimwet ammoniak en veehouderij als voor verzuring gevoelig gebied zijn aangemerkt, én
- gelegen zijn binnen de ecologische hoofdstructuur (EHS).

Welke gebieden als voor verzuring gevoelig moeten worden aangemerkt is geregeld in de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij (artikelen 2 en 3 Uav). Voor dit onderwerp blijft de Uav dus ook in de toekomst van belang.

Bijzondere gevallen:

- gebieden kleiner dan 5 ha: voorzover deze op 31 december 2001 in een gemeentelijke verordening als voor verzuring gevoelig waren aangewezen, blijven deze onder de Wav als kwetsbaar gebied beschermd (art. 2, lid 1, onder a juncto art. 2, lid 1, onder b Uav);
- convenantsgebieden: als op 31 december 2001 voor een gebied een convenant gold, wordt een dergelijk gebied als kwetsbaar in de zin van de Wav aangemerkt op het moment dat het convenant vervalt (art. 2, lid 1, onder b).

Welke voor verzuring gevoelige gebieden binnen de EHS liggen, zal moeten blijken uit een besluit van gedeputeerde staten en de daarbij behorende kaarten. Bij de inwerkingtreding van de Wav zal een dergelijk besluit veelal nog niet genomen zijn. Zolang dat besluit nog niet bekend is gemaakt, zal de gemeente bij de vergunningverlening alle voor verzuring gevoelige gebieden, ook die buiten de EHS, als kwetsbaar gebied moeten beschouwen (art. 2, leden 2 en 3).

3. Regime in kwetsbare gebieden en zones

Binnen een kwetsbaar gebied en een zone van 250 meter daaromheen:

- is oprichting van een veehouderij niet toegestaan (art. 4, lid 1);
- is uitbreiding van een veehouderij met dieren (van een of meer diercategorieën) slechts mogelijk binnen een gecorrigeerd emissieplafond (art. 6, lid 1 en art. 7, lid 1, onder a).

Het gecorrigeerd emissieplafond van een veehouderij wordt bepaald door te berekenen wat de emissie van de veehouderij zou zijn als alle dierenverblijven zouden voldoen aan de stand der techniek. Welke maximale emissiewaarden daarbij moeten worden gehanteerd volgt uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij ('amvb huisvesting') en tot de inwerkingtreding daarvan uit de Regeling ammoniak en veehouderij.

Uitzonderingen op het verbod een veehouderij op te richten:

- oprichting van een veehouderij waarin de dieren hoofdzakelijk worden gehouden ten behoeve van de instandhouding van natuurgebieden zoals een schaapskooi (art. 5, lid 2);
- 'oprichting' van een bestaande veehouderij die buiten de werkingssfeer komt te vallen van het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer of het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer en waarbij geen uitbreiding in dieren plaatsvindt of de uitbreiding binnen het gecorrigeerd emissieplafond past (art. 5, lid 1, onder a en b).

Bijzondere gevallen van uitbreiding:

- melkrundveehouderijen die uitsluitend uitbreiden met melkrundvee mogen uitbreiden tot een emissieplafond dat overeenkomt met de emissie van 110 melkkoeien en 77 stuks vrouwelijk jongvee (art. 5, lid 1, onder c en art. 7, lid 1, onder b);
- uitbreiding met schapen, paarden, biologisch gehouden dieren en dieren die hoofdzakelijk worden gehouden ten behoeve van natuurbeheer is ook boven het gecorrigeerd emissieplafond mogelijk (art. 5, lid 1, onder d, e en f en art. 7, lid 1, onder c, d en e).

Of een veehouderij binnen een kwetsbaar gebied of de daaromheen liggende zone ligt, wordt bepaald aan de hand van de ligging van de dierenverblijven: ligt één van de dierenverblijven geheel of deels binnen een kwetsbaar gebied of de zone, dan gelden bovengenoemde regels (art. 4, lid 1 en art. 6, lid 1).

4. Regime buiten zones

Buiten de zones van 250 meter om de kwetsbare gebieden kan oprichting en uitbreiding van een veehouderij in beginsel niet worden geweigerd (uiteraard wel om andere redenen dan vanwege de ammoniakemissie uit de dierenverblijven).

De wet kent een expliciete uitzondering:

- als het een veehouderij betreft die onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn valt en de oprichting of uitbreiding een belangrijke (toename van) de verontreiniging zou veroorzaken, dient de vergunning te worden geweigerd (art. 4, lid 2 en art. 6, lid 2).

Verder volgt (indirect) uit artikel 3, leden 2, 3 en 4, dat de milieuvergunning ook zal moeten worden geweigerd indien:

- de directe ammoniakschade te groot is;
- de nieuw te bouwen dierenverblijven niet voldoen aan het alara-beginsel van art. 8.11, lid 3 Wm of aan de emissie-eisen van de (toekomstige) 'amvb huisvesting'; of
- de uitkomst van een milieu-effectrapportage daartoe aanleiding geeft.

Deze weigeringsgronden, met uitzondering van de laatste, kunnen overigens ook optreden bij uitbreidingen van veehouderijen binnen de kwetsbare gebieden en de zones.

5. Meldingen

Voor uitbreiding van een veehouderij met dieren (van een of meer diercategorieën) die ligt in een kwetsbaar gebied of binnen de bijbehorende zone is altijd een vergunning nodig. Er kan niet worden volstaan met een melding als bedoeld in artikel 8.19, lid 2 Wm (zie art. 8).

6. Anticipatieregeling en overgangsrecht

Om ongewenst anticiperen op de Wav tegen te gaan, is een speciale regeling in de wet opgenomen. Deze komt kort samengevat op het volgende neer. Als voor inwerkingtreding van de Wav een vergunning is verleend op een aanvraag gedaan op of na 8 december 2000 en achteraf (op het moment van inwerkingtreding van de 'amvb huisvesting') blijkt de veehouderij te liggen in een kwetsbaar gebied of in de zone daaromheen, dan vervalt die vergunning van rechtswege, indien deze op grond van de Wav niet zou kunnen worden verleend (art. 10, leden 1 en 3).

Voor een melding op grond van art. 8.19, lid 2 Wm, gedaan op of na 8 december 2000, geldt een overeenkomstige regeling. De rechtsgevolgen van de melding en de verklaring van het bevoegd gezag vervallen in dat geval van rechtswege (art. 10, leden 2 en 3).

Uitzondering:

- Als tegen een vergunning of een melding/verklaring als hiervoor bedoeld binnen de gestelde termijn beroep is of wordt ingesteld, vervallen de vergunning respectievelijk de rechtsgevolgen niet, maar dient de rechter het beroep af te doen met toepassing van de Wav (art. 10, leden 7 en 8).

Wat betreft het moment van vervallen van een vergunning is gekozen voor het tijdstip van inwerkingtreding van de 'amvb huisvesting', omdat de provincies naar verwachting op dat moment een besluit hebben genomen over de EHS. Op die wijze wordt bewerkstelligd dat geen vergunningen vervallen van veehouderijen die achteraf toch niet binnen een kwetsbaar gebied of zone blijken te liggen. Bepalend is dus of op het moment van de inwerkingtreding van de 'amvb huisvesting' de vergunning al dan niet zou kunnen worden verleend.

De veehouderij mag echter nog wel in werking worden gehouden, op voorwaarde dat de veehouder binnen 12 weken een vergunning aanvraagt, tot 8 weken nadat het besluit op de aanvraag in werking is getreden (art. 10, lid 4). De aanvraag wordt dan beoordeeld uitgaande van de vergunde situatie op 8 december 2000 (art. 10, leden 5 en 6).

Alleen voor aanvragen van vóór 8 december 2000 geldt in de Wav een specifieke overgangsregeling: een beslissing over een dergelijke aanvraag moet worden gedaan met toepassing van de Interimwet ammoniak en veehouderij (art. 10, lid 9).

Hoofdpijnen Regeling ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij kent ook een uitvoeringsregeling. De basis daarvoor is te vinden in artikel 1 van de wet. In het eerste lid van dat artikel is geregeld dat de emissiefactoren bij of krachtens ministeriële regeling worden vastgesteld, terwijl op grond van het derde lid van artikel 1 bij ministeriële regeling tijdelijk maximale emissiewaarden kunnen worden vastgesteld tot het moment dat de ‘amvb huisvesting’ van kracht wordt.

1. Stalsystemen en emissiefactoren

De systematiek van het berekenen van de ammoniakemissie is in grote lijnen identiek aan de systematiek die in de Interimwet ammoniak en veehouderij werd gehanteerd. Voor de berekening van de ammoniakemissie van een veehouderij wordt het aantal dieren dat in de veehouderij aanwezig mag zijn, vermenigvuldigd met de emissiefactoren (artikel 1, lid 2 van de wet). Per diercategorie en huisvestingssysteem wordt in een bijlage van de uitvoeringsregeling de emissie per dierplaats per jaar uitgedrukt in kg ammoniak. Deze bijlage zal qua opzet (indeling in categorieën) en inhoud (huisvestingssystemen met emissiefactoren) identiek zijn aan de bijlage die in de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij (Uav) was opgenomen (bijlage 4 Uav).

Ten opzichte van de laatst gewijzigde Uav zal de bijlage in elk geval de volgende veranderingen bevatten.

- *Jaarrond emissiefactoren rundvee.* Anders dan in de Uav zullen de emissiefactoren voor rundvee in de nieuwe regeling niet meer worden gebaseerd op de winterstalperiode maar op de volledige jaarperiode (jaarrond emissiefactoren).
- *Nieuwe stalsystemen.* Ten opzichte van de laatste wijziging van bijlage 4 van de Uav (december 2000) zal in de nieuwe regeling een aantal nieuwe stalsystemen worden toegevoegd. Enkele van deze systemen en de bijbehorende stalbeschrijving staan reeds opgenomen in de Vamil- en MIA-lijsten die zijn gepubliceerd in de Staatscourant van 28 december 2001, nummer 250 (blz. 100 e.v.).
- *Verhoging emissiefactor vleeskuikens.* Gebleken is dat de emissiefactor voor traditionele huisvesting van vleeskuikens die in de Uav werd gehanteerd (0,05) geen correcte weergave is van de werkelijke ammoniakemissie. Deze emissiefactor zal daarom in de nieuwe regeling worden verhoogd (wordt 0,08).
- *Nageschakelde technieken.* Bij de voorbereiding van de nieuwe regeling wordt nog nader bezien of het wenselijk is om de systematiek van de “nageschakelde technieken” bij kippen in de Uav (E6 in de Uav-bijlage) te continueren.

2. Proefstalregeling

De nieuwe ministeriële regeling zal ook een bepaling bevatten die het mogelijk maakt nieuwe emissiearme technieken in de praktijk te ontwikkelen en toe te passen. Op verzoek van degene die een nieuwe emissiearme techniek in een stal wil toepassen welke (nog) niet op de bijlage met huisvestingssystemen voorkomt, kan de minister van VROM voor die specifieke stal een bijzondere emissiefactor vaststellen.

De proefstalregeling zal in grote lijnen overeenkomen met de regeling zoals die in de Uav was opgenomen.

3. Interim maximale emissiewaarden

Omdat op het moment van inwerkingtreding van de Wv de 'amvb huisvesting' nog niet van kracht zal zijn, zullen in de nieuwe regeling 'tijdelijke' maximale emissiewaarden worden opgenomen. Daardoor is het mogelijk om voor veehouderijen in de kwetsbare gebieden en zones de gecorrigeerde ammoniakemissie (emissieplafond) te berekenen.

De maximale emissiewaarden (uitgedrukt in kg NH₃ per dierplaats per jaar) zullen - met uitzondering voor melkrundvee - gelijk zijn aan de waarden voor bestaande stallen in het ontwerpbesluit. Op het tijdstip dat de 'amvb huisvesting' van kracht wordt, worden de 'tijdelijke' maximale emissiewaarden in de ministeriële regeling vervangen door de 'definitieve' maximale emissiewaarden in de 'amvb huisvesting' (zie art. 1, lid 3 van de wet).

<u>Hoofdcategorie varkens:</u>	max. emissiewaarde:
biggenopfok (gespeende biggen)	0,20 (of 0,23; zie hieronder)
kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	2,9
guste en dragende zeugen	2,6
vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	1,2
<u>Hoofdcategorie kippen:</u>	
Opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken	0,006
legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen 0,125 (niet-batterijhuisvesting)	0,013 (batterijhuisvesting)
ouderdieren van vleeskuikens	0,250
vleeskuikens	0,045

Indien biggen worden gehouden in een dierenverblijf gezamenlijk met zeugen, en/of guste en dragende zeugen en ter beperking van de ammoniakemissie een biologisch luchtwassysteem wordt toegepast, bedraagt de maximale emissiewaarde 0,23 in plaats van 0,20.

Bovenstaande maximale emissiewaarden zijn niet van toepassing indien de dieren worden gehouden overeenkomstig de biologische productiemethoden, zoals bedoeld in het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode, of indien het varkens betreft die worden gehouden overeenkomstig de PVV-regeling scharrelvarkens.

Bijlage 5

**Tekst Wet ammoniak en veehouderij
(Staatsblad 2002, 93)**

Staatsblad
van het Koninkrijk der Nederlanden

Jaargang 2002

93

Wet van 31 januari 2002, houdende regels
inzake ammoniakemissie uit tot veehouderijen
behorende dierenverblijven (Wet ammoniak en
veehouderij)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van
Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regels te
stellen met betrekking tot beslissingen inzake vergunningen krachtens de
Wet milieubeheer, voorzover het betreft de ammoniakemissie uit
dierenverblijven van veehouderijen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg
der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij
goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan
onder:

ammoniakemissie: emissie van ammoniak, uitgedrukt in kg NH₃ per
jaar;

dierenverblijf: al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden
gehouden;

dierplaats: deel van een huisvestingssysteem, bestemd voor het houden
van één dier;

ecologische hoofdstructuur: ecologische hoofdstructuur, als bedoeld in
het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/90, 21 149, nrs. 2–3), zoals
deze is begrensd door het provinciaal bestuur, of, voorzover deze
begrenzing nog niet heeft plaatsgevonden, zoals deze is aangegeven in
een plan als bedoeld in artikel 2a, eerste lid, van de Wet op de Ruimtelijke
Ordering;

emissiefactor: bij of krachtens ministeriële regeling vastgestelde
ammoniakemissie per dierplaats, behorende bij een daarbij aangewezen
diercategorie en huisvestingssysteem;

huisvestingssysteem: gedeelte van een dierenverblijf, waarin dieren van
één diercategorie op dezelfde wijze worden gehouden;

kwetsbaar gebied: gebied dat als zodanig is aangemerkt krachtens
artikel 2;

maximale emissiewaarde: ammoniakemissie per dierplaats, die
ingevolge een voorschrift gesteld krachtens artikel 8.44 van de Wet
milieubeheer bij een diercategorie ten hoogste mag plaatsvinden;

melkrundvee:

1°. melkvee met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat overwegend wordt gehouden voor de melkproductie, met inbegrip van dieren die in de mestperiode worden gemolken, tijdens de lactatie worden gemest dan wel zijn drooggezet en worden afgemest, en

2°. vrouwelijk vleesvee ouder dan 2 jaar met bijbehorend vrouwelijk jongvee, dat op een met melkvee vergelijkbare manier wordt gehouden voor de vleesproductie en het voortbrengen en zogen van kalveren;

melkrundveehouderij: veehouderij die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het bedrijfsmatig houden van melkrundvee;

Onze Minister: Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

veehouderij: inrichting, die tot een krachtens artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer aangewezen categorie behoort en is bestemd voor het kweken, fokken, mesten, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren;

vergunning: vergunning krachtens artikel 8.1 van de Wet milieubeheer.

2. Voor de berekening van de ammoniakemissie van een veehouderij wordt het aantal dieren dat in de veehouderij aanwezig mag zijn, vermenigvuldigd met de emissiefactoren.

3. Totdat een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 8.44 van de Wet milieubeheer, waarbij maximale emissiewaarden zijn vastgesteld, van kracht is, geldt voor de toepassing van deze wet als maximale emissiewaarde de waarde die als zodanig is vastgesteld bij ministeriële regeling. Voor een diercategorie waarvoor geen maximale emissiewaarde is vastgesteld, geldt als maximale emissiewaarde de emissiefactor behorende bij het betrokken huisvestingssysteem.

Artikel 2

1. Als kwetsbaar gebied worden aangemerkt gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur, en:

a. onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij als voor verzuring gevoelig krachtens artikel 1, tweede lid, van de Interimwet ammoniak en veehouderij waren aangemerkt, of

b. waarop onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij een convenant als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder b, van de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij van toepassing was, met ingang van het tijdstip waarop dat convenant niet meer van toepassing is.

2. Voor de toepassing van het eerste lid stellen gedeputeerde staten bij besluit vast welke gebieden in hun provincie deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur, voorzover dat onderscheidenlijk op zodanige wijze als noodzakelijk is om te kunnen vaststellen welke van de in het eerste lid, onder a of b, bedoelde gebieden als kwetsbaar moeten worden aangemerkt. Een zodanig besluit gaat vergezeld van een of meer kaarten.

3. Voorzover binnen een provincie of een deel van een provincie het in het tweede lid bedoelde besluit niet is bekend gemaakt, worden in die provincie of dat deel van die provincie als kwetsbaar gebied aangemerkt alle gebieden, bedoeld in het eerste lid onder a en b.

4. Bij een wijziging van de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur die gevolgen kan hebben voor het aanmerken van de in het eerste lid, onder a of b, bedoelde gebieden als kwetsbaar gebied, wijzigen gedeputeerde staten tegelijkertijd ook het in het tweede lid bedoelde besluit. Deze wijziging wordt tegelijk met de wijziging van de begrenzing bekend gemaakt.

Artikel 3

1. Bij beslissingen inzake de vergunning voor de oprichting of verandering van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de gevolgen van ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven bij of krachtens de artikelen 4 tot en met 7.
2. Het eerste lid geldt niet voor de gevolgen voor het milieu die veroorzaakt worden door directe opname uit de lucht van ammoniak door planten en bomen.
3. Het eerste lid geldt evenmin voor voorschriften die worden gesteld met toepassing van de artikelen 8.11, 8.44, 8.45 of 8.46 van de Wet milieubeheer.
4. Het eerste lid geldt – onverminderd artikel 7 – evenmin bij het nemen van een besluit als bedoeld in artikel 7.35 van de Wet milieubeheer met betrekking tot een veehouderij, bij de voorbereiding waarvan krachtens hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer een milieu-effectrapport dient te worden gemaakt.

Artikel 4

1. Een vergunning voor het oprichten van een veehouderij wordt geweigerd, indien een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.
2. Indien geen van de tot de veehouderij behorende dierenverblijven geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied, wordt een vergunning voor het oprichten van een veehouderij geweigerd, indien de veehouderij onder de reikwijdte van Richtlijn nr. 96/61/EG van de Raad van de Europese Unie van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (PbEG L 257) valt en de ammoniakemissie uit de dierenverblijven een belangrijke verontreiniging veroorzaakt.

Artikel 5

1. In afwijking van artikel 4, eerste lid, wordt een vergunning niet geweigerd met het oog op de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven, indien de veehouderij al was opgericht en onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht onder de werking van een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 8.40 van de Wet milieubeheer viel, en:
 - a. het aantal dieren per diercategorie niet hoger is dan overeenkomstig de betrokken algemene maatregel van bestuur onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht aanwezig mocht zijn,
 - b. het aantal dieren van een of meer diercategorieën hoger is dan het aantal, bedoeld onder a, maar de ammoniakemissie niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven die de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht zou mogen veroorzaken, indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde,
 - c. de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij een melkrundveehouderij was, van uitsluitend melkrundvee het aantal dieren hoger is dan het aantal bedoeld onder a, en de ammoniakemissie na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde,
 - d. het aantal schapen of paarden hoger is dan bedoeld onder a,

- e. het aantal dieren dat wordt gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van de biologische productiemethoden, hoger is dan bedoeld onder a, of
 - f. het aantal dieren dat wordt gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer, hoger is dan bedoeld onder a.
2. In afwijking van artikel 4, eerste lid, wordt een vergunning eveneens niet geweigerd, indien in de veehouderij dieren worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.

Artikel 6

1. Een vergunning voor het veranderen van een veehouderij wordt geweigerd, indien de aanvraag betrekking heeft op een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën en een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.
2. Indien geen van de tot de veehouderij behorende dierenverblijven geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied, wordt een vergunning voor het veranderen van een veehouderij geweigerd, indien de veehouderij onder de reikwijdte van Richtlijn nr. 96/61/EG van de Raad van de Europese Unie van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (PbEG L 257) valt, en de toename van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven als gevolg van de uitbreiding een belangrijke toename van de verontreiniging veroorzaakt.

Artikel 7

1. In afwijking van artikel 6, eerste lid, wordt de vergunning niet geweigerd, voorzover:
- a. de ammoniakemissie uit de dierenverblijven na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding:
 - 1°. zou mogen veroorzaken indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde, of
 - 2°. op grond van eerder verleende nog geldende vergunningen mocht veroorzaken, indien deze lager is dan de ammoniakemissie, als bedoeld onder 1°, of
 - b. de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij een melkrundveehouderij was, de uitbreiding uitsluitend melkrundvee betreft en de ammoniakemissie na uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde,
 - c. de uitbreiding schapen of paarden betreft,
 - d. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van de biologische productiemethoden, of
 - e. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.
2. Voor het bepalen van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding zou mogen veroorzaken, wordt de ammoniakemissie van de dieren waarvoor eerder vergunning is verleend met toepassing van het eerste lid, onder b tot en met e, dan wel artikel 5, eerste lid, onder c tot en met f, niet meegerekend.

Artikel 8

Artikel 8.19, tweede lid, van de Wet milieubeheer is niet van toepassing op het veranderen van een veehouderij, indien het veranderen betrekking heeft op een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën en een tot de veehouderij behorend dierenverblijf na de uitbreiding geheel of gedeeltelijk is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

Artikel 9

Een ministeriële regeling krachtens deze wet wordt vastgesteld door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Artikel 10

1. Een vergunning die is aangevraagd op of na 8 december 2000 en voor het in werking treden van deze wet is verleend, vervalt met ingang van de dag waarop een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 8.44 van de Wet milieubeheer, waarbij maximale emissiewaarden zijn vastgesteld, in werking treedt, indien:

a. de vergunning betrekking heeft op:

1°. het oprichten van een veehouderij, of

2°. het veranderen van een veehouderij, inhoudende een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën, en

b. een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een voor verzuring gevoelig gebied als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Interimwet ammoniak en veehouderij dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

2. Indien een melding als bedoeld in artikel 8.19, tweede lid, onder b, van de Wet milieubeheer is gedaan op of na 8 december 2000 en met betrekking daartoe voor het in werking treden van deze wet het bevoegd gezag een verklaring heeft afgegeven als bedoeld in artikel 8.19, tweede lid, onder c, van de Wet milieubeheer, vervallen de rechtsgevolgen van die melding en die verklaring met ingang van de dag waarop een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 8.44 van de Wet milieubeheer, waarbij maximale emissiewaarden zijn vastgesteld, in werking treedt, indien:

a. de melding betrekking heeft op het veranderen van een veehouderij, inhoudende een uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën, en

b. een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een voor verzuring gevoelig gebied als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Interimwet ammoniak en veehouderij dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

3. In afwijking van het eerste en het tweede lid vervalt de vergunning niet, respectievelijk vervallen de rechtsgevolgen van de melding en de verklaring niet, indien:

a. geen van de tot de veehouderij behorende dierenverblijven is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied,

b. de ammoniakemissie uit de dierenverblijven die ingevolge de vergunning is toegestaan, niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij op 8 december 2000:

1°. zou mogen veroorzaken indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde, of

2°. op grond van eerder verleende nog geldende vergunningen mocht veroorzaken, indien deze lager is dan de ammoniakemissie als bedoeld onder 1°.

- c. de veehouderij op 8 december 2000 een melkrundveehouderij was, de uitbreiding van het aantal dieren ten opzichte van het aantal op 8 december 2000 uitsluitend melkrundvee betreft en de ammoniakemissie na uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde,
 - d. de uitbreiding schapen of paarden betreft,
 - e. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van de biologische productiemethoden, of
 - f. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.
4. In afwijking van artikel 8.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer mag een veehouderij dan wel een verandering van de veehouderij waarvoor de vergunning is vervallen op grond van het eerste lid, dan wel waarvoor de rechtsgevolgen van de melding en de verklaring zijn vervallen op grond van het tweede lid, overeenkomstig die vergunning of melding in werking worden gehouden tot twaalf weken na het tijdstip van het vervallen van de vergunning of van de rechtsgevolgen van de melding en de verklaring, en indien binnen deze termijn een aanvraag om de voor de bedoelde oprichting of verandering van de veehouderij vereiste vergunning is ingediend, vervolgens tot acht weken na het tijdstip waarop de beschikking op die aanvraag in werking is getreden.
5. Bij de beslissing op een aanvraag als bedoeld in het vierde lid, wordt de vergunning geweigerd, indien het aantal dieren van een of meer diercategorieën meer bedraagt dan het aantal dieren dat op 8 december 2000 in de veehouderij mocht worden gehouden.
6. In afwijking van het vijfde lid wordt de vergunning niet geweigerd, indien:
- a. geen van de tot de veehouderij behorende dierenverblijven is gelegen in een kwetsbaar gebied, dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied,
 - b. de ammoniakemissie uit de dierenverblijven niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij op 8 december 2000:
 - 1°. zou mogen veroorzaken indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde, of
 - 2°. op grond van eerder verleende nog geldende vergunningen mocht veroorzaken, indien deze lager is dan de ammoniakemissie als bedoeld onder 1°,
 - c. de veehouderij op 8 december 2000 een melkrundveehouderij was, de uitbreiding van het aantal dieren ten opzichte van het aantal op 8 december 2000 uitsluitend melkrundvee betreft en de ammoniakemissie na uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde,
 - d. de uitbreiding schapen of paarden betreft,
 - e. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van de biologische productiemethoden, of
 - f. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.
7. Het eerste lid is niet van toepassing, indien tegen een vergunning als bedoeld in dat lid binnen de daarvoor gestelde termijn beroep is of wordt ingesteld. Het beroep wordt afgedaan met inachtneming van het bij of krachtens deze wet bepaalde.
8. Het zevende lid is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot een melding als bedoeld in het tweede lid.
9. Indien de aanvraag van een vergunning voor een veehouderij is

ingediend voor 8 december 2000 blijft het voor dat tijdstip geldende recht van toepassing tot het tijdstip waarop de beschikking op de aanvraag onherroepelijk is geworden.

Artikel 11

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 12

Deze wet wordt aangehaald als: Wet ammoniak en veehouderij.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad wordt geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 31 januari 2002

Beatrix

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
J. P. Pronk

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
L. J. Brinkhorst

Uitgegeven de *eenentwintigste* februari 2002

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:
Kamerstukken II 2000/2001, 2001/2002, 27 836.
Handelingen II 2001/2002, blz. 1707-1725;
1735-1745; 1891-1925; 1963-1964.
Kamerstukken I 2001/2002, 27 836 (144) (143b,
143c, 143d, 143e, 143f, 143g).
Handelingen I 2001/2002, 719-744; 753-765;
830-854; 855.

Bijlage 6

Tekst Regeling ammoniak en veehouderij

VROM

Regeling ammoniak en veehouderij

21 april 2002, nr. BWL/2002033858
 Directoraat-Generaal Milieubeheer
 Directie Bodem, Water en Landelijk
 Gebied
 Afdeling Landbouw

De Minister van Volkshuisvesting,
 Ruimtelijke Ordening en
 Milieubeheer, handelende in overeen-
 stemming met de Minister van
 Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
 Gelet op artikel 1, eerste en derde lid,
 van de Wet ammoniak en veehoude-
 rij;

Besluit:

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan
 onder:

bijlage: bij deze regeling behorende
 bijlage;
de wet: de Wet ammoniak en veehou-
 derij;
de minister: de Minister van
 Volkshuisvesting, Ruimtelijke
 Ordening en Milieubeheer.

Artikel 2

Voor de berekening van de amonia-
 kemissie van een veehouderij gelden
 de emissiefactoren die zijn opgeno-
 men in bijlage 1.

Artikel 3

1. De minister kan voor een huisves-
 tingssysteem dat niet in bijlage 1 is
 opgenomen een bijzondere emissiefac-
 tor vaststellen die bij de berekening
 van de ammoniakemissie wordt toe-
 gepast in plaats van de emissiefactor
 die anders zou worden toegepast
 ingevolge artikel 2.
 2. Een bijzondere emissiefactor wordt
 vastgesteld op aanvraag van degene
 die de veehouderij drijft of gaat drij-
 ven. De aanvraag wordt gericht aan
 de minister en ingediend bij het
 Directoraat-Generaal Milieubeheer,
 t.a.v. de directeur BWL - IPC 625,
 Postbus 30945, 2500 GX Den Haag.
 3. De minister kan een bijzondere
 emissiefactor vaststellen indien naar
 zijn oordeel:
 a. toepassing van het huisvestingssys-

teem voldoende bijdraagt aan de ont-
 wikkeling van een huisvestingssysteem
 dat bijdraagt aan de bescherming van
 het milieu tegen de gevolgen van de
 ammoniakemissie,

b. het huisvestingssysteem zich leent
 voor toepassing in de praktijk,

c. de controleerbaarheid van de wer-
 king van het huisvestingssysteem vol-
 doende is gewaarborgd, en

d. voldoende is gewaarborgd dat de
 ammoniakemissie overeenkomstig de
 ter uitvoering van het Convenant
 Groen Label (Stcrt. 1993, 21) vastge-
 stelde beoordelingsrichtlijn of een
 gelijkwaardige meetmethode wordt
 gemeten en dat over de wijze van
 meten en de resultaten van de metin-
 gen aan hem wordt gerapporteerd.

4. Een bijzondere emissiefactor kan
 per huisvestingssysteem en per dierca-
 tegorie voor ten hoogste één huisves-
 tingssysteem worden vastgesteld.

5. Op aanvragen als bedoeld in het
 tweede lid, die betrekking hebben op
 eenzelfde huisvestingssysteem en
 dezelfde diercategorie, wordt in vol-
 orde van ontvangst beslist.

6. De beschikking tot vaststelling van
 een bijzondere emissiefactor wordt
 gegeven binnen twintig weken na ont-
 vangst van de aanvraag.

Artikel 4

Een beschikking genomen op grond
 van artikel 4a, eerste lid, van de
 Uitvoeringsregeling ammoniak en
 veehouderij wordt gelijkgesteld met
 een beschikking als bedoeld in artikel
 3, eerste lid, van deze regeling.

Artikel 5

Totdat een algemene maatregel van
 bestuur als bedoeld in artikel 8.44
 van de Wet milieubeheer met betrek-
 king tot de maximale emissiewaarden
 van kracht is, gelden voor de toepas-
 sing van de wet de waarden die zijn
 opgenomen in bijlage 2.

Artikel 6

Deze regeling treedt in werking op
 het tijdstip waarop de wet in werking
 treedt.

Artikel 7

Deze regeling wordt aangehaald als:
 Regeling ammoniak en veehouderij.

Deze regeling zal met de toelichting
 in de Staatscourant worden geplaatst.

s-Gravenhage, 21 april 2002.

De Minister van Volkshuisvesting,
 Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
 J.P. Pronk.

Toelichting*1. Algemeen*

Het wettelijke instrumentarium voor
 het aspect ammoniakemissie uit die-
 renverblijven bij veehouderijen wordt
 mede gevormd door de Wet ammo-
 niak en veehouderij (Wav), die bij-
 zondere regels bevat voor de beoorde-
 ling van de gevolgen van
 ammoniakemissie bij de verlening van
 milieuvergunningen. Binnen afzienba-
 re tijd zal dit wettelijke kader worden
 aangevuld met emissie-eisen aan huis-
 vestingssystemen (de maximale emis-
 siewaarden), vastgelegd in het Besluit
 ammoniakemissie huisvesting veehou-
 derij, het Besluit melkrundveehoude-
 rijen milieubeheer en het Besluit
 akkerbouwbedrijven milieubeheer. De
 betreffende ontwerpbesluiten zijn op
 23 mei 2001 in de Staatscourant
 (Stcrt. 2001, 99) gepubliceerd.

In artikel 1, eerste lid, van de Wav
 is bepaald dat de emissiefactoren, die
 nodig zijn voor het berekenen van de
 ammoniakemissie uit dierenverblijven
 in een ministeriële regeling zullen
 worden opgenomen.

Artikel 1, derde lid, van de Wav
 bepaalt, dat totdat het Besluit ammo-
 niakemissie huisvesting veehouderij
 van kracht zal zijn, de maximale
 emissiewaarden die nodig zijn voor
 het berekenen van de bedrijfsemis-
 sieplafonds van de Wav bij ministeriële
 regeling kunnen worden vastgesteld.
 De onderhavige regeling strekt tot
 uitvoering van artikel 1, eerste en
 derde lid van de Wav.

2. Emissiefactoren en de berekening van de ammoniakemissie

Volgens artikel 1, tweede lid, van de Wav wordt voor de berekening van de ammoniakemissie van een veehouderij het aantal dieren dat in de veehouderij aanwezig mag zijn, vermenigvuldigd met de emissiefactoren. De emissiefactoren zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze regeling.

Voor de meeste diercategorieën en huisvestingssystemen komen de emissiefactoren overeen met de emissiefactoren zoals die in bijlage 4 van de inmiddels vervallen

Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij waren opgenomen.

Er zijn echter enkele wijzigingen:

– voor rundvee zijn jaarrond-emissiefactoren opgenomen;

– van enkele systemen zijn de emissiefactoren bijgesteld rekening houdend met nieuwe gegevens en welzijnsnormen;

– bij een aantal diercategorieën zijn nieuwe emissiearme systemen toegevoegd.

Deze wijzigingen worden nader toegelicht in de toelichting op bijlage 1.

De emissiefactoren uit bijlage 1 geven de emissie uit een huisvestingssysteem onder gestandaardiseerde omstandigheden weer. De feitelijke emissie vanuit een huisvestingssysteem zal in de praktijk vaak enigszins van de emissiefactor afwijken. Dat is het gevolg van het grote aantal factoren dat de ammoniakemissie vanuit een huisvestingssysteem beïnvloedt, waaronder bijvoorbeeld de temperatuur, voersamenstelling of – zoals onder andere bij melkrundvee – verschillen in beweidingduur. De omstandigheden in de praktijk zullen veelal niet exact overeenkomen met de gestandaardiseerde omstandigheden, waaraan de emissiefactor is gerealiseerd. Dat de feitelijke emissie als gevolg daarvan enigszins van de emissiefactoren kan afwijken is echter niet bezwaarlijk. Zowel de Wet ammoniak en veehouderij als het ontwerpbesluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij gaan uit van de emissie onder gestandaardiseerde omstandigheden, mede omdat een representatieve bepaling van de daadwerkelijke ammoniakemissie per veehouderij, waar ook consequenties aan zouden kunnen worden verbonden bij vergunningverlening en handhaving, gelet op de vele factoren die op de emissie van invloed zijn, niet goed mogelijk is.

Waar het gaat om het berekenen van het emissieplafond van de Wav en – nadat het besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij in werking zal zijn getreden – om het beoordelen of aan de maximale emissiewaarde van dat besluit wordt voldaan, wordt dus niet naar de feitelijke emissies per dierplaats gekeken, maar naar de in deze regeling opgenomen emissiefactoren.

De bij de in bijlage 1 opgenomen huisvestingssystemen behorende beschrijvingen kunnen worden opgevraagd bij Infomil, telefoonnummer 070-3610575, te Den Haag.

3. Vaststelling bijzondere emissiefactor

Evenals de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij bevat onderhavige regeling een mogelijkheid om een bijzondere emissiefactor vast te stellen met het oog op toepassing van nieuwe emissie-arme huisvestingssystemen (artikel 3). Daardoor wordt het mogelijk gemaakt om bij deze nieuwe huisvestingssystemen metingen te verrichten voor het bepalen van de definitieve emissiefactor. Om voor een bijzondere emissiefactor in aanmerking te komen dient een huisvestingssysteem onder andere bij te dragen aan de bescherming van het milieu tegen de gevolgen van de ammoniakemissie. In de praktijk zal dat betekenen, dat van het huisvestingssysteem potentieel een emissie mag worden verwacht die niet hoger is dan de voor de desbetreffende diercategorie op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij geldende maximale emissiewaarde. Totdat voor een diercategorie een dergelijke waarde is vastgesteld, zal in de regel de verwachte emissie niet hoger mogen zijn dan de emissie van de traditioneel toegepaste systemen.

Met bovenomschreven mogelijkheid om een bijzondere emissiefactor vast te stellen wordt voortgebouwd op de vergelijkbare bepaling uit de vervallen Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij. Anders dan in de Uitvoeringsregeling kan echter geen bijzondere emissiefactor worden verleend met betrekking tot experimenten met voermaatregelen. Dat betekent dat bij dergelijke experimenten de emissiefactor geldt, die in bijlage 1 bij het huisvestingssysteem waarbinnen de experimenten worden gehouden is vermeld. Onder de Uitvoeringsregeling is overigens van

de mogelijkheid om een bijzondere emissiefactor vast te stellen voor experimenten met voermaatregelen nooit gebruik gemaakt.

Artikel 4 bepaalt, dat onder de Uitvoeringsregeling toegekende bijzondere emissiefactoren door de desbetreffende veehouderijen ook onder de Wav gebruikt kunnen blijven worden.

4. Maximale emissiewaarden voor de berekening van emissieplafonds

Voor bestaande veehouderijen waarvan de dierenverblijven geheel of gedeeltelijk zijn gelegen binnen een kwetsbaar gebied of een zone van 250 meter daaromheen geldt op grond van de Wav bij uitbreiding van het aantal dieren van een of meer diercategorieën een emissieplafond. Dit emissieplafond is in beginsel gelijk aan de ammoniakemissie die een veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding zou mogen veroorzaken, indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde. Artikel 1, derde lid van de Wav bepaalt, dat totdat het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij, waarin de maximale emissiewaarden zullen worden opgenomen, van kracht is, de maximale emissiewaarden bij ministeriële regeling kunnen worden vastgesteld. Van deze mogelijkheid wordt met onderhavige regeling gebruik gemaakt. De maximale emissiewaarden zijn opgenomen in bijlage 2. Deze maximale emissiewaarden gelden alleen voor de toepassing van de Wav (de berekening van de bedrijfsemisatieplafonds), en kunnen niet worden gebruikt voor toepassing van artikel 8.11, derde lid, van de Wet milieubeheer, de zogenaamde alara afweging. Die afweging zal het bevoegd gezag totdat het Besluit ammoniakemissie huisvesting in werking treedt zelf dienen te maken.

De maximale emissiewaarden uit onderhavige regeling gelden aldus totdat het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij in werking treedt. Vanaf dat moment gelden immers de maximale emissiewaarden van dat besluit, dan wel, indien in dat besluit voor een bepaalde diercategorie geen maximale emissiewaarde is opgenomen, de emissiefactoren behorende bij het betreffende huisvestingssysteem (artikel 1, derde lid van de Wav). De in onderhavige regeling

opgenomen waarden komen voor de meeste diercategorieën overeen met de in het ontwerpbesluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij voorgestelde waarden. Het is niet uitgesloten, dat de waarden in het definitieve besluit van de ontwerpwaarden zullen afwijken, als gevolg van de in het kader van de publicatie van het ontwerpbesluit ingebrachte zienswijzen. Mocht in het definitieve besluit voor een bepaalde diercategorie uiteindelijk een soepeler emissiewaarde dan in het ontwerp besluit worden opgenomen, dan zal dat voor bedrijven binnen de kwetsbare gebieden en de zones daaromheen die dieren van de desbetreffende diercategorie houden betekenen, dat het emissieplafond op grond van de Wav iets zal stijgen, waardoor meer ruimte voor uitbreiding kan ontstaan. Voor eventueel op dat moment lopende vergunningprocedures die met gebruikmaking van de tijdelijk maximale emissiewaarden van onderhavige regeling zijn getoetst, is dat niet bezwaarlijk. Immers, wanneer de vergunning uitgaande van de tijdelijke maximale emissiewaarden uit deze regeling verleend kan worden, zal deze ook in geval van enige verruiming van een maximale emissiewaarde verleend kunnen worden.

Voor melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar wijkt de maximale emissiewaarden wel af van het ontwerpbesluit. In het ontwerpbesluit was een maximale emissiewaarde opgenomen, uitgaande van het emissiearm huisvestingssysteem loopstal met sleufvloer en mestschuif (4,4 kg NH₃ per dierplaats per jaar). De maximale emissiewaarde had (evenals de in de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij opgenomen emissiefactor) betrekking op de periode van oktober tot mei. De maximale emissiewaarde in onderhavige regeling is, evenals de emissiefactoren in bijlage 1, uitgedrukt als jaarrond-emissie (zie voor nadere uitleg toelichting op bijlage 1). De waarde is gebaseerd op een traditioneel systeem met beweiding. Dit in overeenstemming met de tijdens de behandeling van de Wet ammoniak en veehouderij in de Tweede Kamer aangenomen motie-Ter Veer (Kamerstukken II 2001/2002, 27 835 en 27 836, nr. 18) waarin de regering werd verzocht bij de AMvB huisvesting af te zien van de verplichting om bij nieuwbouw van melkveestallen

emissiearm te bouwen, indien weidegang wordt toegepast en ureumuitscheiding beneden de norm is.

De maximale emissiewaarden dienen te worden toegepast bij berekening van het emissieplafond als bedoeld in artikel 5, eerste lid, onder b en artikel 7, eerste lid, onder a, van de wet.

Voor veehouderijen die onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij (dus op 31 december 2001) een melkrundveehouderij waren en uitsluitend in melkrundvee uitbreiden bevat de wet een afwijkend plafond. Dit is vastgelegd in artikel 5, eerste lid, onder c en artikel 7, eerste lid, onder b, van de wet. Het plafond komt overeen met de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 110 stuks melkvee en 77 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde.

Voor melkvee dient bij de berekening van dat plafond aldus de maximale emissiewaarde uit bijlage 2 te worden toegepast (9,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar), terwijl voor vrouwelijk jongvee bij het ontbreken van een maximale emissiewaarde, conform artikel 1, derde lid van de wet, met de emissiefactor behorende bij het betrokken huisvestingssysteem moet worden gerekend (3,9 kg NH₃ per dierplaats per jaar). Dit leidt tot een emissieplafond van 1345,3 kg NH₃ per jaar.

Toelichting op de bijlagen

Bijlage 1

Voor de meeste diercategorieën en huisvestingssystemen komen de in bijlage 1 opgenomen emissiefactoren overeen met de emissiefactoren zoals die in bijlage 4 van de inmiddels vervallen Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij waren opgenomen (zie voor laatste versie bijlage 4 van de Uitvoeringsregeling Staatscourant 2000, 244, gerectificeerd bij Staatscourant 2000, 251).

Wijzigingen ten opzichte van die bijlage zijn hieronder, voor zover nodig, nader toegelicht.

Emissiefactoren voor de diercategorie rundvee

De emissiefactoren voor rundvee zijn

aangepast aan de hand van recente onderzoeksresultaten.

Naar aanleiding van het onderzoek

Naar een jaarrond-emissie van ammoniak uit melkveestallen, uitgevoerd door IMAG,

Praktijkonderzoek veehouderij en het CLM, is geconstateerd, dat inmiddels voldoende gegevens beschikbaar zijn om over te gaan tot gebruik van jaarrond-emissiefactoren. De tot nu toe in de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij voor melkrundvee gebruikte emissiefactoren hadden betrekking op een stalperiode van oktober tot mei. Het gebruik van jaarrond-factoren is ook wenselijk met het oog op het berekenen van het, al dan niet gecorrigeerd, bedrijfsemisatieplafond bij veehouderijen met meerdere diercategorieën. Vooral wanneer sprake is van omwisseling tussen de verschillende diercategorieën binnen het plafond moeten de gebruikte emissiefactoren dezelfde periode betreffen.

Bij de keuze voor een jaarrond-emissiefactor speelt de vraag, van welk beweidingssysteem moet worden uitgegaan. De emissiefactoren geven immers de emissie vanuit de dierenverblijven aan. Wanneer het vee in de zomerperiode beweid wordt, is het gedurende een deel van het jaar niet in het dierenverblijf aanwezig, en is de jaarrond-emissie vanuit het dierenverblijf aldus lager. Bij de in de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij gehanteerde emissiefactoren voor de stalperiode van oktober tot mei speelde dit niet, omdat in die periode nagenoeg al het vee op stal staat. In de zomer worden in de praktijk echter een aantal beweidingssystemen onderscheiden:

- onbeperkt weiden: dieren lopen in de weide (20 uur per dag), met uitzondering van de tijd kort voor, tijdens en kort na het melken (2 uur 's morgens en 2 uur 's middag);
- beperkt weiden: dieren worden tussen beide melkbeurten overdag geweid (één periode van ca. 10 uur per dag in de weide) en blijven 's nachts op stal;
- siëstabeweiding: dieren worden na elke melkbeurt een beperkte periode geweid (ca. 10 uur per dag in de weide, opgesplitst in 2 perioden);
- summerfeeding: de dieren worden permanent opgesteld en krijgen daar kuilvoer (gras/mais) en krachtvoer;
- zomerstalvoeding: de dieren wor-

den permanent opgesteld en krijgen daar vers gras en krachtvoer.

Er is voor gekozen om niet voor alle bovenstaande beweidingsystemen een aparte emissiefactor in de regeling op te nemen. Wel wordt onderscheid gemaakt tussen beweiden en permanent opstallen. Onder beweiden valt onbeperkt weiden, beperkt weiden en siëstabeweidings - beweidingsystemen, waarbij het vee gedurende een aantal maanden een substantieel deel van de dag buiten het dierenverblijf is, waardoor de jaarrond-emissie vanuit het dierenverblijf lager is dan bij (nage-noeg) permanent opstallen. De voor beweiden in de bijlage opgenomen factoren gaan uit van het in de praktijk meest voorkomende beweidings-systeem – beperkt weiden.

Bij de grupstal is geen factor voor permanent opstallen opgenomen, omdat in de praktijk permanent opstallen in combinatie met de grupstal niet voorkomt.

Een andere parameter, die van belang is bij de keuze van de emissiefactor voor melkrundvee, zijn de voermaatregelen waarvan de (gestandaardiseerde) factor uitgaat. Uit recent onderzoek is namelijk gebleken, dat bij melkrundvee de voermaatregelen een grote invloed hebben op de ammoniakemissie. Ook blijkt uit het onderzoek, dat het ureumgehalte in de tankmelk een goede maat is voor de voermaatregelen. De in de bijlage opgenomen emissiefactoren corresponderen met een ureumgehalte van 25 mg/100g melk. Dit komt overeen met het landelijk gemiddeld ureumgehalte in 2001.

Aanpassing emissiefactoren voor pluimvee aan welzijnsnormen

De ammoniakemissie uit de batterij-systemen bij deze diercategorie wordt in belangrijke mate beïnvloed door de voorwaarden die Richtlijn 1999/74/EG van 19 juli 1999 stelt ter bescherming van legkippen. Op grond van deze richtlijn is vanaf 1-1-2003 het bouwen of voor het eerst in gebruik nemen van traditionele batterij-systemen (in de terminologie van de richtlijn: de niet aangepaste kooien) verboden. Bestaande batterijen zijn vanaf 1 januari 2012 verboden. Voor zowel nieuwe als bestaande batterijen moet daarbij vanaf 1 januari 2003 worden voldaan aan eisen die de richtlijn stelt. Deze eisen betreffen een toename van de netto ruimte per kip

van 450 cm² naar 550 cm², en zullen een toename van de ammoniakemissie tot gevolg hebben. Deze toename bedraagt ongeveer 20%. De emissiefactoren in bijlage 1 zijn daarom ten opzichte van de emissiefactoren van bijlage 4 van de Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij met 20% opgehoogd.

Aanpassing emissiefactor voor overige systemen bij vleeskuikens

Naar aanleiding van nieuwe gegevens is de emissiefactor voor traditionele huisvesting bij vleeskuikens verhoogd tot 0,080.

Nieuwe systemen

Hoofdcategorie A: Rundvee

Bij de diercategorie vleeskalveren tot 8 maanden is een emissie-arm huisvestingssysteem toegevoegd: de mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem met een emissiereductie van 90% (A 4.1). De emissiefactor van dit systeem is 0,3 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Deze emissiefactor geldt alleen als alle stallucht via de luchtwasser wordt afgevoerd.

Hoofdcategorie D: Varkens

Bij de categorie D 3 (vleesvarkens) is een huisvestingssysteem voor scharrelvleesvarkens toegevoegd: de beddenstal (D 3.3.1). De vleesvarkens kunnen gebruik maken van rustboxen, die aan de voorzijde zijn voorzien van een strokengordijn. De wanden, de vloer en het (opklapbare) deksel zijn van isolerend materiaal gemaakt. De temperatuur in de bedden is aanzienlijk hoger dan de ruimtetemperatuur. Dit systeem is geschikt voor toepassing bij natuurlijke ventilatie. In dit stalsysteem is een duidelijk afgebakende ligruimte aanwezig (de bedden), een eet- en activiteitsruimte (dichte vloer met enig stro) en een mestruimte. Het emitterend oppervlak wordt beperkt. Tot 50 kg levend gewicht mag het emitterend oppervlak max. 0,14 m² per dier zijn; na 50 kg levend gewicht is het emitterend oppervlak max. 0,29 m² per dier. De emissiefactor van dit systeem is 1,9 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Hoofdcategorie E: Kippen

Voor de systemen met batterijhuisvesting met mestdroging op mestbanden is, zowel voor de subcategorieën E 1

als E 2, de chemische luchtwasser toegevoegd (E 1.5.3 en E 1.5.4, respectievelijk E 2.5.3 en E 2.5.4). Omdat de chemische luchtwasser, mits goed uitgevoerd en toegepast, 90% van de in de lucht aanwezige ammoniak verwijderd, is de emissiefactor voor deze categorieën op 10% gesteld van de emissie zonder een chemische luchtwasser. Deze emissiefactor geldt alleen als alle stallucht via de luchtwasser wordt afgevoerd.

Bij de diercategorie opfokhennen is voor de volledigheid het batterijsysteem met mestbandbeluchting en bovenliggende droogtunnel (Groen Label BB 99.06.071) toegevoegd (E 1.6). Dit systeem was reeds voor de diercategorie legkippen opgenomen, maar is incidenteel ook bij opfokhennen toegepast.

Verder is een systeem toegevoegd voor scharrelkippen (E 2.12). In dit systeem worden de kippen gehuisvest op twee verdiepingen in de stal. In beide verdiepingen wordt de mest die door de roosters valt met behulp van banden twee maal per week afgevoerd.

Vooruitlopend op de Europese regeling waren in de stal 9 dieren per m² opgezet.

Voor de diercategorieën opfokhennen en legkippen is een emissiefactor voor overige huisvestingsystemen toegevoegd, zodat er geen onduidelijkheid kan ontstaan over de te hanteren emissiefactor in gevallen waarin een huisvestingssysteem niet afzonderlijk is vermeld.

Bij de diercategorie ouderdieren van vleeskuikens is verwijzing naar eindnoot 6 en de nageschakelde technieken toegevoegd. In de meeste gevallen wordt overigens de mest direct afgevoerd, maar daar waar dat niet het geval is, vindt ook emissie vanuit de opslag en/of bewerking van mest plaats, en dient deze emissie bij de emissie van het huisvestingssysteem te worden opgeteld.

Bij de diercategorie vleeskuikens is het huisvestingssysteem grondhuisvesting met vloerverwarming en vloerkoeling toegevoegd (E 5.5). Het systeem wordt ook Kombideksysteem genoemd. Het systeem is voorzien van betonvloer met daarop strooisel-materiaal waarin de dieren los worden gehouden. In de vloer zijn op een isolatielaag warmtewisselaars aangebracht voor de verwarming of koeling van de vloer en het strooisel. De

emissiefactor van dit systeem is 0,045kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Hoofdcategorie F: Kalkoenen

Ook bij de vleeskalkoenen is een chemische luchtwasser opgenomen (F 4.3). Op basis van dezelfde redering als bij hoofdcategorie E is ook hier 90% reductie toegepast ten opzichte van de emissiefactor voor de overige huisvestingssystemen.

Bijlage 2

Bij de maximale emissiewaarde voor vleesvarkens is aangesloten bij de

waarde voor overige situaties uit het ontwerpbesluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (daarnaast bevatte het ontwerpbesluit nog een waarde voor nieuwbouw). Omdat de in deze regeling opgenomen tijdelijke maximale emissiewaarde slechts dient voor de berekening van het emissieplafond uitgaande de bestaande situatie (de emissie die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding zou mogen veroorzaken, indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde), ligt het in de rede om de waarde voor

bestaande situaties te gebruiken, en niet de waarde voor nieuwbouw.

Bij ouderdieren van vleeskuikens en vleeskuikens is, evenals bij andere diercategorieën, een uitzondering opgenomen voor dieren die worden gehouden overeenkomstig de biologische productiemethoden.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, J.P. Pronk.

Bijlage 1 als bedoeld in artikel 2

Emissiefactoren voor de emissie vanuit het dierenverblijf, inclusief de emissie van de mest die in het dierenverblijf is opgeslagen.

categorie	emissie in kg NH ₃ per dierplaats per jaar	
HOOFDCATEGORIE A: RUNDVEE		
A 1	diercategorie melk- en kalkoenen ouder dan 2 jaar	
A 1.1	grupestal met drijfmest, emitterend mestoppervlak van grup en kelder max. 1,2 m ² per koe (<i>Groen Label BB 93.06.009</i>)	4,3
A 1.2	loopstal met hellende vloer en giergoot of met roostervloer; beide met spoelsysteem	
A 1.2.1	beweiden	7,5
A 1.2.2	permanent opstallen	8,6
A 1.3	loopstal met hellende vloer en giergoot; max. 3 m ² mestbesmeurd oppervlak per koe (<i>Groen Label BB 93.03.003V1; BB 93.03.003/A 93.04.004V1; BB 93.03.003/B 93.04.005V1; BB 93.03.003/C 93.04.006V1; BB 93.03.003/D 94.06.020V1</i>)	
A 1.3.1	beweiden	7,5
A 1.3.2	permanent opstallen	8,6
A 1.4	loopstal met hellende vloer en spoelsysteem; max. 3,75 m ² mestbesmeurd oppervlak per koe (<i>Groen Label BB 94.02.015V1</i>)	
A 1.4.1	beweiden	6,8
A 1.4.2	permanent opstallen	7,8
A 1.5	loopstal met sleufvloer en mestschuif (<i>Groen Label BB 97.05.055</i>)	
A 1.5.1	beweiden	7,7
A 1.5.2	permanent opstallen	9,2
A 1.6	overige huisvestingssystemen	
A 1.6.1	beweiden	9,5
A 1.6.2	permanent opstallen	11,0
A 2	diercategorie zoogkoeien ouder dan 2 jaar	5,3
A 3	diercategorie vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	3,9
A 4	diercategorie vleeskalveren tot 8 maanden	
A 4.1	mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem met 90% emissiereductie	0,3
A 4.2	overige huisvestingssystemen	2,5
A 5	diercategorie vleesstierkalveren tot 6 maanden	2,5
A 6	diercategorie vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden (roodvleesproductie)	7,2
A 7	diercategorie fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	9,5

HOOFDCATEGORIE B: SCHAPEN

B 1	diercategorie schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg	0,70
	(zie eindnoot 1 en 2)	

HOOFDCATEGORIE C: GEITEN

C 1	diercategorie geiten ouder dan 1 jaar	1,9
------------	--	------------

C 2	diercategorie opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	0,8
------------	---	------------

C 3	diercategorie opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen	0,2
------------	--	------------

HOOFDCATEGORIE D: VARKENS

D 1	fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg (zie eindnoot 3)	
------------	---	--

D 1.1	diercategorie biggenopfok (gespeende biggen)	
--------------	---	--

D 1.1.1	vlakke gecoate keldervloer met tandheugelschuifstelsysteem (Groen Label BB 93.03.001V1)	
---------	--	--

D 1.1.1.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,18
-----------	---	------

D 1.1.1.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,23
-----------	---	------

D 1.1.2	spoelgotensysteem met dunne mest en gedeeltelijk roostervloer (Groen Label BB 94.06.021V3; BB 94.06.021V1/A 97.01.049V1)	
---------	---	--

D 1.1.2.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,21
-----------	---	------

D 1.1.2.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,27
-----------	---	------

D 1.1.3	mestgoot met schuine wand en ontmestingsstelsysteem (Groen Label BB 95.12.031V1)	
---------	---	--

D 1.1.3.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,13
-----------	---	------

D 1.1.3.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,16
-----------	---	------

D 1.1.4	ondiepe mestkelders met water- en mestkanaal	
---------	--	--

D 1.1.4.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ² (Groen Label BB 96.03.033V2)	0,26
-----------	--	------

D 1.1.4.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,33
-----------	---	------

D 1.1.5	halfrooster met verkleind mestoppervlak (max. 60% van het totale hokoppervlak bestaat uit een roostervloer)	
---------	--	--

D 1.1.5.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,34
-----------	---	------

D 1.1.5.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,43
-----------	---	------

D 1.1.6	mestopvang in en spoelen met aangezuurde vloeistof (Groen Label (volledig roostervloer) BB 96.04.038V2)	
---------	--	--

D 1.1.6.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,16
-----------	---	------

D 1.1.6.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,20
-----------	---	------

D 1.1.7	mestopvang in en spoelen met aangezuurde vloeistof (Groen Label (gedeeltelijk roostervloer) BB 96.04.038V2)	
---------	--	--

D 1.1.7.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,22
-----------	---	------

D 1.1.7.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,28
-----------	---	------

D 1.1.8	gescheiden afvoer van mest en urine door middel van hellende mestband (Groen Label BB 96.06.040V1)	
---------	---	--

D 1.1.8.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,20
-----------	---	------

D 1.1.8.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,25
-----------	---	------

D 1.1.9	biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Groen Label BB 96.10.042V1; BB 96.10.042/A 96.10.044V1; BB 96.10.042/B 96.10.045V1; BB 96.10.042/C 96.10.046V1; BB 96.10.042V1/D 99.06.075; BB 96.10.042V1/E 00.06.087)	
---------	--	--

D 1.1.9.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,18
-----------	---	------

D 1.1.9.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,23
-----------	---	------

D 1.1.10	chemisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Groen Label BB 96.10.043V1; BB 96.10.043V1/A 99.06.074)	
----------	--	--

D 1.1.10.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,18
------------	---	------

D 1.1.10.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,23
------------	---	------

D 1.1.11	koeldekstelsysteem (150% koeloppervlak) (Groen Label BB 97.01.052V2; BB 00.06.093)	
----------	---	--

D 1.1.11.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,15
------------	---	------

D 1.1.11.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,19
------------	---	------

D 1.1.12	opfokhok met schuine putwand	
----------	------------------------------	--

D 1.1.12.1	emitterend mestoppervlak maximaal 0,07 m ² , ongeacht groepsgrootte	0,17
------------	---	------

D 1.1.12.2	hokoppervlak maximaal 0,35 m ² , emitterend mestoppervlak groter dan 0,07 m ² , echter kleiner dan 0,10 m ² , en in kleine groepen, tot 30 biggen, gehuisvest	0,21
------------	--	------

D 1.1.12.3	hokoppervlak groter dan 0,35 m ² , emitterend mestoppervlak groter dan 0,07 m ² , echter kleiner dan 0,10 m ² , in grote groepen, vanaf 30 biggen, gehuisvest (<i>Groen Label BB 99.06.072; BB 99.06.072/A 99.11.080; BB 99.06.072/A 99.11.082</i>)	0,18
D 1.1.13	volledig rooster met water- en mestkanalen, eventueel voorzien van schuine putwand(en), emitterend mestoppervlak kleiner dan 0,10 m ² (<i>Groen Label BB 99.06.073</i>)	0,20
D 1.1.14	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (<i>Groen Label BB 99.06.076; BB 00.02.084</i>)	
D 1.1.14.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,03
D 1.1.14.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,04
D 1.1.15	overige huisvestingssystemen	
D 1.1.15.1	hokoppervlak maximaal 0,35 m ²	0,60
D 1.1.15.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m ²	0,75
D 1.2	diercategorie kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	
D 1.2.1	spoelgotensysteem, spoelen met dunne mest (<i>Groen Label BB 93.11.012V2; BB 93.11.012V2/A 99.11.077</i>)	3,3
D 1.2.2	kunststof schijnvloer met schuif onder de roosters (<i>voormalig Groen Label BB 94.02.014V1</i>)(<i>zie eindnoot 4</i>)	3,7
D 1.2.3	vlakke keldervloer met tandheugelschuifstelsysteem (<i>voormalig Groen Label BB 94.04.018</i>) (<i>zie eindnoot 4</i>)	4,0
D 1.2.4	mestschuif met gecoatete, hellende keldervloer en giergoot (<i>Groen Label BB 94.06.019</i>)	3,1
D 1.2.5	mestgoot met mestafvoersysteem (<i>Groen Label BB 94.06.022</i>)	3,2
D 1.2.6	ondiepe mestkelders met mest- en waterkanaal (<i>voormalig Groen Label BB 95.12.032</i>)(<i>zie eindnoot 4</i>)	4,0
D 1.2.7	kraamopfokhok met hellende plaat	5,0
D 1.2.8	mestopvang in en spoelen met aangezuurde vloeistof (<i>Groen Label BB 96.04.031V1</i>)	3,1
D 1.2.9	schuiven in mestgoot	2,5
D 1.2.10	biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (<i>Groen Label BB 96.10.042V1; BB 96.10.042/A 96.10.044V1; BB 96.10.042/B 96.10.045V1; BB 96.10.042/C 96.10.046V1; BB 96.10.042V1/D 99.06.075; BB 96.10.042V1/E 00.06.087</i>)	2,5
D 1.2.11	chemisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (<i>Groen Label BB 96.10.043V1; BB 96.10.043V1/A 99.06.074</i>)	2,5
D 1.2.12	koeldekstelsysteem (150% koeloppervlak) (<i>Groen Label BB 97.01.051V1; BB 00.06.093</i>)	2,4
D 1.2.13	mestpan/-bak onder kraamhok (<i>Groen Label BB 98.10.063</i>)	2,9
D 1.2.14	mestpan met water- en mestkanaal onder kraamhok (<i>Groen Label BB 99.11.081</i>)	2,9
D 1.2.15	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (<i>Groen Label BB 99.06.076; BB 00.02.084</i>)	0,42
D 1.2.16	overige huisvestingssystemen	8,3
D 1.3	diercategorie gaste en dragende zeugen	
D 1.3.1	smalle ondiepe mestkanalen met metalen driekantroostervloer en rioleringsstelsysteem (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting) (<i>Groen Label BB 95.02.027V1</i>)	2,4
D 1.3.2	mestgoot met combinatierooster en frequente mestafvoer (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting) (<i>Groen Label BB 95.06.028</i>)	1,8
D 1.3.3	spoelgotensysteem met dunne mest (<i>Groen Label bij individuele huisvesting BB 95.10.030</i>) (<i>Groen Label bij groeps huisvesting BB 95.10.030/A 98.10.060; BB 95.10.030/B 99.11.078</i>)	2,5
D 1.3.4	mestopvang in en spoelen met aangezuurde vloeistof (<i>Groen Label bij individuele huisvesting BB 96.04.036V1</i>) (<i>Groen Label bij groeps huisvesting BB 96.04.036V1/A 98.10.061</i>)	1,8
D 1.3.5	schuiven in mestgoot (alleen toepasbaar bij individuele huisvesting)	2,2

D 1.3.6	biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Groen Label bij individuele huisvesting BB 96.10.042V1; BB 96.10.042/A 96.10.044V1; BB 96.10.042/B 96.10.045V1; BB 96.10.042/C 96.10.046V1; BB 96.10.042V1/D 99.06.075; BB 96.10.042V1/E 00.06.087) (Groen Label bij groepshuisvesting BB 96.10.042V1; BB 96.10.042/A 96.10.044V1; BB 96.10.042/B 96.10.045V1; BB 96.10.042/C 96.10.046V1; BB 96.10.042V1/D 99.06.075; BB 96.10.042V1/E 00.06.087)	1,3
D 1.3.7	chemisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Groen Label bij individuele huisvesting BB 96.10.043V1; BB 96.10.043V1/A 99.06.074) (Groen Label bij groepshuisvesting BB 96.10.043V1; BB 96.10.043V1/ A 99.06.074)	1,3
D 1.3.8	koeldeksysteem	
D 1.3.8.1	115% koeloppervlak (Groen Label bij individuele huisvesting en groepshuisvesting BB 97.03.054; BB 00.06.093)	2,2
D 1.3.8.2	135% koeloppervlak (Groen Label bij groepshuisvesting BB 97.03.054/ A 98.10.062; BB 00.06.093)	2,2
D 1.3.9	groepshuisvestingssysteem met voerligboxen of zeugenvoerstations, zonder strobed, met metalen driekantroosters en schuine putwanden in het mestkanaal (Groen Label BB 00.06.085V1)	2,3
D 1.3.10	rondloopstal met zeugenvoerstation en strobed (Groen Label BB 00.06.086)	2,6
D 1.3.11	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Groen Label bij individuele huisvesting BB 99.06.076; BB 00.02.084) (Groen Label bij groepshuisvesting BB 99.06.076; BB 00.02.084)	0,21
D 1.3.12	overige huisvestingssystemen, individuele huisvesting	4,2
D 1.3.13	overige huisvestingssystemen, groepshuisvesting	4,2
D 2	diercategorie dekberen, 7 maanden en ouder	
D 2.1	biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Groen Label BB 96.10.042V1; BB 96.10.042/A 96.10.044V1; BB 96.10.042/B 96.10.045V1; BB 96.10.042/C 96.10.046V1; BB 96.10.042V1/D 99.06.075; BB 96.10.042V1/E 00.06.087)	1,7
D 2.2	chemisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Groen Label BB 96.10.043V1; BB 96.10.043V1/A 99.06.074)	1,7
D 2.3	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Groen Label 99.06.076; BB 00.02.084)	0,28
D 2.4	overige huisvestingssystemen	5,5
D 3	diercategorie vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking (zie eindnoot 5)	
D 3.1	volledig roostervloer	
D 3.1.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	3,0
D 3.1.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	4,0
D 3.2	gedeeltelijk roostervloer	
D 3.2.1	gehele dierplaats onderkelderde zonder stankafsluiter	
D 3.2.1.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	3,0
D 3.2.1.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	4,0
D 3.2.2	mestopvang in en spoelen met NH ₃ -arme vloeistof (inclusief aanzuren)	
D 3.2.2.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ² (Groen Label BB 93.06.010V1; BB 93.11.011; BB 93.11.011/A 95.04.024)	1,4
D 3.2.2.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	2,0
D 3.2.3	koeldeksysteem met metalen driekantroostervloer (170% koeloppervlak)	
D 3.2.3.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ² (Groen Label BB 95.04.023; BB 00.06.093)	1,4
D 3.2.3.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	2,0
D 3.2.4	mestopvang in met formaldehyde behandelde mestvloeistof in combinatie met metalen driekantroostervloer (Groen Label BB 95.02.025V2)	
D 3.2.4.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	0,8
D 3.2.4.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	1,1

D 3.2.5	mestopvang in water in combinatie met metalen driekant-roostervloer (<i>Groen Label BB 95.10.029V3</i>)	
D 3.2.5.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	1,1
D 3.2.5.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	1,5
D 3.2.6	koeldekstelsysteem (200% koeloppervlak)	
D 3.2.6.1	met metalen roostervloer (maximaal 0,8 m ² emitterend mestoppervlak) (<i>Groen Label BB 96.04.035V1; BB 00.06.093</i>)	1,2
D 3.2.6.2	met roostervloer anders dan metaal	
D 3.2.6.2.1	emitterend mestoppervlak maximaal 0,6 m ² (<i>Groen Label BB 99.02.069; BB 00.06.093</i>)	1,4
D 3.2.6.2.2	emitterend mestoppervlak groter dan 0,6 m ² , doch kleiner dan 0,8 m ²	2,0
D 3.2.7	mestkelders met (water- en) mestkanaal, bij een maximaal 0,18 m ² emitterend mestoppervlak (door schuine putwand)	
D 3.2.7.1	met metalen driekantroosters op het mestkanaal (<i>Groen Label BB 97.07.056V2; BB 97.07.056/A 97.11.059V2</i>)	
D 3.2.7.1.1	emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m ²	1,0
D 3.2.7.1.2	emitterend mestoppervlak groter dan 0,18 m ² , maar kleiner dan 0,27 m ²	1,4
D 3.2.7.2	met roosters anders dan metalen driekant op het mestkanaal (<i>Groen Label BB 99.02.070</i>)	
D 3.2.7.2.1	emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m ²	1,2
D 3.2.7.2.2	emitterend mestoppervlak groter dan 0,18 m ² , maar kleiner dan 0,27 m ²	1,5
D 3.2.8	biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (<i>Groen Label BB 96.10.042V1; BB 96.10.042/A 96.10.044V1; BB 96.10.042/B 96.10.045V1; BB 96.10.042/C 96.10.046V1; BB 96.10.042V1/D 99.06.075; BB 96.10.042V1/E 00.06.087</i>)	
D 3.2.8.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	0,8
D 3.2.8.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	1,1
D 3.2.9	chemisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (<i>Groen Label BB 96.10.043V1; BB 96.10.043V1/A 99.06.074</i>)	
D 3.2.9.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	0,8
D 3.2.9.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	1,1
D 3.2.10	bollevloerhok met betonnen morsrooster en metalen driekantrooster	
D 3.2.10.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	1,4
D 3.2.10.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	2,0
D 3.2.11	hok met gescheiden mestkanalen	
D 3.2.11.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	1,8
D 3.2.11.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	2,5
D 3.2.12	spoelgotensysteem met metalen driekantroosters (<i>Groen Label BB 98.10.064</i>)	
D 3.2.12.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	1,0
D 3.2.12.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	1,3
D 3.2.13	spoelgotensysteem met roosters (<i>Groen Label BB 98.10.065; BB 98.10.065/A 99.11.079V1</i>)	
D 3.2.13.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	1,2
D 3.2.13.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	1,5
D 3.2.14	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (<i>Groen Label BB 99.06.076; BB 00.02.084</i>)	
D 3.2.14.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	0,13
D 3.2.14.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	0,18
D 3.3	scharrel vleesvarkens	
D 3.3.1	beddenstal met maximaal 0,14 m ² emitterend mestoppervlak per dier tot 50 kg levend gewicht en met maximaal 0,29 m ² emitterend mestoppervlak per dier vanaf 50 kg levend gewicht	1,9
D 3.3.2	overige huisvestingsystemen scharrel vleesvarkens	3,0
D 3.4	overige huisvestingsystemen	
D 3.4.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m ²	2,5
D 3.4.2	hokoppervlak groter dan 0,8 m ²	3,5

HOOFDCATEGORIE E: KIPPEN

E 1		
diercategorie opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken		
E 1.1	open mestopslag onder de batterij al dan niet voorzien van een mestschuif (flat-deck-kooien, trapkooien of compactkooien voor natte mest)	0,045
E 1.2	mestbandbatterij voor natte mest met afvoer naar een gesloten opslag (minimaal 2 maal per week ontmesten) (voormalig Groen Label BB 93.06.007, zie eindnoot 4)	0,020
E 1.3	compactbatterij waarvan de natte mest 2 maal daags door middel van mestschuiven en een centrale mestband afgevoerd wordt naar een gesloten opslag (voormalig Groen Label BB 95.06.026, zie eindnoot 4)	0,011
E 1.4	batterij met geforceerde mestdroging (kanalenstal)	0,208
E 1.5	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging (zie eindnoot 6) (voor nageschakelde technieken: zie E 6)	
E 1.5.1	mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging (voormalig Groen Label BB 93.06.008, zie eindnoot 4)	0,020
E 1.5.2	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,4 m ³ lucht per opfokken per uur; mestafdraaien per vijf dagen, de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55% (Groen Label BB 97.07.058)	0,006
E 1.5.3	batterijhuisvesting volgens categorie E 1.5.1 met chemisch luchtwassysteem met 90% emissiereductie;	0,002
E 1.5.4	batterijhuisvesting volgens categorie E 1.5.2 met chemisch luchtwassysteem met 90% emissiereductie;	0,001
E 1.6	batterijstelsysteem met mestbandbeluchting en bovenliggende droogtunnel (Groen Label BB 99.06.071)	0,010
E 1.7	grondhuisvesting (strooiselvloer, roostervloer)	0,170
E 1.8	volière-opfokhuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages (zie eindnoot 6 en 10) (voor nageschakelde technieken: zie E 6)	0,050
E 1.9	chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie; volière- en grondhuisvesting (Groen Label BB 00.06.089/A 00.06.090)	0,017
E 1.10	overige huisvestingssystemen batterijhuisvesting	0,045
E 1.11	overige huisvestingssystemen niet-batterijhuisvesting	0,170
E 2		
diercategorie legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen		
E 2.1	open mestopslag onder de batterij al dan niet voorzien van een mestschuif (flat-deck-kooien, trapkooien of compactkooien voor natte mest)	0,100
E 2.2	mestbandbatterij voor natte mest met afvoer naar een gesloten opslag (minimaal 2 maal per week ontmesten) (voormalig Groen Label BB 93.06.007, zie eindnoot 4)	0,042
E 2.3	compactbatterij waarvan de natte mest 2 maal daags door middel van mestschuiven en een centrale mestband afgevoerd wordt naar een gesloten opslag (voormalig Groen Label BB 95.06.026, zie eindnoot 4)	0,024
E 2.4	batterij met geforceerde mestdroging (diepfitstal of highrise-stal, kanalenstal)	0,463
E 2.5	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging (zie eindnoot 6) (voor nageschakelde technieken: zie E 6)	
E 2.5.1	mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging (voormalig Groen Label BB 93.06.008, zie eindnoot 4)	0,042
E 2.5.2	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m ³ lucht per dier per uur. Mestafdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%. (Groen Label BB 97.07.058)	0,012
E 2.5.3	batterijhuisvesting volgens categorie E 2.5.1 met chemisch luchtwassysteem met 90% emissiereductie;	0,004
E 2.5.4	batterijhuisvesting volgens categorie E 2.5.2 met chemisch luchtwassysteem met 90% emissiereductie;	0,001
E 2.6	batterijstelsysteem met mestbandbeluchting en bovenliggende droogtunnel (Groen Label BB 99.06.071)	0,018
E 2.7	grondhuisvesting van legrassen (circa 1/3 strooiselvloer + circa 2/3 roostervloer)	0,315

E 2.8	grondhuisvesting met beluchting onder gedeeltelijk verhoogde roostervloer (perfosysteem) (Groen Label BB 00.06.088)	0,110
E 2.9	grondhuisvesting met mestbeluchting via buizen onder de beun	0,125
E 2.10	chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie;	0,032
E 2.11	volière- en grondhuisvesting (Groen Label BB 00.06.089) volièrehuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages (zie eindnoot 6 en 11) (voor nageschakelde technieken: zie E 6).	0,090
E 2.12	Scharrelstal in twee verdiepingen met mestbanden onder de roosters (twee maal per week afdraaien), bezetting 9 dieren per m ² (zie eindnoot 6) (voor nageschakelde technieken: zie E 6).	0,065
E 2.13	overige huisvestingssystemen batterijhuisvesting	0,100
E 2.14	overige huisvestingssystemen niet-batterijhuisvesting	0,315
E 3	diercategorie (groot-)ouderdieren van vleeskuikens in opfok; jonger dan 19 weken	0,250
E 4	diercategorie (groot-)ouderdieren van vleeskuikens (zie eindnoot 6) (voor nageschakelde technieken: zie E 6)	
E 4.1	groepskooi voorzien van mestband en geforceerde mestdroging (Groen Label BB 95.12.039; BB 95.12.039/A 96.06.041)	0,080
E 4.2	volièrehuisvesting met geforceerde mestdroging (Groen Label BB 97.01.050; BB 97.01.050/A 99.02.067)	0,170
E 4.3	volièrehuisvesting met geforceerde mest- en strooiseldroging (Groen Label BB 97.01.053; BB 97.01.053/A 99.02.068)	0,130
E 4.4	grondhuisvesting met mestbeluchting van bovenaf	0,250
E 4.5	perfosysteem op gedeeltelijk verhoogde roostervloer (Groen Label BB 98.10.066)	0,230
E 4.6	chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie;	0,058
E 4.7	volière- en grondhuisvesting (Groen Label BB 00.06.089/B 00.06.091) overige huisvestingssystemen	0,580
E 5	diercategorie vleeskuikens	
E 5.1	zwevende vloer met strooiseldroging (Groen Label BB 93.03.002; BB 93.03.002/A 94.04.017V1; BB 93.03.002/B 96.04.034; BB 93.03.002/C 96.10.048)	0,005
E 5.2	geperforeerde vloer met strooiseldroging (Groen Label BB 94.04.016; BB 94.04.016/A 96.10.047)	0,014
E 5.3	etagesysteem met volledige roostervloer en mestbandbeluchting (Groen Label BB 97.07.057)	0,005
E 5.4	chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie, grondhuisvesting (Groen Label BB 00.02.083; BB 00.06.089/C 00.06.092)	0,005
E 5.5	grondhuisvesting met vloerverwarming en vloerkoeling	0,045
E 5.6	overige huisvestingssystemen	0,080
E 6	nageschakelde technieken, additioneel aan de emissiefactor van E 1.5, E 1.8, E 2.5, E 2.11, E 2.12 en E 4	
E 6.1	mestdroogsystemen met geperforeerde doek (zie eindnoot 7)	0,010/ 0,015
E 6.2	droogtunnel met oppervlaktedroging (dichte banden) (zie eindnoot 7)	0,010/ 0,015
E 6.3	lucht uit een composteringseenheid met chemische luchtwassing (zie eindnoot 7)	0,003/ 0,005
E 6.4	overige opslag van mest (zie eindnoot 7)	0,030/ 0,060
HOOFDCATEGORIE F: KALKOENEN		
F 1	diercategorie ouderdieren van vleeskalkoenen in opfok; tot 6 weken	0,15
F 2	diercategorie ouderdieren van vleeskalkoenen in opfok; van 6 tot 30 weken	0,47
F 3	diercategorie ouderdieren van vleeskalkoenen van 30 weken en ouder	0,59
F 4	diercategorie vleeskalkoenen	
F 4.1	gedeeltelijk verhoogde strooiselvloer (zie eindnoot 9)	0,36
F 4.2	chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie	0,07
F 4.3	overige huisvestingssystemen (zie eindnoot 9)	0,68

HOOFDCATEGORIE G: EENDEN		
G 1	diercategorie ouderdieren van vleeseenden tot 24 maanden	0,32
G 2	diercategorie vleeseenden	
G 2.1	binnen mesten	0,210
G 2.2	buiten mesten (per afgeleverde eend)	0,019
HOOFDCATEGORIE H: PELSДИEREN		
H 1	diercategorie nertsen, per fokteef (zie eindnoot 2)	
H 1.1	open mestopslag onder de kooi	0,58
H 1.2	dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag (Groen Label BB 94.02.013)	0,25
H 2	diercategorie zilvrossen, per fokmoer (zie eindnoot 2)	1,35
H 3	diercategorie blauwrossen, per fokmoer (zie eindnoot 2)	2,7
HOOFDCATEGORIE I: KONIJNEN		
I 1	diercategorie voedster inclusief 0,15 ram en bijbehorende jongen tot speenleeftijd	1,2
I 2	diercategorie vlees en opfokkonijnen tot dekleeftijd	0,2
HOOFDCATEGORIE J: PARELHOENDERS		
J 1	diercategorie parelhoenders voor de vleesproductie	0,05
HOOFDCATEGORIE K: PAARDEN (zie eindnoot 8)		
K 1	diercategorie volwassen paarden (3 jaar en ouder)	5,0
K 2	diercategorie paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	2,1
K 3	diercategorie volwassen pony's (3 jaar en ouder)	3,1
K 4	diercategorie pony's in opfok (jonger dan 3 jaar)	1,3
HOOFDCATEGORIE L: STRUISVOGELS		
L 1	diercategorie struisvogelouderdieren	2,5
L 2	diercategorie opfokstruisvogels (tot 4 maanden)	0,30
L 3	diercategorie vleesstruisvogels (4 tot 12 maanden)	1,8

Eindnoten:

- De emissie heeft betrekking op een stalperiode van maximaal drie maanden in de winter.
- De emissiefactor geldt inclusief opfok, jongvee onderscheidenlijk jongen, en reuen, waardoor zij niet apart meetellen voor de berekening van de ammoniakemissie.
- Indien er meer dan 36 biggenplaatsen voor gespeende biggen per 10 fokzeugenplaatsen zijn, geldt voor de biggenplaatsen boven de 36 voor het desbetreffende stalsysteem de emissiefactor voor vleesvarkens.
- In verband met wijziging van de grenswaarden (Stcrt. 1999, 60) is de Groen-Label-erkenning per 1 juli 1999 ingetrokken.
- Voor opfokzeugen na de eerste dekking wordt de emissiefactor voor fokzeugen gehanteerd.
- De aangegeven emissiefactor geldt in gevallen waarin de mest direct van het bedrijf wordt afgevoerd, of gedurende een periode van ten hoogste twee weken op het bedrijfsterrein wordt opgeslagen in een afgedekte container. In overige situaties dient bij deze emissiefactor de emissiefactor van de nageschakelde techniek (E6) te worden opgeteld.
- Het eerste getal geldt voor de huisvestingsystemen onder E 1.5 en E 1.8; het tweede getal geldt voor huisvestingsystemen onder E 2.5, E 2.11, E 2.12 en E 4. De emissiefactor voor E 6.4 (overige opslag van mest) geldt alleen indien er geen andere nageschakelde technieken (E 6.1, E 6.2 of E 6.3) worden toegepast.
- Het onderscheid tussen paarden en pony's ligt bij een stokmaat (schofthoogte) van 156,0 cm.
- Het aantal dierplaatsen dient te worden vastgesteld door het aantal dieren in de 10^e week na opzetten te tellen.
- Het voliërsysteem is al dan niet van mestbandbeluchting voorzien. Bij toepassing van een mestnadroogstelsysteem moet de mest echter minimaal 2x per week worden afgedraaid.

Indien in de tabel wordt verwezen naar een Groen-Labelnummer, wordt de desbetreffende emissiefactor uitsluitend gehanteerd bij de berekening van de emissie vanuit een stal die is of zal worden gebouwd overeenkomstig de door de Stichting Groen Label bij de verlening van het Groen-Labelnummer gepubliceerde beschrijving van het stalsysteem, die van dat Groen-Labelnummer is voorzien.

Bijlage 2 als bedoeld in artikel 5

Diercategorie	maximale emissiewaarde in kg NH₃ per dierplaats per jaar
melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	9,5 ¹
biggenopfok (gespeende biggen)	0,20 ^{1,2,3}
kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	2,9 ^{1,2}
guste en dragende zeugen	2,6 ^{1,2}
vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	1,2 ^{1,2}
opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken	batterijhuisvesting 0,006
legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	batterijhuisvesting: 0,013 niet-batterij huisvesting: 0,125 ¹
ouderdieren van vleeskuikens	0,250 ¹
vleeskuikens	0,045 ¹

¹ de maximale emissiewaarde is niet van toepassing indien de dieren worden gehouden overeenkomstig de biologische productiemethoden, zoals bedoeld in het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode.

² de maximale emissiewaarde is niet van toepassing indien de varkens worden gehouden overeenkomstig de bepalingen van de PVV-regeling scharrelvarkens.

³ indien biggen worden gehouden in een dierenverblijf gezamenlijk met zeugen en/of guste en dragende zeugen en ter beperking van de ammoniakemissie een biologisch luchtwassysteem wordt toegepast, bedraagt de maximale emissiewaarde 0,23.

Grote Marktstraat 43
2511 BH Den Haag
Postbus 30732
2500 GS Den Haag
Telefoon (070) 361 0575
Fax (070) 363 3333
E-mail info@infomil.nl
Website www.infomil.nl

